

Begroting 2024

Inhoudsopgave

Begroting 2024	1
Inhoudsopgave	3
Aanbieding	4
Samenvatting	6
Programma 0 - Algemeen bestuur en organisatie	13
Programma 1 - Openbare orde en veiligheid	17
Programma 2 - Verkeer en vervoer	20
Programma 3 - Economie en ondernemen	23
Programma 4 - Onderwijs	27
Programma 5 - Sport, cultuur, recreatie en toerisme	30
Programma 6 - Sociaal domein	36
Programma 7 - Gezondheid en milieu	42
Programma 8 - Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	46
Programma 9 - Overhead en financiën	49
Paragrafen	53
Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicomanagement	54
Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen	60
Paragraaf 3 - Financiering	64
Paragraaf 4 - Bedrijfsvoering	67
Paragraaf 5 - Verbonden partijen	74
Paragraaf 6 - Grondbeleid	83
Paragraaf 7 - Lokale heffingen	86
Paragraaf 8 - Openbaarheidsparagraaf (Woo)	94
Paragraaf 9 - Vluchtelingen	95
Financiële begroting	97
Overzicht van baten en lasten	98
Toelichting op het overzicht van baten en lasten	99
Balans	104
Overzicht reserves- en voorzieningenpositie	106
Bijlagen	108
Taakvelden overzicht	109
Overzicht investeringen	114
Indicatoren	120
Liquiditeitsplanning	124

Aanbieding

Begroting 2024 positief voor gemeente Staphorst

Bijgaand treft u de begroting 2024, inclusief de meerjarenraming 2025 - 2027 en de financiële onderbouwing voor het komende jaar aan. Het begrotingssaldo 2024 is 1,15 miljoen euro positief. We staan nog steeds voor grote uitdagingen als het gaat om de hoeveelheid aan (wettelijke) taken als gemeente, terwijl de bekostiging vanuit het Rijk onzeker blijft. We hadden gehoopt om meer duidelijkheid en compensatie te krijgen vanuit het Rijk, gelet op de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds. Vooral de lagere inkomsten vanaf 2026 vanuit het Rijk (gemeentefonds) leveren een uitzonderlijke financiële situatie op voor bijna alle gemeenten. Deze jaarschijven sluiten daarom ook met negatieve saldi. We doen daarom ook een stevige oproep naar het Rijk: "geef gemeenten een reële compensatie voor de taken die zij doen."

Ambities gaan door

Ondanks de lagere inkomsten vanuit het Rijk blijft Staphorst staan voor de opgaves die er liggen. Gemeente Staphorst blijft werken aan een veilige en leefbare woon- en werkomgeving. We blijven ons inzetten voor de (preventieve) zorg voor onze inwoners en de thema's als uitbreiding bedrijventerrein, woningbouw en de verkeersveiligheid. Waarbij er vanuit de landelijke overheid ook taken bij blijven komen, die we oppakken. Denk bijvoorbeeld aan de vluchtelingenopvang, klimaatopgaven en de invoering van de omgevingswet. In 6 jaar tijd zijn de uitgaven gestegen van 37 miljoen naar bijna 61 miljoen euro, dit wordt met name veroorzaakt door de uitbreiding van het takenpakket.

Realistische begroting

Voor alle domeinen is er gekeken waar sprake is van hoge prijsstijgingen en de betreffende budgetten zijn aanvullend geïndexeerd, zodat er sprake is van een realistische begroting. We blijven ook kritisch op onze eigen kosten, op basis van de jaarrekening analyse zijn diverse budgetten structureel verlaagd.

Financieel beeld

In de begroting 2024-2027 wordt voortgezet op de koers van een robuuste begroting: de structurele lasten worden gedekt vanuit structurele middelen en de reserves zijn op een dusdanig niveau dat risico's kunnen worden opgevangen en er ruimte is om te kunnen investeren. De ambities vanuit de Zomernota 2023 en het collegeprogramma zijn in deze begroting verwerkt. Net als voorgaande jaren zorgen de fluctuaties en onzekerheden voor een bepaalde mate van grilligheid en ramingsinstabiliteit. Voor de jaren 2024 en 2025 is er nog sprake van een overschot. De jaarschijven 2026 en 2027 zijn daarentegen negatief, de voornaamste oorzaak is de algemene uitkering. Waar vanuit het Rijk het voornemen eerst bestond om de nieuwe financieringssystematiek in te laten gaan in 2026, bleek uit de Voorjaarsnota 2023 dat dit is doorgeschoven naar 2027. In aanloop naar deze nieuwe financieringssystematiek is de eenmalige € 1 miljard die voor 2026 beschikbaar gesteld was bij de septembercirculaire 2022, vanaf 2027 structureel opgenomen in de meicirculaire 2023. Inmiddels heeft het demissionaire kabinet in de Miljoenennota 2024 de nieuwe systematiek voor de jaarlijkse indexering van de algemene uitkering vanaf 2027 geïntroduceerd, zonder instemming van de VNG. De financiële gevolgen van deze nieuwe financieringssystematiek zijn opgenomen in de septembercirculaire 2023.

Belastingvoorstellen- en druk

Voor 2024 stellen we voor de belastingen en heffingen met een inflatie van 1,5% te verhogen. Hiervoor gelden een paar uitzonderingen:

- De afvalstoffenheffing wordt verhoogd met € 10.
- De rioolheffing (€ 208 voor woningen) en rioolaansluitrecht (€ 4.156) blijven gelijk.
- Toeristenbelasting (€ 1 p.p.p.n) blijft ongewijzigd ten opzichte van 2023.

De gemiddelde lastendruk inclusief inflatiecorrectie (1,5%) per huishouden neemt komend jaar toe met € 13.

Soort	Raming 2024	Raming 2023
Afvalstoffenheffing (vast + variabel)	247	237
Rioolheffing	208	208
OZB	364	361
Totaal	819	806

Communicatie

De gemeentebegroting wordt u digitaal aangeboden. Voor de geïnteresseerden is deze te raadplegen via de begrotingapp: <https://staphorst.begrotingsapp.nl/>. Via het huis aan huisblad "de Staphorster" worden de inwoners over de begroting geïnformeerd.

Slot

Tot slot spreken wij de wens uit dat uw gemeenteraad, onze medewerkers en wij in het komende jaar onder Gods zegen ons werk mogen doen.

Staphorst, 10 oktober 2023,

Het college van burgemeester en wethouders van Staphorst

J. ten Kate
Burgemeester

M. Kragting
Gemeentesecretaris

Samenvatting

Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we onder andere in op de gehanteerde uitgangspunten van deze begroting. Het structurele begrotingssaldo wordt gespecificeerd en er wordt een samenvatting gegeven van de grootste / belangrijkste mutaties in deze begroting en de opbouw van de begroting. De ontwikkeling van de uitkering van het gemeentefonds krijgt in deze samenvatting specifiek aandacht, gelet op de ravijnjaren 2026 en 2027. Verder is een prognose opgenomen van de investeringen en de reserves voor de periode 2024 - 2027, waardoor u in deze samenvatting op hoofdlijnen een beeld hebt van de financiële positie van de gemeente Staphorst.

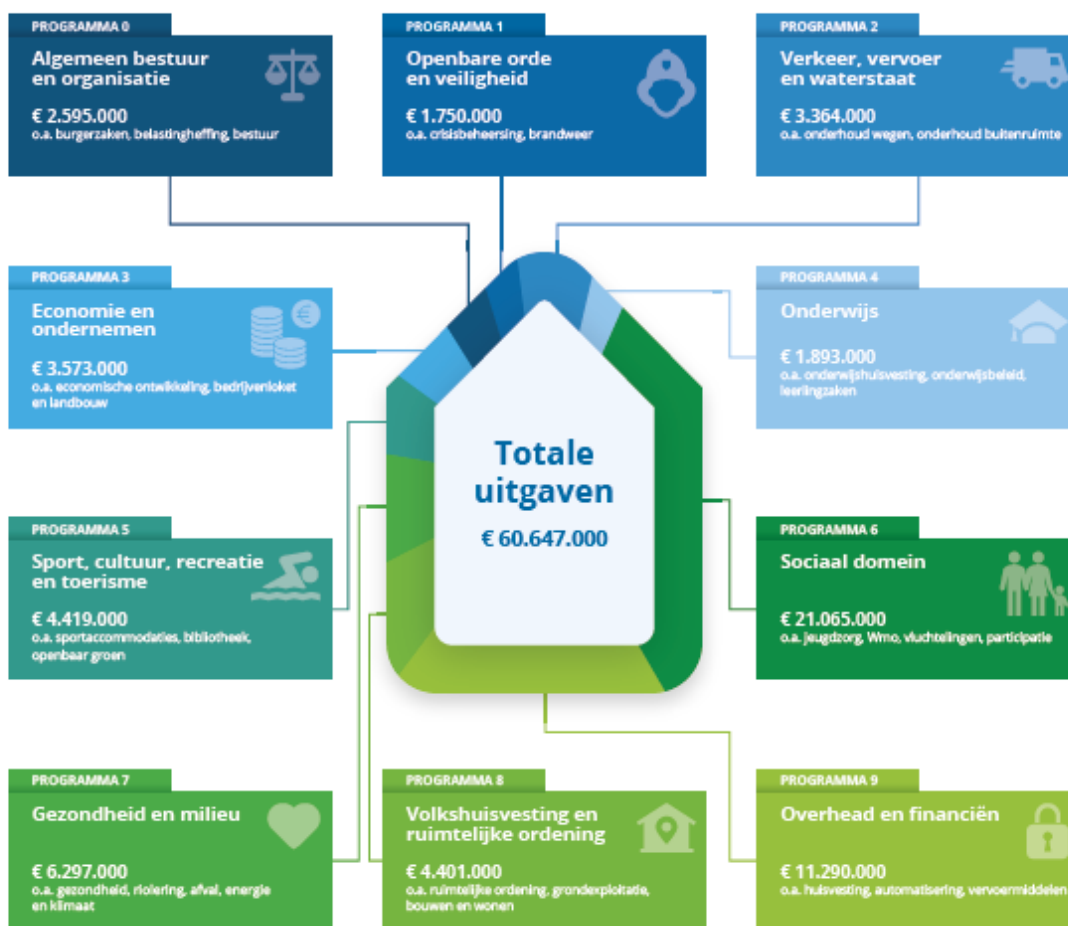
Algemene uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd voor het opstellen van de meerjarenbegroting 2024-2027:

- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de eigen financiële beleidsregels van de gemeente Staphorst (zoals de financiële verordening en de nota reserves en voorzieningen) zijn het uitgangspunt.
- De gemeentebegroting moet voldoen aan eisen voor het repressief toezicht die de provincie stelt in hun toezichtkader. De colleges van Gedeputeerde Staten van de twaalf provincies hebben hiervoor een "gemeenschappelijk toezichtkader (GTK 2020)" vastgesteld. Deze is van toepassing op de begroting 2024 en verder.
- Het financiële kader vormt het coalitieakkoord 2022 - 2026 'Bouwen en verbinden' en de uitwerking hiervan in het collegeprogramma.
- De zomernota 2023 is de kaderbrief voor de begroting 2024 en daarmee het uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027.
- Alle (structurele) begrotingswijzingen die zijn doorgevoerd na vaststelling van de begroting 2023 worden niet nogmaals toegelicht in de programma's.
- Gezien de verwachtingen en de compensatie die vanuit het Rijk wordt ontvangen, worden de lonen aanvullend geïndexeerd naar 5,2% in 2024 en 5,8%, 4,8% en 4,2% voor de jaren 2025 t/m 2027.
- Bovenop de standaard prijsindexatie voor de overige budgetten van 1,5% per jaar zijn diverse budgetten aanvullend geïndexeerd, zoals aangegeven in hoofdstuk 6 van de voortgangsrapportage 2023. In verband met de leesbaarheid worden deze niet opnieuw per post toegelicht in de programma's.
- Bijstelling van de bijdragen aan verbonden partijen zijn opgenomen op basis van de begroting 2024 van de betreffende verbonden partijen.
- De meicirculaire 2023 is de basis voor geraamde algemene uitkering voor de begroting 2024 en verder.
- Zoals opgenomen in de zomernota worden er diverse budgetten afgeraamd, waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden. Deze afwijkingen worden i.v.m. de leesbaarheid niet uitgebreid toegelicht in de programma's.

Saldo 2024

Inkomsten

Meer weten? Kijk op www.staphorst.nl/begroting

Financiële samenvatting 2024 - 2027

De uitkomst van de begroting en meerjarenraming is als volgt:

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-47.762.715	-64.795.330	-60.647.318	-59.941.391	-57.048.949	-52.118.765
Baten	54.131.400	60.758.198	57.335.479	57.342.392	54.386.744	49.527.255
Saldo van baten en lasten voor bestemming	6.368.684	-4.037.132	-3.311.839	-2.598.999	-2.662.204	-2.591.509
Stortingen	-5.900.392	-2.502.784	-1.343.000	-1.354.310	-1.379.501	-1.354.501
Onttrekkingen	4.738.242	8.136.741	5.806.889	5.259.791	2.515.509	2.172.793
Mutaties reserves	-1.162.150	5.633.957	4.463.889	3.905.481	1.136.008	818.292
Saldo van baten en lasten na bestemming	5.206.534	1.596.825	1.152.050	1.306.482	-1.526.197	-1.773.218

Structurele begrotingssaldo

De begroting 2024 zoals die voor u ligt is structureel (en reëel) in evenwicht. Dat wil zeggen dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De jaarschijven 2024 en 2025 tonen ruim positieve saldi. De jaarschijven 2026 en 2027 zijn daarentegen negatief, de voornaamste oorzaak is de algemene uitkering o.b.v. de nieuwe financieringssysteem voor de jaren 2026 en 2027, waarbij gemeenten met miljarden worden gekort op de algemene uitkering. Er wordt daarom ook wel gesproken van ravijnjaren.

Het structurele begrotingssaldo is als volgt opgebouwd:

Begrotingssaldo zonder incidentele baten en lasten	2024	2025	2026	2027
Begrotingssaldo	1.152 V	1.306 V	1.526 N	1.773 N
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	418	395	372	347
Structureel begrotingssaldo	1.570 V	1.701 V	1.154 N	1.426 N

(x € 1.000 - N = Nadelig, V = Voordeilig)

Zoals u in bovenstaande tabel kunt zien is er geen sprake van een meerjarig structureel sluitende begroting. De jaren 2024 en 2025 zijn fors positief en daarmee reëel en structureel in evenwicht en de jaren 2026 en 2027 zijn fors negatief, ook na opschoning van incidentele baten en lasten.

Samenvatting begrotingssaldo

Begrotingssaldo 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Saldo begroting 2023-2026	1.073	2.056	-402	N.v.t.
Begrotingswijzigingen doorgevoerd na vaststelling begroting 2023	-2	8	858	456*
Uitkomsten december- en meicirculaire	1.198	1.294	902	1.628
Aanvullende loonindexatie 2024 t/m 2027 & prijsindexatie jaarschijf 2027	-605	-1.232	-1.753	-2.593
Structurele formatieuitbreiding	-450	-456	-463	-470
Functie herwaardering	-100	-100	-100	-100
Aframen diverse budgetten	251	255	259	262
Rente schatkistbankieren	321	259	0	0
Kapitaalslasten nieuwe investeringen en bijstelling bestaande investeringen	140	-21	-34	-80

Kapitaalslasten optimaliseren / verduurzamen / inrichten gebouwen	0	-70	-285	-360
Dotatie voorziening groot onderhoud gebouwen	-112	-10	114	114
Bijdrage Regio Zwolle 2024-2028	-78	-96	-96	-96
ICT (licentiekosten & cloudmigratie)	-66	-91	-166	-166
Indexatie jeugdzorg (saldo, na inzetten restant stelpost prijsstijgingen)	-336	-347	-235	-221
Overige posten	-82	-143	-125	-147
Saldo begroting 2024-2027	1.152	1.306	-1.526	-1.773

(x € 1.000)

* € 456.000 betreft het startpunt van de jaarschijf 2027 (en is daarmee feitelijk een kopie van de jaarschijf 2026, immers: $-402 + 858 = 456$)

Bovenstaand overzicht laat op hoofdlijnen de opbouw van de meerjarenbegroting zien ten opzichte van de begroting 2023-2026. De posten met de grootste financiële effecten zijn opgesomd in dit overzicht, in de programma's 0 t/m 9 worden de posten per programma gedetailleerder toegelicht. Bovenstaande posten en bijbehorende financiële uitwerking kunnen betrekking hebben op meerdere programma's.

Opbouw begroting	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting 2023 - 2026	1.073	2.056	-402	N.v.t.
Mutaties: vastgestelde begrotingswijzigingen (t/m zomernota)	-2	8	858	456
Mutaties zomernota	238	-357	-1.685	-1.505
Saldo zomernota 2023	1.309	1.707	-872	-1.049
Mutaties begroting 2024	-157	-401	-654	-724
Saldo begroting 2024 - 2027	1.152	1.306	-1.526	-1.773

(x € 1.000)

Bovenstaande tabel laat zien hoe het saldo is veranderd in een jaar tijd, het startpunt is de primitieve begroting 2023 -2026, vervolgens zijn er begrotingswijzigingen vastgesteld en de zomernota is opgesteld en dit heeft vervolgens geresulteerd in de (primitieve) begroting 2024 - 2027 zoals deze voor u ligt.

Uitkering gemeentefonds	2024	2025	2026	2027
Begroting 2024	31.301	33.186	31.786	32.515

(x € 1.000)

Bovenstaande tabel laat het verloop van de uitkering van het gemeentefonds zien. Vanaf de jaarschijf 2026 is het accres niet meer gekoppeld aan de rijksuitgaven via de trap-op-trap-af-systematiek, hierdoor is een sterke daling van de uitkering van het gemeentefonds te zien (het ravijnjaar).

Meerjaren Investeringsprognose

In onderstaande tabel zijn de nieuwe investeringen opgenomen, waarover in het verleden nog geen besluit heeft plaatsgevonden. Hierover is wel al reeds gecommuniceerd in de zomernota of als meerjarenpost in een voorgaande begroting. Voor een totaaloverzicht van investeringen wordt verwezen naar de bijlage 'Overzicht investeringen'. Dit betreft een overzicht van alle nieuwe investeringen aangevuld met de lopende investeringen, waarover in het verleden een besluit heeft plaatsgevonden.

Omschrijving van de investering	Meerjarenbegroting 2024-2027				Dekking
	2024	2025	2026	2027	

Programma 2 Verkeer en openbare ruimte					
Vervangingsinvesteringen wegen (constructief afgeschreven)	500.000	500.000	500.000	500.000	Exploitatie
Renovatie lichtmastenareaal 2024	25.000				Exploitatie
Renovatie lichtmastenareaal 2025		25.000			Exploitatie
Renovatie lichtmastenareaal 2026			25.000		Exploitatie
Renovatie lichtmastenareaal 2027				25.000	Exploitatie
Middenwolderweg klimaatadaptatie	100.000				Exploitatie
Duikerbrug Conradsweg	285.000				Exploitatie
Verbeteren wegenstructuur Staphorst		n.t.b.			Exploitatie
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 6 in combinatie met Vechthorst			90.000		Exploitatie
Nieuwe ontsluitingsweg De Slagen: uitvoering		n.t.b.			Exploitatie
Herinrichting Bergerslag - Staphorster Kerkweg (fietsverbinding / afkoppelen)			900.000		Exploitatie
Fietspadenplan	2.000.000				Exploitatie
Verbeteren oversteek zwembad		n.t.b.			Exploitatie
Reconstructie Poeleweg	370.000				Exploitatie
Parallelweg incl. keerwand	415.000				Exploitatie
Programma 7 Gezondheid en milieu					
GRP-V - jaarschijf 2024	1.277.000				Reserve riolering
GRP-V - jaarschijf 2025		498.000			Reserve riolering
GRP-V - jaarschijf 2026			644.000		Reserve riolering
GRP-V - jaarschijf 2027				342.000	Reserve riolering
Programma 9 overhead					
Bestelbus met open laadbak	65.000				Exploitatie
Pick-up bus met laadkraan		55.000			Exploitatie
Heftruck	20.000				Exploitatie
Hardware ICT	122.000	100.000	133.000	77.000	Exploitatie

Verloop reservepositie 2023-2027

	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserves					
Algemene reserve	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Reserve zonder bestemming	11.332	9.407	7.509	8.516	6.990

Reserve voor grondexploitatie	6.429	6.392	6.354	6.317	6.279
Saldo algemene reserves	21.261	19.299	17.363	18.333	16.769
Bestemmingsreserves					
Reserves dekking afschrijving investeringen	16.447	15.376	14.245	13.158	12.114
Reserves t.b.v. kostendekkende tarieven	3.326	3.276	3.193	3.109	3.026
Reserves ter egalisatie van kosten	5.117	5.137	5.157	5.179	5.200
Overige reserves met bestemming	3.268	3.473	3.671	4.028	4.359
Saldo bestemmingsreserves	28.160	27.262	26.266	25.474	24.701
Totaal reserves	49.421	46.561	43.629	43.807	41.470

(x € 1.000)

Algemene reserves

Onder de algemene reserves behoren de algemene reserve, reserve zonder bestemming en de reserve voor grondexploitatie. Dit betreffen vrij besteedbare reserves. Bij vaststelling van de 'nota reserves en voorzieningen 2022' is, wegens terugloop in eerdere jaren, bepaald dat de vrij besteedbare reservepositie niet onder de grens van 6,2 miljoen mag zakken. T.o.v. voorgaande begrotingen is de vrij besteedbare reservepositie verbeterd. De vrij besteedbare reservepositie neemt in de periode 2023 - 2027 naar verwachting af tot € 16,8 miljoen, en voldoet daarmee alsnog ruim aan het besluit dat de vrij besteedbare reservepositie niet onder de grens van € 6,2 miljoen mag zakken.

Reserves dekking afschrijving investeringen

De reserves ter dekking van afschrijving investeringen betreffen reserves die zijn ingesteld om kapitaallasten van investeringen uit afgelopen jaren te dekken. Deze reserves lopen terug, doordat de jaarlijkse kapitaallasten van diverse investeringen worden onttrokken uit deze reserve. Kapitaallasten van investeringskredieten, die vanaf 2021 beschikbaar gesteld zijn door de raad, worden grotendeels gedekt uit de exploitatie. Hiermee wordt de begroting meer solide naar de toekomst.

Reserves t.b.v. kostendekkende tarieven

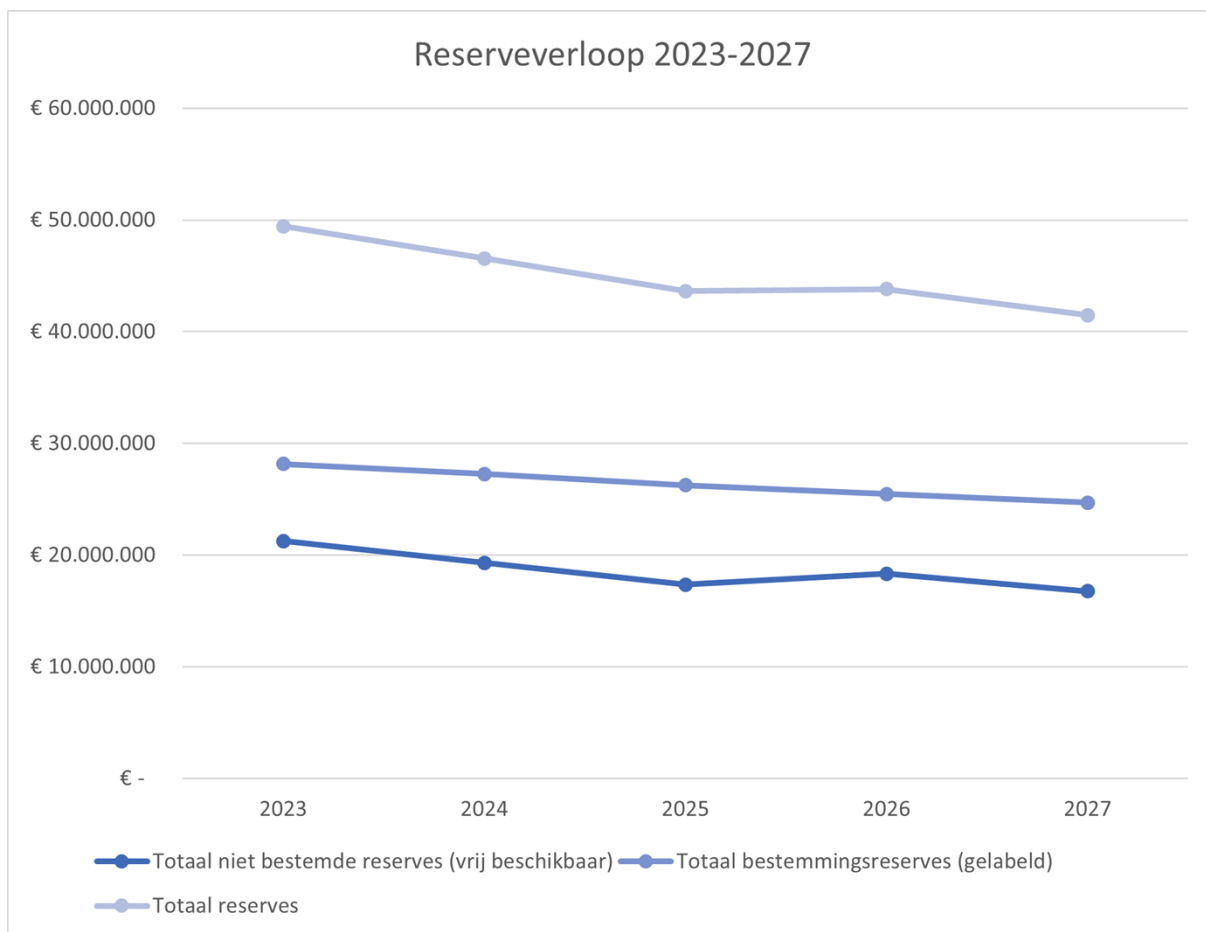
Dit betreffen de egalisatiereserves voor de kostendekkende tarieven. Nadelen op de producten riolering en afval worden via deze reserves geëgaliseerd.

Reserves ter egalisatie van kosten

Dit betreft de egalisatiereserve voor het onderhoud van de wegen.

Overige reserves

Dit betreffen alle overige reserves met een specifieke bestemming.

In bovenstaande grafiek ziet u het (geraamde) verloop van de reserves voor de periode 2023 t/m 2027. De vrij besteedbare reserve neemt naar verwachting af, van (afgerond) € 21,3 miljoen in 2023 naar € 16,8 miljoen in 2027. De totale reserves nemen naar verwachting af, van (afgerond) € 49,4 miljoen in 2023 naar € 41,5 miljoen in 2027. Voor een uitgebreider reserveoverzicht wordt verwezen naar 'Overzicht reserves- en voorzieningenpositie'.

Programma 0 - Algemeen bestuur en organisatie

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.1	Bestuur	J. ten Kate
0.2	Burgerzaken	L. Mulder
0.5	Treasury	L. Mulder
0.61	OZB woningen	L. Mulder
0.62	OZB niet-woningen	L. Mulder
0.64	Belastingen overig	L. Mulder
0.7	Alg. Uitk. en Ov. Uitk. Gem. fonds	L. Mulder
0.8	Overige baten en lasten	L. Mulder
0.9	Vennootschapsbelasting	L. Mulder
0.10	Mutatie reserves	L. Mulder
0.11	Resultaat baten en lasten	L. Mulder

Speerpunten

0.1 Strategische en pragmatische samenwerking

“Als zelfstandige gemeente werken we strategisch en pragmatisch samen. We bundelen en benutten krachten en kijken naar mogelijkheden om zo goed en efficiënt mogelijk samen te kunnen werken, zowel binnen de eigen organisatie, als met andere gemeenten, partners of andere marktpartijen.”

Wat willen we bereiken?

We willen de opgaven waar de gemeente Staphorst nu voor staat en die nog op ons afkomen in de komende jaren, goed kunnen uitvoeren. Daarbij willen we de kwaliteit van onze producten en diensten en de kracht van de organisatie op peil houden. We staan met ons gezicht naar buiten, richten ons op de regio Zwolle en laten onze meerwaarde door een goede samenwerking in de regio blijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de eerste plaats willen we ervoor zorgen dat we de huidige processen zo efficiënt mogelijk kunnen blijven uitvoeren binnen de ambtelijke organisatie. We willen kunnen inspelen op maatschappelijke- of overheidsontwikkelingen en de veranderende ambities en prioriteiten die de komende jaren op ons afkomen. Hierbij gaan we gebruik maken van de uitkomsten van het rapport ‘Op weg naar een toekomstbestendig personeelsbestand’ en de strategische personeelsontwikkeling. Daar gaan we mee aan de slag.

In de tweede plaats zullen we actief collega’s van andere gemeenten en samenwerkingspartners in de regio blijven benaderen om opgaven samen op te pakken waar dat mogelijk is. Een zelfstandige gemeente van onze omvang heeft veel baat bij samenwerking. Dit vraagt om onderhoud en eventueel opzetten van nieuwe netwerken of samenwerkingen. Samenwerking vraagt inzet van beide partijen, maar levert ook voor beiden voordelen op. We brengen in beeld wat we (zelf) doen en wat we niet, of laten doen. We kijken vervolgens naar kansen om zo efficiënt en slim mogelijk (samen te) werken.

Stand van zaken begroting 2024

Als gemeente Staphorst investeren we nadrukkelijk in en nemen we weloverwogen deel aan de regionale samenwerking in de regio Zwolle. Dit zowel politiek (klankbordgroep), bestuurlijk (op portefeuilleniveau en gemeentebreed) als ook ambtelijk (op directieniveau en door de inhoudelijk betrokken ambtenaren). De regionale samenwerking gaat vanaf 2024 een nieuwe fase in met een nieuwe agenda (die zich naast economie en arbeidsmarkt nadrukkelijker richt op ruimtelijke, klimaatadaptieve ontwikkeling en verstedelijking) en governance structuur die in de 2e helft van 2023 wordt voorbereid. Als Staphorst nemen we hier actief aan deel. Hiermee versterken we ons netwerk en behartigen (daarmee) onze (gezamenlijke) belangen zo goed mogelijk. Op het gebied van bereikbaarheid is een meer lokale samenwerking met de provincie en de omliggende gemeenten (Meppel, Zwartewaterland, Dalfsen en Zwolle) aan de A28 minstens zo belangrijk. Bij de opzet van

een zogeheten regionaal mobiliteitsprogramma (RMP) worden hier de lokale belangen nog nadrukkelijker samengebracht en uitgewerkt in een programma.

Bij dit alles is het belangrijk om als gemeente scherpe, strategische, keuzes te maken in de eigen ambities (waar ga je voor en wat laat je los?) en de consequenties die dat heeft aanvaarden (wat moet je daarvoor doen en wat moet je laten?). De ambities staan goed vertaald in de omgevingsvisie en in het collegeprogramma. Aan de hand daarvan zal de komende periode een politieke discussie moeten plaatsvinden over prioriteren en het maken van strategische keuzes.

Speerpunten

0.2 Ondersteuning initiatieven samenleving

“We ondersteunen initiatieven vanuit de samenleving. Wij stimuleren het functioneren van wijk- en dorpsraden en hechten waarde aan het betrekken van inwoners bij beleid (burgerparticipatie). De ondersteuning van initiatieven komt ook tot uiting in het Stimuleringsfonds. Het Stimuleringsfonds wordt na vaststelling van de nota Burgerkracht 2.0 door de raad geïntroduceerd.”

Wat willen we bereiken?

We willen goed in verbinding staan met inwoners, ondernemers, verenigingen, kerken, maatschappelijke organisaties, partners en ruimte geven voor goede, en bij Staphorst passende, initiatieven. We geven ruimte aan initiatieven en streven naar minder belemmerende regels. Daarmee willen wij onze dienstverlening verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Initiatieven vanuit de samenleving geven we de ruimte en faciliteren we. We versterken de verbinding en het gesprek met de samenleving en staan open voor nieuwe vormen van samenwerking. Bij belangrijke onderwerpen staan wij in goed contact met onze inwoners en betrekken we daarbij de wijk- en dorpsraden. We zullen actief terugkoppelen wat de stand van zaken is, zowel bij grote als kleine onderwerpen.

Stand van zaken begroting 2024

Naar aanleiding van het raadsvoorstel van 11 juli 2023 en het positieve raadsbesluit – namelijk het beschikbaar stellen van een incidenteel budget om de nota Burgerkracht tot stand te brengen – is er een externe begeleider aangetrokken voor het schrijven van de nota. De begeleider wordt ondersteund door een werkgroep bestaande uit de griffier, beleidsadviseurs van het sociaal en fysieke domein, een adviseur P&O en een communicatieadviseur. In 2023 wordt het stuk in het besluitvormingsproces gebracht.

Met de vier dorps-/wijkraden is er regelmatig contact. Zo is er in het eerste kwartaal van 2024 wederom een gezamenlijke bijeenkomst waarin elkaar tegenkomen en het onderling delen van ervaringen centraal staan. In het tweede kwartaal sluiten het college van burgemeester en wethouders en de beleidsadviseur burgerparticipatie aan bij een dorps-/wijkoverleg van de vier dorps-/wijkraden om de behoeften van de inwoners op te halen, maar ook de eigen behoeften te delen.

Op dit moment is er een beperkt budget (€ 10.000) om initiatieven vanuit de samenleving (financieel) de ruimte te geven en te faciliteren. In de nota Burgerkracht zal een voorstel voor een Stimuleringsfonds worden gedaan.

Speerpunten

0.3 Een dienstbare en dienstverlenende gemeente

“We zijn een dienstbare en dienstverlenende gemeente. Dat betekent onder meer goed bereikbaar en laagdrempelig toegankelijk. We spelen in op de verschillende behoeften van inwoners, ondernemers en andere partijen waarmee we in verbinding staan. De coronapandemie heeft een versnelling van de digitale dienstverlening teweeggebracht. De digitale dienstverlening blijven we (door-)ontwikkelen en de fysieke dienstverlening ontwikkelt daar in mee.”

We willen een toegankelijk gemeentehuis houden. De mogelijkheid voor direct contact is en blijft waardevol. We richten ons daarom op een toekomstbestendige hybride dienstverlening, zodat daarmee zoveel mogelijk in de verschillende behoeften en ontwikkelingen wordt voorzien.”

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft van alle overheden het beste zicht op wat zich bij haar inwoners afspeelt. De gemeente heeft de rol van eerste overheid en is ook eerste aanspreekpunt voor de overheid. Om die rol goed uit te kunnen voeren, moet de gemeente laagdrempelig en goed te bereiken zijn.

We willen dat onze bereikbaarheid, beschikbaarheid en dienstverlening op een bij Staphorst passend (ambitie)niveau is. Dat we doen wat we beloven en dat inwoners weten wanneer en wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Wij informeren actief en tijdig over de voortgang, we communiceren daarover helder door middel van een bij de aanvrager passend communicatiemiddel. Fysieke dienstverlening vanuit het gemeentehuis blijft het uitgangspunt. Dienstverlening op afspraak in spreekruimten verlenen we als dat mogelijk is. Huisbezoeken worden, waar nodig en mogelijk, geïntensiveerd. We passen digitale dienstverlening toe als dit voor de inwoner leidt tot betere dienstverlening of als dit wettelijk noodzakelijk is en sturen, zonder iemand daartoe te verplichten, aan op zoveel mogelijk laagdrempelige digitale communicatie en informatievoorziening.

Wat gaan we daarvoor doen?

De visie op dienstverlening zal worden herijkt. Dit doen we met de ambtelijke organisatie en betrokken inwoners (burgerpanel/burgerparticipatie). Op basis hiervan stellen we een activiteitenplan op, waarin ook is aangegeven welke middelen nodig zijn. Acties betreffen een mix van systeem- en procesinrichting, optimalisatie daarvan en investeringen in opleiding van medewerkers (kennis en competenties, houding en gedrag).

We zorgen er ook voor dat informatie digitaal beschikbaar is en dat telefonische bereikbaarheid, binnen vooraf vastgestelde en gecommuniceerde tijden, op orde is.

Stand van zaken begroting 2024

De actualisatie van de visie op dienstverlening wordt in 2023 gestart en loopt door in 2024.

Wat mag algemeen bestuur en organisatie ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-2.005.597	-2.636.304	-2.595.136	-2.751.215	-3.094.278	-3.179.294
Baten	33.407.963	34.947.406	37.073.736	39.033.540	37.522.078	38.364.275
Saldo van baten en lasten voor bestemming	31.402.366	32.311.102	34.478.600	36.282.324	34.427.800	35.184.980
Storting	-2.313	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	74.000	118.000	31.841	32.319	82.803	32.803
Mutaties reserves	71.687	118.000	31.841	32.319	82.803	32.803
Saldo van baten en lasten na bestemming	31.474.053	32.429.102	34.510.441	36.314.643	34.510.603	35.217.784

Afwijkingen t.o.v. begroting 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 30.710 naar € 34.510. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's. <ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.	2.102	
Hogere algemene uitkering De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een groot deel bepaald door de ontwikkeling van het accres, er is een nieuwe accresraming voor het jaar 2023 en verder opgenomen. Het accres is voor de jaren tot en met 2025 gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire bijgesteld wordt op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling. Vanaf het jaar 2026 is het accres niet langer gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven ("trap op trap af"-systeem). Dit zorgt niet voor een vloeiende overgang van de oude systematiek naar de nieuwe systematiek. Vooruitlopend op de nieuwe financieringssysteematiek is het incidentele bedrag ad. € 1 miljard vanaf het jaar 2027 structureel beschikbaar gesteld.	1.199	
Hogere renteopbrengst We verwachten voor het jaar 2024 een renteopbrengst van € 321.000. Dit is gebaseerd op een verwacht gemiddeld rentepercentage van 2,5% over het jaar 2024. De rente op de schatkist beweegt mee met de depositorente van de ECB. Het streven van de ECB is om de depositorente in 2025 terug te brengen naar 2%. We gaan er daarom vanuit dat we in 2025 ook 2% zullen ontvangen en vanaf 2026 en verder worden nog geen prognoses afgegeven. De rente voor 2026 en verder kunnen we daarom (gelet op het voorzichtigheidsprincipe) niet structureel ramen.	321	

Bijstelling dotatie pensioenvoorziening naar € 0,- Zoals eerder gecommuniceerd in de zomernota wordt de jaarlijkse dotatie (voorlopig) vastgesteld op € 0, gelet op het schommelende karakter.	102	
Geen dividend vanuit Vitens de komende jaren Gezien de financiële positie van Vitens en hun investeringsopgave voor de komende jaren, is versterking van het eigen vermogen van Vitens essentieel om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten financiering aan te kunnen trekken. Hierdoor wordt de komende jaren waarschijnlijk geen dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders, maar wordt dit toegevoegd aan het eigen vermogen. In de zomernota 2023 is dit nog uitgebreider toegelicht.		16
Accountantscontrole Door een toename van het aantal SISA- en SPUK regelingen nemen de controlewerkzaamheden en daarmee de kosten toe.		15
Doorbelasting software Vanuit de BBV is het verplicht om de directe kosten zoveel mogelijk toe te rekenen aan de desbetreffende taakvelden. In totaal leidt dit tot een nadeel van € 16.000 in programma 0		16
Hogere kosten en opbrengsten reisdocumenten In verband met de reisdocumentenpiek vanaf 2024 worden er fors meer aanvragen verwacht. Daarnaast heeft het rijk de maximale leges op de reisdocumenten verhoogd. Hierdoor nemen de opbrengsten toe met € 117.000, maar ook de afdracht aan het rijk, waardoor de kosten stijgen met € 60.000. Per saldo een voordeel van € 57.000.	117	60
Post onvoorzien Vitaliteitsbeleid - in de begroting 2023 is € 50.000 opgenomen op de post onvoorzien voor het vitaliteitsbeleid. In maart 2023 heeft het MT besloten om het introductieprogramma te starten. Hiervoor is € 10.000 structureel uit de post onvoorzien overgeboekt naar het budget vitaliteitsbeleid, voor de uitbreiding van de nieuwe regeling 'Persoonlijk Gezondheidsmenu'. Deze nieuwe regeling past beter bij het plaats- en tijdonafhankelijk werken. Dienstverlening - deze middelen zijn toegekend aan het projectplan "versterken integrale samenwerking voorveld Staphorst" met als hoofddoel om de dienstverlening van de gemeente aan de inwoners in een kwetsbare positie te versterken. Het budget van € 57.000 is volledig overgeheveld. In het hoofdstuk "toelichting op het overzicht van baten en lasten" is de post onvoorzien nader gespecificeerd.	67	
Diverse posten In programma 0 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 1.000 nadelig.		1

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Onttrekking vennootschapsbelasting grondexploitatie	32	

Betrokkenheid verbonden partijen

N.V. BNG te Den Haag

Betrokkenheid Bank Nederlandse Gemeenten als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

N.V. Rendo te Meppel

Betrokkenheid Rendo als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

N.V. Vitens te Zwolle

Betrokkenheid Vitens als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

N.V. Enexis te 's-Hertogenbosch

Betrokkenheid Enexis als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Wadinko B.V. te Zwolle

Betrokkenheid Wadinko als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 1 - Openbare orde en veiligheid

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	J. ten Kate
1.2	Openbare orde en veiligheid	J. ten Kate

Speerpunten

1.1 Een veilige gemeente

“Staphorst is een veilige gemeente en we zetten ons ervoor in om de gemeente veilig te houden. We willen een weerbare samenleving blijven tegen invloeden van (ondermijnende) criminaliteit.”

Wat willen we bereiken?

We willen de gemeente Staphorst veilig houden en de weerbaarheid van de samenleving vergroten waar dat wenselijk is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het is belangrijk dat de gemeente Staphorst overlast en criminaliteit in een vroegtijdig stadium signaleert. Dat vraagt om ogen en oren in de wijk, niet alleen van politie en gemeentelijke handhavers en toezichhouders, maar ook van onze inwoners. Er zullen acties worden ingezet om bewustwording te vergroten. Bewustwording draagt bij aan het vergroten van weerbaarheid, zowel van onze inwoners als van onze (gemeentelijke) organisatie. Ook zullen er lokaal gerichte veiligheidsactiviteiten worden georganiseerd.

We willen graag in goed contact staan met de jeugd. Er zijn jongeren die extra aandacht, ondersteuning en bijsturing nodig hebben. De gemeente heeft daarin een taak, binnen zowel het jeugd domein als het veiligheidsdomein. We zetten ons ervoor in dat het contact met de jeugd verbetert, omdat dit bijdraagt aan veiligheidsbeleving, aan het bieden en benutten kansen voor risicojongeren en aan afname van (jeugd)criminaliteit.

Stand van zaken begroting 2024

In 2024 zal een veiligheidsavond georganiseerd worden. Vanuit het RIEC is een weerbaarheidsscan opgeleverd, waarbij in 2024 gehoor wordt gegeven aan de aanbevelingen. We gaan actief inzetten op de bewustwording onder onze inwoners met de nadruk op de geprioriteerde thema's uit het Integraal Veiligheid Plan (IVP 2023-2026). Het IVP geeft een richting aan waar we deze bestuursperiode aandacht aan besteden. We werken nauw samen met onze (regionale) partners. Regionaal ligt er een commitment om op het gebied van ondermijning en bestuurlijke instrumenten toe te werken naar 'de basis op orde'. Onder andere zijn er landelijke versterkingsgelden beschikbaar gesteld waarbij de gemeente moet aanhaken om een actualisatie van het BIBOB beleid te bewerkstelligen.

Speerpunten

1.2 Goed beschikbare en toegeruste hulpdiensten

“Wij zetten ons in voor een goede beschikbaarheid van en voldoende toegeruste hulpdiensten. We willen de brandweerkazerne, een ambulancepost en het politiebureau behouden. Wij hechten veel waarde aan de zichtbaarheid van wijkagenten.”

Wat willen we bereiken?

Hulpdiensten moeten goed en adequaat hulp kunnen verlenen. We willen dat aanrijtijden op orde blijven en we monitoren dat periodiek. Ook willen we graag een goede zichtbaarheid van de politie in de verschillende wijken, mede door de inzet van vaste wijkagenten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven monitoren of hulpdiensten goed beschikbaar en toegerust zijn. Waar nodig en mogelijk worden projecten gezamenlijk opgepakt. We vinden het belangrijk dat de wijkagent zichtbaar is. Zo sturen wij er op aan dat de wijkagent vaker aansluit bij verschillende overleggen met bewoners in bijvoorbeeld wijk- en dorpsraden.

Stand van zaken begroting 2024

Inmiddels hebben de wijkagenten extra inloopmomenten op verschillende dagen en tijdstippen waarbij inwoners van onze gemeente laagdrempelig informatie, meldingen etc. kunnen geven. Ook kan men digitaal aangifte doen middels beeldbellen. Mede door onze inzet zal een deel van het geld uit de motie-Hermans worden ingezet om in 2024 een extra wijkagent aan cluster Staphorst te koppelen. Een extra wijkagent zorgt voor een betere zichtbaarheid van de politie in onze gemeente. Ook is de politie hierdoor beter vertegenwoordigd in onze lokale overleggen.

Speerpunten

1.3 Voorlichting en bewustwording

“Een goede voorlichting en bewustwording versterkt de alertheid en meldingsbereidheid en daarmee de veiligheid en de veiligheidsbeleving. Digitale veiligheid verdient, als onderdeel van voorlichting en bewustwording, aandacht. De hoge deelname aan Burgernet en buurtpreventieapps waarderen wij. We maken gebruik van middelen die nodig zijn om de veiligheid te borgen.”

Wat willen we bereiken?

We willen de gemeente Staphorst veilig houden en de weerbaarheid van de samenleving vergroten waar dat wenselijk is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Een goede voorlichting en bewustwording – zowel bij onze inwoners als bij onze (gemeentelijke) organisatie – draagt bij aan weerbaarheid en versterkt dus in het tegengaan van criminaliteit. Door preventieve maatregelen en het herkennen van signalen van criminaliteit, kan criminaliteit (eerder) worden opgespoord. We kunnen dit niet alleen en hebben daarbij de ogen en oren van onze inwoners nodig.

Om meldingsbereidheid te vergemakkelijken en te vergroten, zijn we per 1 april 2022 aangesloten bij Meld Misdad Anoniem (MMA). Van belang is dat inwoners op de hoogte zijn van dit meldpunt en daarom verdient MMA de nodige aandacht in communicatie.

Toenemende digitalisering maakt het verbeteren van de informatieveiligheid bij overheidsorganisaties en het creëren van bewustzijn bij onze inwoners steeds belangrijker. Digitale kwetsbaarheden en dreigingen zijn aan de orde van de dag. We monitoren die kwetsbaarheden en dreigingen continu en geven uitvoering aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheden (BIO).

Stand van zaken begroting 2024

In 2024 gaan we de verschillende buurt preventie-apps optimaliseren en professionaliseren. Tevens maken we deze groepen inzichtelijk. We optimaliseren de meldingen via MMA. De geprioriteerde thema's uit het IVP, waar digitale veiligheid en ondermijning onderdeel van zijn krijgen extra aandacht.

Wat mag openbare orde en veiligheid ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-1.405.425	-1.605.661	-1.750.183	-1.798.518	-1.834.829	-1.873.424
Baten	76.038	75.580	77.572	78.466	79.373	80.294
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-1.329.387	-1.530.082	-1.672.611	-1.720.052	-1.755.456	-1.793.130
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	14.207	43.182	8.182	8.182	8.182	8.182
Mutaties reserves	14.207	43.182	8.182	8.182	8.182	8.182
Saldo van baten en lasten na bestemming	-1.315.180	-1.486.900	-1.664.429	-1.711.870	-1.747.275	-1.784.948

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 1.488 naar € 1.664. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.		
1. Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect.		179

2. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023.		
3. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage.		
4. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.		
Diverse posten In programma 1 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 3.000 voordelig.	3	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor afschrijvingslasten brandweerkazerne	8	

Betrokkenheid verbonden partijen

Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle

Betrokkenheid Veiligheidsregio als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstelling/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 2 - Verkeer en vervoer

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
2.1	Verkeer en vervoer	H. Brinkman
2.2	Parkeren	H. Brinkman
2.5	Openbaar vervoer	H. Brinkman

Speerpunten

2.1 Ontwikkelen plan voor verbetering ontsluiting A28

“Staphorst groeit. Het aantal inwoners neemt toe, de economie floreert en het aantal bedrijven stijgt. Dat houden we graag zo. Voor Staphorst is het essentieel om een infrastructuur te creëren die bij de ontwikkelingen past. Een wegennet dat de toenemende drukte aankan, onveilige verkeerssituaties in de dorpskernen voorkomt door bijvoorbeeld zwaar verkeer om te leiden, het bedrijfsleven een impuls geeft, het centrum een plek maakt voor ontmoetingen en woonwijken veilig en gezond houdt. Om dit te bereiken willen we de komende bestuursperiode een eenduidig en breed gesteund plan uitdragen voor het (deels) verplaatsen van de toe- en afritten van de A28. Wij zetten krachtig in op een plan om de toe- en afrit aan de noordkant van Staphorst op de A28 te behouden en de toe- en afrit aan de zuidkant van Staphorst op de A28 in zuidelijke richting te verplaatsen naar de Gorterlaan/Dekkersweg. Met dit eenduidig en breed gesteund plan zoeken we de verbinding met medeoverheden zoals de provincie Overijssel voor het verkrijgen van draagvlak voor de uitvoering.”

Wat willen we bereiken?

We willen een veilige en goed bereikbare ontsluiting van de A28 naar Staphorst. Dat betekent onder meer dat de bereikbaarheid van Staphorst voor gemotoriseerd verkeer moet worden verbeterd. We willen dit bereiken met uitvoering van een breed gesteund en eenduidig plan, waarmee we de verbinding zoeken met medeoverheden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er zal eerst tot een gemeentebreed gesteund en eenduidig plan gekomen worden, waarmee we vervolgens bij medeoverheden draagvlak voor de uitvoering zoeken. Daarna volgt concrete planvorming.

Stand van zaken begroting 2024

In 2024 werken we verder aan een gemeentebreed gesteund en eenduidig plan. We streven ernaar dat in deze bestuursperiode een start kan worden gemaakt met het zoeken van draagvlak bij medeoverheden en, vervolgens, met planvorming. Voor dat plan zetten we een lobbytraject op (2024-2025) wat leidt tot een concreet plan in 2026.

Speerpunten

2.2 Een krachtige lobby voor een treinhalte in Staphorst

“Wij zetten in op de realisatie van een treinhalte in Staphorst en gaan door met de ingezette dialoog met betrokken organisaties.”

Wat willen we bereiken?

We willen dat Staphorst met het openbaar vervoer goed bereikbaar is. Een treinhalte draagt daaraan bij. Hoewel openbaar vervoer niet direct een verantwoordelijkheid van de gemeente is, kan de gemeente wel een belangrijke rol spelen bij het signaleren van knelpunten en het op de kaart zetten van initiatieven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren een krachtige lobby en hebben de NS, ProRail en de Provincie Overijssel nodig voor de gewenste komst van een treinhalte. De ingezette dialoog met deze betrokken organisaties wordt voortgezet, waarbij wij steeds Staphorst actief op de kaart (blijven) zetten.

Stand van zaken begroting 2024

De contacten met betrokken partijen die in 2023 zijn opgebouwd krijgen een vervolg.

Speerpunten

2.3 Fietspadenplan voor de raadsagenda

“Wij zijn voornemens de uitwerking van het fietspadenplan, met daarin een vaststelling van prioritering, onderdeel uit te laten maken van een raadsagenda.”

Raadsagenda

Het fietspadenplan brengen wij als suggestie in om door de raad op te pakken in de raadsagenda.

Stand van zaken begroting 2024

Het fietspadenplan is in 2023 geactualiseerd. In 2024 worden de geprioriteerde fietspaden verder uitgewerkt ten behoeve van definitieve besluitvorming.

Speerpunten

2.4 Herinrichting Schipgravenweg in Rouveen

“De herinrichting van de Schipgravenweg in Rouveen wordt aangepakt. Hierbij wordt zoveel mogelijk gelet op de wensen van de bewoners.”

Wat willen we bereiken?

We willen een veilige wegverbinding aan de Schipgravenweg in Rouveen. Rouveen groeit en dat betekent dat het drukker wordt op de wegen. Verschillende weggebruikers zoals automobilisten en fietsers delen de wegen. De inrichting van wegen moet voor iedere weggebruiker veilig zijn en verdere groei van Rouveen aankunnen. Dat betekent dat de Schipgravenweg ingericht moet worden voor twee functies: als veilige ontsluitingsweg voor het gemotoriseerde verkeer en als recreatieve route voor wandelaars en fietsers. Ook willen we graag een goede en veilige verbinding richting het activiteitenterrein, de school en het dorpspark.

Wat gaan we daarvoor doen?

In deze bestuursperiode wordt de wegverbinding aan de Schipgravenweg in Rouveen opnieuw ingericht.

Stand van zaken begroting 2024

In 2024 zal het besluit over de herinrichting van de Schipgravenweg genomen worden en verder worden uitgewerkt.

Wat mag verkeer en vervoer ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-3.453.147	-3.710.348	-3.363.587	-3.800.746	-3.960.737	-4.090.882
Baten	247.191	129.701	130.882	132.125	133.492	135.179
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-3.205.957	-3.580.647	-3.232.706	-3.668.621	-3.827.245	-3.955.703
Storting	-919.174	-1.428.000	-1.343.000	-1.354.310	-1.379.501	-1.354.501
Onttrekkingen	1.751.805	1.835.010	1.340.486	1.416.365	1.411.174	1.398.966
Mutaties reserves	832.630	407.010	-2.514	62.055	31.673	44.465
Saldo van baten en lasten na bestemming	-2.373.326	-3.173.637	-3.235.219	-3.606.566	-3.795.573	-3.911.238

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 2.834 naar € 3.235. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's. <ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.		537

5. Conform het BBV moeten de kosten van straatreiniging extracomptabel toegerekend worden aan de kostendekkendheid van de producten riool en afval en mogen deze niet direct doorbelast worden aan de taakvelden afval en riool. Deze mutatie is een verschuiving tussen programma 2 en 7.		
Lagere afschrijvingslasten Door uitstel van investeringen (bijv. reconstructie J.C. van Andelweg, afkoppelen en herinrichten diverse straten Rouveen, reconstructie Groensland, fietspad Heerenweg) zijn de afschrijvingslasten in 2024 lager.	125	
Kleine aanpassingen infra Er wordt voorgesteld om een algemeen budget van € 10.000 beschikbaar te stellen voor kleine verkeerskundige aanpassingen, dit betreffen kosten die niet geactiveerd hoeven te worden.		10
Verhaalbare schade in de openbare ruimte Sinds 2022 wordt een externe partij ingeschakeld om schade in de openbare ruimte te verhalen op een derde. Deze partij heeft de juridische expertise in huis, wat vervolgens resulteert in meer verhaalbare schade en daarmee hogere opbrengsten dan voorheen.	21	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse dotatie reserve wegen (motie 131) Zoals vermeld in de zomernota 2023 wordt jaarlijks een bedrag beschikbaar gesteld voor vervangingsinvesteringen wegen en het (groot) onderhoudsbudget wordt structureel verlaagd met € 400.000. Het verschil tussen de kapitaallasten van de vervangingsinvesteringen en de verlaging van het onderhoudsbudget (€ 400.000) wordt in de reserve wegen gestort. Voor 2024 betreft de storting € 400.000, deze storting zal de komende jaren afnemen, naarmate er meer vervangingsinvesteringen plaatsvinden.		400
Jaarlijkse dotatie wegenbeheerplan		943
Jaarlijkse onttrekking wegenbeheerplan	923	
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van asfaltwegen, betonverhardingen, elementenverhardingen, kunstwerken, openbare verlichting, straatmeubilair, parkeren	305	
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van middelen gladheidsbestrijding	32	
Herijking verkeersbeleid (incidenteel) In 2017 heeft de raad het Integraal Verkeersplan vastgesteld met de bijbehorende uitvoeringsprogramma's. De herijking van het gemeentelijke verkeersbeleid is nodig om ervoor te zorgen dat het beleid blijft aansluiten bij veranderende behoeften en omstandigheden. De actualisatie van het integrale verkeersbeleid beperkt zich tot de onderdelen die niet meer (helemaal) actueel zijn. De structuur blijft verder hetzelfde. De actualisatie van de uitvoeringsprogramma's per kern zal ingrijpender zijn dan de actualisatie van het integrale verkeersbeleid. De actualisatie gebeurt grotendeels door een in te huren verkeerskundige die het beleid door vertaalt naar een uitvoeringsprogramma per kern. De kosten voor totale actualisatie zijn maximaal € 30.000.	30	
Projectgelden aanjaagteam A28 (incidenteel) Om te komen tot een eenduidig en breed gesteund plan voor het (deels) verplaatsen van de toe- en afritten van de A28 is een aanjaagteam nodig om de doelstellingen van speerpunt 2.1 te behalen.	50	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 3 - Economie en ondernemen

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
3.1	Economische ontwikkeling	L. Mulder / H. Brinkman
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	L. Mulder / H. Brinkman
3.3	Bedrijvenloket	L. Mulder / H. Brinkman
3.4	Economische promotie	L. Mulder / H. Brinkman

Speerpunten

3.1 Ontwikkeling bedrijventerreinen

“De terreinen De Esch 0, Bullingerslag en De Esch 5 worden (verder) ontwikkeld tot bedrijventerreinen, zodat voorzien wordt in de behoefte aan bedrijfsruimte voor ontwikkelplannen van (lokale) ondernemers en aan een goede bereikbaarheid en rol van betekenis in de regio Zwolle. De behoefte aan bedrijfsruimte wordt in samenwerking met het bedrijfsleven, de regio en de provincie Overijssel onderzocht.”

Wat willen we bereiken?

Ondernemers moeten ruimte geboden krijgen om een bedrijf te kunnen starten of om door te kunnen groeien als dit op de huidige bedrijfslocatie niet meer mogelijk is. Er wordt ingezet op toekomstbestendige bedrijventerreinen met kwaliteitsaspecten zoals duurzaamheid, nieuwe energie, circulariteit en klimaatadaptie. Waarbij het gaat om hervestiging van een bedrijf, moet hergebruik van de ‘verlaten’ locatie duidelijk zijn. Dit om de huidige bedrijventerreinen vitaal te houden.

Wat gaan we daarvoor doen?

De Esch 0, Bullingerslag en De Esch 5 worden (verder) ontwikkeld.

Stand van zaken begroting 2024

Voor De Esch 0 wordt er ingezet op vaststelling van een onherroepelijk bestemmingsplan begin 2024. Daarna kan begonnen worden met het bouwrijp maken en de voorbereiding van de uitgifte. Na De Esch 0 zijn vervolgstappen ingepland voor de uitbreiding van Bullingerslag en de ontwikkeling De Esch V. Dat wordt vertaald in een Programma Bedrijventerreinen.

Speerpunten

3.2 Circulair energielandschap

“We werken toe naar een circulair energielandschap.”

Wat willen we bereiken?

We putten de aarde uit door te veel grondstoffen te gebruiken en deze vervolgens weg te gooien, met onder andere vervuiling als gevolg. Het is noodzakelijk om anders om te gaan met grondstoffen. We moeten onze systemen zodanig inrichten dat we primaire grondstoffen niet meer weggooien, maar gebruiken als grondstof. Dit is circulaire economie. Duurzaamheid en circulaire economie gaan in de toekomst steeds meer onderdeel uitmaken van verdienmodellen voor ondernemers en coöperaties. De gemeente Staphorst heeft voor 2050 een circulaire economie als doelstelling gesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

In de omgeving van de Uithofsweg ontwikkelen we gezamenlijk met de Provincie Overijssel een circulair energielandschap. Hier bieden we ruimte aan bedrijven die energie produceren of opslaan én die een concrete bijdrage leveren aan de transitie naar een circulaire economie. Uitgangspunt is organische groei: de gemeente geeft daarbij kaders aan, maar past geen actief grondbeleid toe.

Stand van zaken begroting 2024

De planning is om het ontwerp bestemmingsplan van de eerste fase eind 2023 ter inzage te leggen. In 2024 kan deze dan worden vastgesteld. De tweede fase wordt in 2024 nader uitgewerkt in samenspraak met de omgeving en andere stakeholders. Omdat we het tempo van de omgeving volgen, is hier nog geen harde planning voor. We onderzoeken de mogelijkheden tot ontsluiting via de N-wegen.

Speerpunten

3.3 Een aantrekkelijk winkelhart in Staphorst

“Wij zetten in op een aantrekkelijk winkelhart van Staphorst, waarbij wij letten op wensen van omwonenden, ondernemers en bezoekers van het winkelcentrum.”

Wat willen we bereiken?

Staphorst hecht grote waarde aan een vitale detailhandelstructuur in een aantrekkelijk winkelgebied. In de kern Staphorst bevindt zich het grootste winkelhart van de gemeente. We willen het winkelhart versterken. We streven naar een compleet voorzieningenaanbod in de kern van Staphorst, met meer ruimte om te verblijven en te ontmoeten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen de toegevoegde waarde van fysiek winkelbezoek ten opzichte van online winkelen bij de consument duidelijk in beeld gebracht hebben. Dit vereist een samenspel tussen detailhandel, horeca, vastgoedeigenaren en de gemeente. In samenspel met de Stichting Recreatie en Toerisme Staphorst en andere belangengroepen, wordt gezamenlijk gekomen tot een breed gedragen (centrum)visie met een uitvoeringsprogramma.

Stand van zaken begroting 2024

In de tweede helft van 2024 zal het proces richting een centrumvisie gestart worden. Hierin wordt aansluiting gezocht op de ontwikkelingen rondom het marktplein (zie ook 8.4) en de uitkomsten uit het koopstromenonderzoek (winkelgedrag van bezoekers van het centrum en -daarmee- het functioneren/de positie van de detailhandel in Staphorst. Ook t.o.v. andere gemeenten/kernen) dat eind 2023 is uitgevoerd.

Speerpunten

3.4 Een vitale agrarische sector

“De agrarische sector is een essentiële bedrijfstak en van wezenlijk belang voor onze gemeente. We willen instandhouding en versterking van een vitale agrarische sector met een goed toekomstperspectief. Wij ondersteunen initiatieven op gebied van innovatie en alternatieve verdienmodellen. Ondanks weinig (snel)ruimte maken wij ons toch sterk om deze sector te ondersteunen.”

Wat willen we bereiken?

We willen een duurzame en sterke agrarische economie met voldoende toekomstperspectief voor onze bestaande agrarische ondernemers, waarbij de balans met de natuurbelangen onze leidraad is. Welke gevolgen het beleid van het Rijk of van de Provincie Overijssel ook krijgen, deze moeten leiden tot instandhouding van het bruto regionaal product, zodat de sociaal economische structuur van onze gemeente in stand blijft en waar mogelijk versterking krijgt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij blijven een krachtige en proactieve invulling geven aan de gebiedsgerichte aanpak van maatschappelijke opgaven, waterkwaliteit, klimaat, stikstof, leefbaarheid en perspectief voor de landbouw. Dit uit zich bijvoorbeeld in het voorzitterschap van de deelgebiedscommissie Staphorsterveld. We zullen ambtelijk (blijven) deelnemen aan diverse werkgroepen. In de regiegroep zijn wij bestuurlijk vertegenwoordigd.

We blijven open ogen en oren houden voor onze agrarische ondernemers, voeren overleg en helpen hen waar mogelijk. Ook stimuleren en ondersteunen we pilots op het gebied van stikstofreductie en energieopwekking. We hebben een positieve houding ten aanzien van innovatieve initiatieven vanuit agrarische ondernemers en coöperaties, bijvoorbeeld in het kader van gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast ondersteunen we de landbouwsector met innovaties zoals windmolens, energieopwekking, agrarisch natuurbeheer en nevenactiviteiten. We maken in overleg met provincie Overijssel een eigen gebiedsplan voor het Staphorsterveld, dat wordt onderdeel van het provinciale plan landelijk gebied (PPLG).

Stand van zaken begroting 2024

Projectplannen worden uitgewerkt voor:

1. Pilotproject waarbij de samenwerking tussen agrarisch natuurbeheer en Staatsbosbeheer verstevigd wordt. We pleiten in dat kader voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer en meer ruimte om contracten hiervoor af te sluiten.
2. Pilotproject waarbij de waterkwaliteit en de waterpeilen onderzocht en verbeterd worden – binnen het kader dat het veenweidegebied in stand kan blijven.

De middelen vanuit de provincie Overijssel zijn in 2023 beschikbaar gesteld. Het is nog niet duidelijk welke middelen vanaf 2024 beschikbaar zijn. Staphorst wil echter wel verder met uitvoering geven aan het coöperatief plan.

Wat mag economie en ondernemen ons kosten?

De grondexploitaties voor bedrijven maken deel uit van programma 3. Hierdoor kunnen de lasten en baten behoorlijk afwijken per jaarschijf. Toekomstige, nog door de raad vast te stellen grondexploitaties zijn nog niet meegenomen in de (meerjarige)exploitatiebegroting, hierdoor zijn de lasten en baten voor bestemming in de jaren 2025 t/m 2027 lager dan in 2023 en 2024.

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-4.363.416	-9.428.538	-3.573.273	-1.714.506	-410.158	-420.133
Baten	6.458.142	9.346.326	3.155.852	1.584.613	277.837	279.826
Saldo van baten en lasten voor bestemming	2.094.725	-82.212	-417.421	-129.893	-132.321	-140.308
Stortingen	-2.133.109	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	12.827	103.076	314.000	5.000	5.000	5.000
Mutaties reserves	-2.120.282	103.076	314.000	5.000	5.000	5.000
Saldo van baten en lasten na bestemming	-25.557	20.864	-103.421	-124.893	-127.321	-135.308

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel		
<p>Het saldo van dit programma is gemuteerd van € -29 naar € 103. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024.</p> <p>De belangrijkste afwijkingen zijn:</p>				
<p>Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.</p>				
<ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 		43		
<p>Bijdrage Regio Zwolle 2024-2028</p> <p>Vanuit de Regio Zwolle is de hand gelegd aan een nieuwe meerjarige strategische agenda 2024-2028. Naast de continuering van de samenwerking op economie (economic board regio Zwolle - EBRZ), de Human Capital Agenda (HCA) en arbeidsmarkt legt de regio zich met de nieuwe agenda meer toe op ruimtelijke kwaliteit door toevoeging van de NOVEX (NOVI Extra) opgave (verstedelijkingsstrategie, bereikbaarheid, klimaatbestendigheid). De huidige bestuurlijke en ambtelijke inzet in de regio Zwolle zal in de nieuwe agenda zeker voortgezet worden maar met andere accenten (tot nu toe zijn er 5 'tafels'. In de nieuwe agenda worden dit twee focusgebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> Economie en arbeidsmarkt Duurzame groei en leefkwaliteit <p>Potentieel loopt de bijdrage per inwoner per jaar op van € 6,97 in 2024 tot € 9,35 in 2027. In beide gevallen hoger dan wat wij als gemeente nu bijdragen aan de regio. De bijdrage aan de regio Zwolle valt uiteen in:</p> <ul style="list-style-type: none"> een verplichte structurele bijdrage voor de 'basisinfrastructuur' (het regiobureau en public affairs/communicatie) en een optionele/incidentele bijdrage voor opgavegericht werken (dat zijn dus de focus-gebieden) <p>In deze begroting is rekening gehouden met een bijdrage van € 6,97 per inwoner in 2024 en een bijdrage van € 8,04 in 2025. In 2025 zullen de agenda en de begroting (van de Regio Zwolle) worden herzien voor de jaren 2026 en 2027, de oplopende bijdrage voor 2026 en 2027 tot en met € 9,35 is daarom niet opgenomen.</p>				78
<p>Doorbelasting software</p> <p>Vanuit de BBV is het verplicht om de directe kosten zoveel mogelijk toe te rekenen aan de desbetreffende taakvelden. De begrote doorbelasting van de directe kosten is gewijzigd. Dit leidt tot een nadeel van € 11.000 in programma 3.</p>				11

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van beveiliging bedrijventerrein	5	
Agrarische coaching (incidenteel) Gemeente Staphorst vindt het belangrijk dat agrarische inwoners de mogelijkheid hebben om gebruik te maken van neutrale, professionele hulpverlening die de taal van een agrariër verstaat. Hiervoor is vorig jaar een incidenteel budget beschikbaar gesteld met de mogelijkheid om het contract met 1 jaar te verlengen tot en met 2024. Hiervan wordt gebruik gemaakt.	29	
Budget Leader (cofinanciering) (incidenteel) Op basis van de succesvolle investeringen ten gevolge van onze participatie in Leader 2014-2022 hebben we een principe-uitspraak gedaan over participatie in Leader 2023-2027 voor Noord-Overijssel. Net als de overige gemeenten in Noord-Overijssel. Leader is een Europese subsidie uit het Europees landbouwfonds voor plattelandontwikkeling. De projecten komen voort uit lokale en regionale initiatieven, voor, door en van de inwoners zelf. Voor 50% Europees gesubsidieerd. De andere 50% subsidie is 50/50 voor provincie en gemeente. Per project bedraagt de subsidie maximaal € 100.000, mits er sprake is van een minimale private bijdrage van eveneens € 100.000. De projecten zullen zich sterker dan in de vorige periode richten op klimaat, milieu, water en biodiversiteit. Het voorgestelde bedrag van € 80.000 is voor de gehele nieuwe periode.	80	
Projectbudget Landelijk Gebied (PPLG) (incidenteel) In het collegeprogramma 2022 -2026 is opgenomen dat we de agrarische sector vitaal willen houden. Ten aanzien van de financiën is hierover in de begroting 2023 het volgende genoemd: "Voor ondersteuning van pilots die vanuit of samen met de Provincie Overijssel worden uitgevoerd, zijn incidentele middelen nodig. Financiële gevolgen van wat we willen bereiken worden, voor zover die in beeld zijn, verwerkt in de begroting van 2023 en in de meerjarenramingen 2024-2026". PPLG, GGA en coöperatief tienpuntenplan Staphorsterveld. Uiterlijk op 1 juli 2023 dienen Gedeputeerde Staten van Overijssel het voorontwerp PPLG in bij het Rijk. Onderdeel van dit PPLG is een gebiedsplan noordwest Overijssel. Voor het deelgebied Staphorsterveld wordt daarin verwezen naar het – onder regie van Staphorst opgestelde - coöperatief tienpuntenplan. Doel van dit plan is om, samen met boeren, terrein beherende organisaties, waterschap, provincie en andere stakeholders, integrale oplossingen te zoeken voor grote maatschappelijke opgaven zoals klimaatverandering, bodemdaling, achteruitgang van biodiversiteit en vraagstukken rondom voedselzekerheid en energievoorziening. Daarbij gaan wij ervan uit dat boeren niet het probleem, maar juist een deel van de oplossing kunnen zijn. 2024: Uitvoering geven aan coöperatief tienpuntenplan en GGA In 2024 willen we concreet uitvoering gaan geven aan het coöperatieve tienpuntenplan en de gebiedsgerichte aanpak. Hiervoor is tijdelijke uitbreiding in capaciteit nodig in 2024. Dit betreft: 1. Projectleider ter ondersteuning van (pilots in de) gebiedsgerichte aanpak (€ 86.400) 2. RO expertise (€ 86.400) 3. Ondersteuning / projectassistent (€ 27.000) Voorgesteld wordt om deze kosten te dekken uit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Vooruitblik periode na 2025 Uit de vergaderstukken van het bestuurlijk netwerk landelijk gebied voor 6 april 2023, blijkt dat de VNG momenteel betrokken is bij een artikel-2-onderzoek via het ministerie van LNV door KMPG. Eind mei 2023 moet dit een beeld geven over capaciteits- en expertisebehoefte bij decentrale overheden en financiële middelen als het gaat om het NPLG. Reden hiervoor is dat gemeenten verwachten dat voor de transitieopgaven op het platteland veel ambtelijke capaciteit nodig is. Het is nog niet bekend of en wanneer gemeenten hier een vergoeding voor ontvangen. Ook is er nog geen duidelijkheid over o.a. het landbouwakkoord en de wijze waarop een nieuwe provinciale coalitie vorm wenst te geven aan de plattelandopgaven. Vanwege deze onduidelijkheid is het nu niet mogelijk om een adequaat beeld te geven van de weerslag op de gemeentelijke begroting. Op voorhand veronderstellen we echter wel dat in de toekomst meer en hogere uitgaven benodigd zijn, met een looptijd tot 2030 – 2035. Het streven is om hier in de volgende zomernota een nauwkeuriger beeld van te kunnen schetsen.	200	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 4 - Onderwijs

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
4.1	Basisonderwijs	H. Brinkman
4.2	Onderwijshuisvesting	H. Brinkman
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	H. Brinkman

Speerpunten

4.1 In iedere kern basisonderwijs

“Wij zetten ons ervoor in dat iedere kern basisonderwijs kan behouden.”

Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat iedere kern binnen de gemeente Staphorst (aanbod van) basisonderwijs behoudt.

Wat gaan we daarvoor doen?

In Staphorst werken de tien basisscholen, met de daaraan verbonden peutergroepen, aan goed onderwijs voor alle leerlingen in onze gemeente. Hierover vindt onderling en met de gemeente goede samenwerking en afstemming plaats. Deze samenwerking en afstemming krijgt vanuit de scholen vorm binnen een uitvoeringsorganisatie die samengebracht is in de stichting ‘Jong in Staphorst’ waar alle scholen aan deelnemen. Als gemeente haken wij hierop aan. Om in iedere kern binnen de gemeente Staphorst (aanbod van) basisonderwijs te behouden monitoren we de leerlingenaantallen en ontwikkeling van de scholen en blijven we hierover goed in gesprek met de scholen.

Stand van zaken begroting 2024

We volgen de leerlingenprognoses en spelen in op ontwikkelingen. Aandachtspunt van dit moment is het behoud van openbaar onderwijs in de kern Staphorst.

Speerpunten

4.2 Verbinding onderwijs met bedrijfsleven

“Wij verbinden onderwijs en bedrijfsleven met elkaar, zodat leerlingen daarmee ondersteund worden in hun ontwikkeling en beroepskeuze en het bedrijfsleven in het aantrekken van en investeren in toekomstig (vak-)personeel.”

Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat leerlingen worden ondersteund in hun ontwikkeling en beroepskeuze en het bedrijfsleven in het aantrekken van en investeren in toekomstig (vak-) personeel.

Wat gaan we daarvoor doen?

We initiëren en faciliteren het contact tussen onderwijs en bedrijfsleven. Zo is er onder andere een bijeenkomst geweest met alle scholen in het voortgezet onderwijs (VO) waar leerlingen uit Staphorst naartoe gaan. Eén school is daarop invulling gaan geven aan een koppeling van praktijk en theorie voor de havo en heeft vervolgens samen met bedrijven een stageprogramma opgezet voor havo 4-leerlingen. We hebben als gemeente de scholen met de bedrijven in contact gebracht en de meeste leerlingen uit Staphorst hebben een passende stageplek gevonden. De school en betrokken bedrijven zijn positief over de opgedane ervaringen. Onze activiteiten zijn er op gericht om de ontwikkeling van het praktijkonderwijs binnen de havo te borgen en ook binnen de andere scholen in te zetten.

Stand van zaken begroting 2024

De contacten tussen onderwijs en bedrijfsleven zijn gelegd. Binnen het voortgezet onderwijs (VO) zijn projecten opgezet om meer praktijk in de HAVO te brengen. Vanuit de gemeente hebben we het initiatief genomen om het VO en het bedrijfsleven in Staphorst met elkaar te verbinden. Onze rol is nu vooral het bieden we ondersteuning op verzoek.

Speerpunten

4.3 Behoud van bibliotheken

“De bibliotheken vervullen in de gemeente een belangrijke functie, waar ook veel gebruik van wordt gemaakt. Een bibliotheek is een voorziening die een wezenlijke bijdrage levert aan ontwikkeling, onderwijs en aan het

tegangaan (of verhelpen) van laaggeletterdheid. Daarom zetten wij ons ervoor in om de bibliotheken te behouden.”

Wat willen we bereiken?

We zetten in op een toekomstbestendige bibliotheek met een brede maatschappelijke functie.

Wat gaan we daarvoor doen?

De bibliotheek heeft een belangrijke functie die bijdraagt aan lezen, schrijven en taalvererving. Daarnaast heeft de bibliotheek ook een maatschappelijke functie als de plek waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten, informatie kunnen halen en basisvaardigheden kunnen ontwikkelen. Ook speelt de bibliotheek een belangrijke rol in het aan elkaar verbinden van maatschappelijke organisaties. Sinds kort heeft de bibliotheek dan ook zitting in de Stuurgroep Gezond Meedoen Staphorst waar de belangrijkste voorliggende partijen in Staphorst deelnemer van zijn.

Wanneer gaan we dat doen?

Dit betreft een (door)lopend proces, dat gedurende de hele bestuursperiode wordt voortgezet. Tot 30 juni 2024 kan een provinciale subsidie aangevraagd worden voor projecten om de bibliotheek toekomstbestendig te maken.

Stand van zaken begroting 2024

De SPUK aanvraag voor het verstevigen van de huidige locaties is afgekeurd (gemeenten zonder bibliotheekvestiging gingen voor). Eind 2023 dienen we opnieuw een aanvraag in. Hiermee willen we de openingstijden in Staphorst verruimen en de voorzieningen in Rouveen uitbreiden. De provinciale subsidie Toekomstkracht is wel toegekend. Deze is gericht op het toekomstbestendig maken van het bibliotheekwerk en op de samenwerking van de bibliotheek met lokale partners.

Speerpunten

4.4 Stimulering verduurzamings- en binnenklimaatprogramma's schoolgebouwen

“Verduurzaming en een goed binnenklimaat van schoolgebouwen juichen wij toe. Door de gestegen energieprijzen is het belang groter dan ooit om op een duurzame(re) manier energie te gebruiken. Wij stimuleren verduurzamings- en binnenklimaatprogramma's voor schoolgebouwen.”

Wat willen we bereiken?

Goede en duurzame onderwijshuisvesting is cruciaal voor goed onderwijs. Ten behoeve van goed onderwijs zijn duurzame schoolgebouwen nodig waarin het gezond en fijn is om te leren en werken. Dit leidt tot een hoger leerrendement en minder ziekteverzuim. We willen daarom een gedragen integraal huisvestingsplan waarin verduurzaming en klimaat een wezenlijk onderdeel is.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen, samen met schoolbesturen en andere betrokkenen, een integraal huisvestingsplan (IHP) op.

Stand van zaken begroting 2024

Op 11 juli 2023 heeft er een OOGO (op overeenstemming gericht overleg) plaats gevonden tussen gemeente en schoolbesturen. Hierbij is akkoord gegaan met het concept Integraal Huisvestingsplan (IHP), waar de ambities voor verduurzaming en binnenklimaat zijn opgenomen. Het IHP is in september 2023 vastgesteld. In het najaar van 2023 is, in samenwerking met de scholen, gestart met het opstellen van de businesscases.

Wat mag onderwijs ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-1.730.711	-1.877.250	-1.893.061	-1.880.694	-1.875.693	-1.876.672
Baten	573.414	420.504	426.470	432.527	438.599	444.762
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-1.157.297	-1.456.746	-1.466.591	-1.448.167	-1.437.095	-1.431.911
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	498.640	482.951	477.822	439.822	405.439	383.339
Mutaties reserves	498.640	482.951	477.822	439.822	405.439	383.339
Saldo van baten en lasten na bestemming	-658.657	-973.795	-988.769	-1.008.345	-1.031.656	-1.048.572

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 922 naar € 989. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.		
<ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 		68
Leerlingenvervoer Er is sprake van een behoorlijke toename van het aantal leerlingen die gebruik maken van het leerlingenvervoer naar het speciaal onderwijs en het bovenlokaal vervoer.		118
Budget Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en peutergroepen De budgetten voor Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB) en Peutergroepen zijn samengevoegd. Op basis van de cijfers voor het jaar 2023 en van de afgelopen jaren is aframing van het budget mogelijk, dit heeft o.a. te maken met het nieuw opgezette financieringsmodel voor de peutergroepen.	110	
Diverse posten In programma 4 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 9.000 voordelig.	9	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van peuterspeelzalen en schoolgebouwen	443	
Opstellen business cases Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (incidenteel) Naar verwachting zal er in 2024 voor elf scholen een businesscase worden opgesteld. De incidentele kosten bedragen € 35.000.	35	

Betrokkenheid verbonden partijen

Stichting dagelijks beheer MCR te Rouveen

Betrokkenheid Stichting Dagelijks Beheer MCR Rouveen als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 5 - Sport, cultuur, recreatie en toerisme

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
5.1	Sportbeleid en activering	H. Brinkman
5.2	Sportaccommodaties	H. Brinkman
5.3	Cultuurpresentatie	A. Mussche
5.4	Musea	A. Mussche
5.5	Cultureel erfgoed	L. Mulder / A. Mussche
5.6	Media	A. Mussche
5.7	Openbaar groen en recreatie	A. Mussche / H. Brinkman

Speerpunten

5.1 Optimaal, functioneel, breed en toekomstbestendig faciliteitengebruik voor beweging en sport

"We hechten, vanuit het belang van gezondheid, veel waarde aan beweging en sport. Vanuit dat belang zien we graag dat bestaande faciliteiten voor beweging of sport optimaal worden benut, waarbij budgetten effectief en doelmatig worden besteed. We starten een verkenning naar mogelijkheden (en initiatieven) om faciliteiten optimaler, functioneler, breder en toekomstbestendig te kunnen benutten en inzicht te krijgen in wat daarvoor nodig is."

Wat willen we bereiken?

Sportaccommodaties hebben een belangrijke plek in onze samenleving. Naast bewegen en sporten is er ook ruimte voor ontmoeten. Daarom willen we dat de faciliteiten voor bewegen en sporten optimaal, functioneel, breed en toekomstbestendig gebruikt worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We onderzoeken waar mogelijkheden en initiatieven liggen om faciliteiten optimaler, functioneler, breder en toekomstbestendiger te benutten. Dat kan bijvoorbeeld door de faciliteiten voor meerdere doelgroepen toegankelijk te maken door het zogenaamde 'open club' concept, waarbij een accommodatie van een vereniging de ontmoetingsplek wordt voor alle buurtbewoners (leden en niet-leden). Dat kan bijvoorbeeld ook door het verduurzamen van gemeentelijke sportaccommodaties (gebouwen en velden). Daarnaast willen we ook kijken of en op welke manier de gemeentelijke accommodaties multifunctioneler kunnen worden ingezet.

Stand van zaken begroting 2024

In 2024 gaan we onderzoeken waar mogelijkheden en initiatieven liggen om faciliteiten optimaler, functioneler, breder en toekomstbestendiger te benutten. Ook willen we kijken of en op welke manier de gemeentelijke accommodaties multifunctioneler kunnen worden ingezet. De sporthal en de verschillende gymzalen zijn in 2023 voorzien van LED verlichting. Vanuit diverse sportverenigingen zijn er al verschillende initiatieven tot verduurzaming, zoals aanleg van zonnepanelen.

Speerpunten

5.2 Inclusief sporten en aanjagen sport- en bewegingsonderwijs

"We willen dat beweging en sport voor iedereen toegankelijk is. Iedereen moet de mogelijkheid hebben mee te doen, ook mensen met een beperking. Inclusief sporten dragen wij een warm hart toe. We vinden het belangrijk dat in het onderwijs voldoende aandacht is voor beweging en sport. De gemeente heeft een verbindende rol in het stimuleren van kwalitatief goed bewegingsonderwijs."

Wat willen we bereiken?

In de afgelopen periode is samen met partijen in de samenleving het Vitaliteitsakkoord opgesteld. Het Vitaliteitsakkoord geeft invulling aan acht doelstellingen op het gebied van bewegen, sport en preventie. Met de

thema's 'inclusief bewegen en sporten' en 'van jongs af aan vaardig in bewegen' van het Vitaliteitsakkoord maken we beweeg- en sportaanbod voor iedereen in de gemeente Staphorst toegankelijk. Door ook vanaf jonge leeftijd kwalitatief en voldoende bewegingsonderwijs aan te bieden, willen we iedereen een leven lang laten bewegen en sporten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven verdere invulling aan de uitvoeringsagenda van het Vitaliteitsakkoord. Hierin is de buurtsportcoach onmisbaar. Daarom investeren we in de inzet van de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach door minimaal aan de landelijke fte-norm te voldoen. We stellen buurtsportcoaches aan met de focus op verschillende aandachtsgebieden, zoals onderwijs, sportverenigingen, ouderen en inclusief sporten.

Stand van zaken begroting 2024

We geven invulling aan de uitvoeringsagenda voor inclusief sporten en bewegen. Om dit te kunnen realiseren heeft MEE een projectplan gemaakt voor de komende vier jaar om inclusief sporten en bewegen in Staphorst aan te jagen. In september 2023 is MEE gestart met de uitvoering van het eerste gedeelte van het projectplan. Dit wordt gefinancierd vanuit de gelden uit het sport- en beweegakkoord. In de begroting en meerjarenraming zijn extra financiële middelen opgenomen om uitvoering te geven aan het project voor de jaren 2024-2026. Daarnaast is er in de begroting en meerjarenraming een uitbreiding voor de brede combinatiefunctie opgenomen. Met deze uitbreiding voldoen we aan de landelijke norm van 3.5 FTE inzet voor Staphorst. De brede combinatiefunctie wordt onderverdeeld in sport en bewegen (2.5 FTE) en cultuur (1 FTE). Door de uitbreiding van het aantal FTE kunnen we buurtsport- en beweegcoaches aanstellen met de focus op verschillende aandachtsgebieden, zoals onderwijs, sportverenigingen, ouderen en inclusief sporten.

Speerpunten

5.3 Inzet behoud cultureel erf- en gedachtegoed

“Cultuur maakt Staphorst uniek en is diep geworteld en verweven in onze samenleving. Onze identiteit en eigenheid willen we behouden. Wij stimuleren deelname aan culturele activiteiten door scholen. Wij willen de krachten bundelen als het gaat om (lokale) initiatieven tot verspreiding van kennis over de Staphorster historie, cultuur en erfgoed, zowel voor onze inwoners als voor bezoekers. We zien graag dat vanuit de samenleving de Staphorster cultuur, erfgoed en cultureel gedachtegoed niet alleen wordt behouden, maar ook wordt meegegeven aan de volgende generaties.

We zijn trots op onze cultuur en we willen graag een platform bieden om het behoud ervan te steunen.”

Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat het binnenschoolse aanbod voor cultuureducatie wordt uitgebreid en verdiept en daarnaast ook breder in de samenleving (buiten de school) vorm gaat krijgen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om het uitdragen van onze cultuur te borgen en verstevigen, zullen wij verbinding zoeken binnen het culturele veld en de Staphorster samenleving. Dit kan gerealiseerd worden door de cultuurcoach een bredere rol te geven dan alleen binnen het basisonderwijs, wat nu het geval is. Geïnvesteed zal worden in de inzet van een cultuurcoach in de positie als verbinder en aanjager van culturele initiatieven binnen de samenleving.

Wanneer gaan we dat doen?

In 2023.

Stand van zaken begroting 2024

De nieuwe Cultuurnota wordt naar verwachting eind 2023 vastgesteld in de raad. In de Cultuurnota zijn cultuurparticipatie en cultuureducatie belangrijke speerpunten van beleid, dit in aansluiting op de ambities van het integraal beleidsplan Sociaal Domein.

De afgelopen jaren is er geïnvesteed in een cultuurmenu voor de basisscholen. Daarin zijn zowel activiteiten voor cultuur als erfgoededucatie opgenomen. Dit loopt goed. Om ook een buitenschools aanbod te realiseren zijn in 2023 de uren van de cultuurcoach uitgebreid van 8 naar 16 uur. Financiering hiervan is deels vanuit de Brede Combinatieregeling. Cofinanciering is opgenomen in de begroting en meerjarenraming.

De ontwikkeling van een buitenschools aanbod loopt gelijk op met de ontwikkeling van de Cultuurnota.

Speerpunten

5.4 Versterking natuur- en recreatiegebieden, vitale vakantieparken

“We willen toegankelijke natuur- en recreatiegebieden, waarin de beleving, in goede balans voor zowel inwoners als recreanten, wordt versterkt. We zetten ons in voor vitale vakantieparken. Dat kan betekenen dat door de eigenaren een revitaliseringslag gemaakt moet worden. Bij het revitaliseren van vakantieparken staat de functie van recreatie voorop en wordt permanente bewoning aangepakt.”

Wat willen we bereiken?

Natuur- en recreatiegebieden moeten voor zowel inwoners als recreanten toegankelijk zijn. We willen een beter

toeristisch recreatief klimaat, waarbij er meer samenhang is tussen samen doen en ambitie en waarbij de belangen van inwoners en recreanten met elkaar in evenwicht zijn. Een actualisatie van het fiets- en wandelnetwerk dat de komende tien jaar meekan, draagt hieraan bij. We hanteren het uitgangspunt dat vakantieparken hun recreatieve functie behouden en dat alle vakantieparken een kansrijk en vitaal niveau bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de niet-vitale vakantieparken te versterken, wordt een provinciedekkende aanpak gehanteerd. Het expertisecentrum Vitale Vakantieparken Overijssel biedt daarbij ondersteuning. Eigenaren van vakantieparken zullen in bepaalde gevallen een vitaliseringslag moeten maken en daarin hebben wij een sturende en aanjagende rol.

Binnen het Project Vitale Vakantieparken gaan we verder op het reeds ingeslagen pad tot vitalisering van de vakantieparken in IJhorst. We gaan in gesprek met de verschillende (verenigingen van) eigenaren en ondernemers en we stimuleren uitvoeringsgerichte vitaliseringsplannen per park. We komen met een voorstel tot aanpak van permanente bewoning.

Stand van zaken begroting 2024

We werken aan versterking van de recreatie. Daarvoor wordt het fietspad langs de Heerenweg aangelegd. De samenwerking met de Stichting Ontdek Staphorst wordt vervolgd. Voor de gemeente voert deze stichting veel werkzaamheden uit die het toerisme en recreatie ondersteunen. We spreken met de vakantieparken over hun toekomstvisie. Om de toeristische functie te versterken willen we de permanente bewoning terugbrengen, Daarbij houden we rekening met de menselijke maat en bespreken we waar we ondernemersplannen kunnen ondersteunen..

Speerpunten

5.5 Verlagen administratieve lastendruk

“We kijken naar mogelijkheden om de administratieve lastendruk voor passende initiatieven door verenigingen op gebied van sport, cultuur, recreatie en toerisme te verminderen.”

Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat administratieve lastendruk geen belemmering vormt voor (het indienen en ontplooiën van) passende initiatieven op gebied van sport, cultuur, recreatie en toerisme. Daar waar de lastendruk als fors wordt ervaren, willen we onderzoeken waarin en op welke manier we de lastendruk kunnen verlagen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan met organisatoren van evenementen of andere initiatiefnemers in gesprek om hun ervaringen op te halen. We willen inzicht in hoe zij de administratieve lastendruk ervaren en waar die lastendruk het grootst is en mogelijk zelfs belemmerend. Vervolgens onderzoeken we waar lastendruk weggenomen of verlaagd kan worden. Daarbij nemen we het gehele vergunningproces in ogenschouw, vanaf het eenvoudig(er) aanvragen van een vergunning, tot het verstrekken van de eenvoudig(ere) vergunning – alles binnen de mogelijkheden en kaders die er zijn.

Stand van zaken begroting 2024

We werken aan een actualisatie en doorontwikkeling van het evenementenbeleid. Onderdeel daarvan is de beoogde verlaging van de lastendruk. In 2024 gaan we de toepasbaarheid van Decos onderzoeken. Dit betreft een module waarin een organisatie digitaal een aanvraag voor een evenementenvergunning kan doen en waarbij bij een volgende editie alle voorgaande gegevens al ingevuld zijn en alle voormalig ingediende bestanden weer te hergebruiken zijn.

Wat mag sport, cultuur, recreatie en toerisme ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-4.384.471	-4.774.123	-4.418.860	-4.474.329	-4.520.637	-4.484.832
Baten	358.263	275.617	211.361	207.905	210.930	214.000
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-4.026.208	-4.498.506	-4.207.498	-4.266.424	-4.309.707	-4.270.832
Storting	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	802.812	1.058.328	456.752	371.307	322.307	202.307
Mutaties reserves	802.812	1.058.328	456.752	371.307	322.307	202.307
Saldo van baten en lasten na bestemming	-3.223.397	-3.440.178	-3.750.746	-3.895.117	-3.987.400	-4.068.525

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
<p>Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 3.317 naar € 3.751. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:</p>		
<p>Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 		75
<p>Bijstelling groenonderhoud door areaaluitbreiding en niet realiseerbare bezuiniging Zoals aangegeven in de zomernota is een aantal jaren geleden een berekening gemaakt van de bezuiniging op het groenonderhoud die ongeveer € 100.000 zou opleveren. De bezuiniging kan niet volledig gerealiseerd worden. Er is in werkelijkheid namelijk sprake geweest van meer areaaluitbreiding dan in de berekening vanuit is gegaan, hierdoor kan € 25.000 niet gerealiseerd worden. De komende jaren zal er ook nog meer areaaluitbreiding plaatsvinden. Hierdoor is bijstelling onvermijdelijk.</p> <p>Verder zijn er delen van de groenrenovatie niet uitgevoerd. Op papier waren deze vlakken ingetekend, in de praktijk zijn deze vlakken niet als dusdanig te beheren. Bijvoorbeeld heesters omvormen naar gras. Op papier is dit een bezuiniging, in de realiteit buiten zijn dit soort vlakken niet te beheren (niet te maaien). Verder is de kostprijs in het bestek van de eigen dienst voor niveau hoog op de begraafplaats hoger dan in de oorspronkelijke berekening. Om deze redenen kan € 30.000 van de oorspronkelijke bezuiniging niet gerealiseerd worden.</p>		55
<p>Hogere dotatie onderhoudsvoorziening De hoogte van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt bepaald op basis van een recent (meerjarig) beheerplan. De dotatie dient minimaal gebaseerd te zijn op de onderhoudslasten die in het beheerplan zijn opgenomen voor het begrotingsjaar plus de drie jaren van de meerjarenraming. Bij het opstellen van de begroting 2023 is een periode gehanteerd van vier jaar (2023-2026). Echter hoe langer de gehanteerde periode waarover de jaarlijkse dotatie wordt berekend, hoe meer er sprake is van het egaliserende karakter van de voorziening. Om te kunnen voldoen aan het doel van een voorziening, het egaliseren van kosten, zijn de dotaties voor de (meerjaren)begroting gebaseerd op de onderhoudslasten die voor de jaren 2024 tot en met 2029 zijn opgenomen in het beheerplan. Dit leidt tot een nadeel van € 61.000 in programma 5.</p>		61
<p>Bijstelling onderhoud sportvelden De speelintensiteit op de sportvelden is de laatste jaren erg hoog, waardoor speelschade ontstaat. Deze schades kunnen niet hersteld worden door regulier onderhoud. Groot onderhoud is hier noodzakelijk om de velden voor het nieuwe seizoen weer speelklaar te krijgen. Door de hoge speelintensiteit moet ook meer klein materiaal vervangen worden. In de afgelopen voortgangsrapportages zijn de budgetten daarom jaarlijks tussentijds bijgesteld, voor de komende jaren wordt voorgesteld om het budget structureel bij te stellen met € 25.000.</p>		25

Sportstimulering uitbreiding buurtcoaches In het coalitieakkoord is opgenomen dat buurtsportcoach onmisbaar is om invulling te geven aan de uitvoeringsagenda van het vitaliteitsakkoord. Daarom investeren we in de inzet van de combinatiefunctionaris/buurtsportcoach door minimaal aan de landelijke fte-norm te voldoen, zij zijn inzetbaar op verschillende aandachtsgebieden, zoals onderwijs, sportverenigingen, ouderen en inclusief sporten. In de brede SPUK 2023-2026 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld, middels cofinanciering.		141
Inclusief sporten en bewegen Het thema inclusief sporten en bewegen is o.a. opgenomen in het coalitieakkoord en in het beleidsplan Sociaal Domein en is het een belangrijk onderdeel in het Sportakkoord II. Meedoen aan sport- en beweegactiviteiten is niet voor iedereen vanzelfsprekend, waardoor een deel van de inwoners weinig of niet sport. Zeker voor inwoners die verminderd zelfredzaam zijn, bijvoorbeeld vanwege een zichtbare of niet-zichtbare beperking. We willen de komende jaren extra accent leggen op inclusief bewegen en sporten.		30
Cultuureducatie uitbreiding cultuurcoach Door uitbreiding van de cultuurcoach is het mogelijk om het binnenschoolse aanbod voor cultuureducatie uit te breiden en te verdiepen en daarnaast ook breder in de samenleving (buiten de school) vorm gaat krijgen. Door deze brede inzet van de cultuurcoach als verbinder en aanjager van culturele initiatieven is verbinding mogelijk binnen het culturele veld en de Staphorster samenleving. In de brede SPUK 2023-2026 zijn hiervoor middelen beschikbaar gesteld, middels cofinanciering.		64
Lagere afschrijvingslasten Door uitstel van investeringen (verlichting sportvelden VV Staphorst/SC Rouveen) zijn de afschrijvingslasten in 2024 lager.	13	
Diverse posten In programma 5 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 5.000 voordelig.	5	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van speeltoestellen en gebouwen sportaccommodaties	211	
Jaarlijkse onttrekking breedtesport tot en met 2024	2	
Groenrenovatie (Kastanjelaan, Staphorst-Zuid/Noord, Rouveen) (incidenteel) Betreft incidenteel budget voor groenrenovatie bomen.	110	
Toekomstbestending maken bibliotheek cofinanciering (incidenteel) Betreft een provinciale subsidie voor bibliotheekinnovatie, zodat bibliotheken in Overijssel voldoen aan de eisen en wensen van inwoners nu en in de toekomst.	24	
Investeringsvergoeding opengestelde schoolpleinen (incidenteel) Eens in de 10 jaar mogen scholen waarvan hun schoolplein opengesteld is € 15.000 opvoeren voor de vervanging van een versleten speeltoestel. Vorig jaar is hier wederom de mogelijkheid voor geweest. Dit is de laatste keer dat de regeling op deze manier wordt toegepast. Vanaf 2024 wordt het jaarlijkse onderhoudsbedrag verhoogd, hierdoor kunnen de scholen zelf 'sparen' voor vervangingsinvesteringen. Het is dan niet meer mogelijk om eens in de 10 jaar € 15.000 te claimen. Eind 2023 wordt daartoe een nieuwe overeenkomst met de scholen afgesloten. De scholen zijn op de hoogte en zijn het eens met deze verandering. Vorig jaar hebben 2 scholen geen aanvraag gedaan, waardoor dit niet meegenomen kon worden in begroting 2023. Op verzoek van de betreffende scholen wordt er nog eenmalig € 30.000 gevraagd voor 2024, zodat zij ook voor de laatste keer gebruik kunnen maken van de oude regeling.	30	
Cultuurmakelaar (incidenteel) Voor uitbreiding van het aanbod van cultuureducatie is het nodig verbinding te zoeken en culturele initiatieven aan te jagen binnen de samenleving.	10	
Bijdrage stichting recreatie & toerisme (projectondersteuning) (incidenteel) De Stichting Recreatie en Toerisme wordt door de gemeente ondersteund. De stichting heeft haar nut bewezen: de website www.ontdekstaphorst.nl is al een belangrijk ontwikkeld instrument. Deze stimuleert nadrukkelijk de trots op onze cultuur en de wens de kennis over de Staphorster historie, cultuur en erfgoed voor de eigen inwoners en bezoekers te etaleren en te verspreiden. De stichting betreft nadrukkelijk inwoners en organisaties bij de ontwikkeling en ontplooiing van activiteiten. En vormt een spil in het netwerk. Het coalitieakkoord spreekt van een vitaliseringsslag voor de vakantieparken. De steun van de stichting recreatie en toerisme vormt daarin een belangrijke schakel. Met de lancering van het platform 'Ontdekstaphorst.nl' is een komma gezet. Het markeert de start van een beweging die in gang is gezet, een fundament is gelegd, waar we na 2023 op willen voortbouwen. Er breekt dus een nieuwe fase aan. We willen in samenwerking met de stichting de kansen verzilveren en verder doorbouwen op het fundament dat in de afgelopen twee jaar samen met verschillende partijen in Staphorst is opgebouwd. De stichting heeft een positie verworven die haar en ons in staat stelt een essentiële	70	

bijdrage te leveren aan het aantrekkelijker maken van de vitale leefomgeving van Staphorst en de groei van trots in het dorp en de omgeving. Om dat te kunnen realiseren is het nodig om te blijven investeren.		
---	--	--

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 6 - Sociaal domein

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	J. ten Kate / mr. A. Mussche
6.2	Wijkteams	A. Mussche
6.3	Inkomensregelingen	A. Mussche
6.4	Begeleide participatie	A. Mussche
6.5	Arbeidsparticipatie	A. Mussche
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	A. Mussche
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	A. Mussche
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	A. Mussche
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	A. Mussche
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	A. Mussche

Speerpunten

6.1 Uitvoering ambities integraal beleidsplan 'Iedereen doet mee'

"Op 15 februari 2022 is het integrale beleidsplan 'Iedereen doet mee' vastgesteld. We willen uitvoering geven aan de ambities in het beleidsplan, ingedeeld naar de vier pijlers 'opgroeien en ontwikkelen', 'meedoen', 'samenleven' en 'gezondheid'."

Opgroeien en ontwikkelen

"We willen graag dat iedereen tussen de -9 maanden en 27 jaar in Staphorst gezond, veilig en kansrijk opgroeit (pijler 1). Dit betekent dat:

- er ruimte is om eigenheid te laten zien, vaardigheden te leren om weerbaar te zijn en dat vroegtijdig preventieve hulp wordt geboden als dat nodig is;

- we voor de opgave staan om huiselijk geweld te voorkomen, terug te dringen en te stoppen. Juist in de privéomgeving moet iedereen zich veilig voelen en veilig zijn. Om veilig op te kunnen groeien is stabiele thuissituatie een belangrijke voorwaarde;

- een goed voorschools aanbod, dat voor iedereen toegankelijk is, is noodzakelijk om alle kinderen een gelijke start op de basisschool te kunnen geven. Voor een kansrijke toekomst in onze maatschappij is het belangrijk om toegerust te zijn op de arbeidsmarkt van nu en in de toekomst."

Wat willen we bereiken?

We zetten ons in om de maatschappelijke resultaten zoals die in het beleidsplan zijn beschreven, te behalen. Voor de pijler Opgroeien en ontwikkelen betekent dit dat we op drie thema's actief zijn: Gezond opgroeien, Veilig opgroeien en Kansrijk opgroeien.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken concrete afspraken (via de subsidiebeschikking en/of de subsidie-overeenkomst) met organisaties over het realiseren, monitoren (onder andere gesprekstafels en accountgesprekken) en evalueren van indicatoren. Hiervoor zijn we met de ketenpartners in het voorliggende veld in gesprek. Door middel van het nieuw vormgegeven subsidieproces kunnen we scherper sturen op de maatschappelijke resultaten. Dit doen we zowel vooraf (door antwoord te geven op de vragen: Wat zijn de acties die onder de indicatoren hangen? Wat gaan de partijen daadwerkelijk doen? Welke resultaten willen ze daarmee behalen?) als achteraf (door antwoord te geven op de vragen: Wat heeft hieraan bijgedragen? Wat doen we niet meer? Wat moet ontwikkeld worden?). We zitten in de startfase van deze vorm van samenwerken.

Meedoen

"We onderschrijven het belang dat inwoners, op een wijze die bij hen past, kunnen meedoen in de samenleving in Staphorst (pijler 2). Dit betekent dat:

- participatie van belang is om te voorkomen dat onvoldoende financiële mogelijkheden meedoen belemmert.

Vroegsignalering moet ervoor zorgen dat inwoners eerder ondersteuning geboden kan worden om te voorkomen dat schulden verder oplopen. Meegaan in veranderingen in de arbeidsmarkt is ook belangrijk. Vrijwilligerswerk is ook een manier om mee te doen in de samenleving en daarom waardevol;

- we prioriteit geven aan vraag- en handelingsverlegenheid (durf te vragen) uit oogpunt van preventie en

vroegsignalering;

- het belangrijk is dat inwoners die te maken hebben met onbegrip en uitsluiting gerespecteerd worden en meedoen in onze samenleving (inclusie)."

Wat willen we bereiken?

We zetten ons in om de maatschappelijke resultaten zoals die in het beleidsplan zijn beschreven te behalen. Voor de pijler Meedoen betekent dit dat we op drie thema's actief zijn: Participatie, Durf te vragen en Inclusie. Zie verder hiervoor bij 'Opgroeien en ontwikkelen'.

Samenleven

"We zetten ons ervoor in dat inwoners naar elkaar om kijken, invulling geven aan hun verantwoordelijkheden en zijn betrokken bij hun omgeving (pijler 3). Dit betekent dat:

- mantelzorg belangrijk is voor het kunnen meedoen in de samenleving. Mantelzorg is zorg die mensen vrijwillig en onbetaald verlenen aan mensen met een fysieke, verstandelijke en/of psychische beperking, binnen hun familie, huishouden of sociale netwerk. We kijken naar elkaar om, maar de druk op mantelzorg is groot;
- we vinden het waardevol dat veel inwoners zich (vrijwillig) inzetten voor de eigen leefomgeving. Dat willen we behouden en onze waardering willen we laten blijken. We willen afstand tussen de inwoner en de gemeente verkleinen door ruimte te geven aan burgerparticipatie, waarin verbeteringen mogelijk zijn."

Wat willen we bereiken?

We zetten ons in om de maatschappelijke resultaten zoals die in het beleidsplan zijn beschreven te behalen. Voor de pijler Samenleven betekent dit dat we op twee thema's actief zijn: Mantelzorg en Voor elkaar, met elkaar. Zie verder hiervoor bij 'Opgroeien en ontwikkelen'.

Gezondheid

"We zien graag dat inwoners hun leven als gezond ervaren vanuit het gedachtegoed 'positieve gezondheid'. Dit betekent dat:

- het er niet om gaat wat iemand niet meer kan, maar juist om wat iemand wel kan, belangrijk vindt en eventueel wil veranderen. Vanuit die positieve gedachte werken wij ook met onze partners samen;
- er ook aandacht moet zijn voor mentaal welzijn. Onderdeel daarvan is aandacht voor suicide preventie. Ook hebben we oog voor vereenzaming, waar blijvende inzet nodig is;
- ingezet wordt op een gezonde leefomgeving, die als prettig wordt ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waar de druk op de gezondheidszorg zo laag mogelijk is. In een gezonde leefomgeving is het ook van belang dat drempels voor personen met een beperking zo veel mogelijk worden weggenomen, zodat zij volledig kunnen deelnemen aan de samenleving."

Wat willen we bereiken?

We zetten ons in om de maatschappelijke resultaten zoals die in het beleidsplan zijn beschreven te behalen. Voor de pijler Gezondheid betekent dit dat we op drie thema's actief zijn: Gezonde leefstijl, Psychische gezondheid en Gezonde leefomgeving. Zie verder hiervoor bij 'Opgroeien en ontwikkelen'.

Stand van zaken begroting 2024

Samen met de partijen in het voorveld werken we aan de ambities uit het integraal beleidsplan sociaal domein 'Iedereen doet mee'. Onder de paraplu van Gezond Meedoen Staphorst vindt een veelheid aan activiteiten en projecten plaats. De stuurgroep Gezond Meedoen Staphorst bewaakt de afstemming, samenhang en samenwerking tussen partijen, projecten en activiteiten. Middels de leercirkel van het kwaliteitskompas van Movisie geven we in gezamenlijkheid met alle betrokkenen invulling aan het wat, wanneer en hoe. Door ook weer in gezamenlijkheid de aan de maatschappelijke effecten gekoppelde indicatoren te monitoren leren we wat wel en wat niet werkt. Zo sturen we scherper op de te behalen resultaten. De inzet op het beleidsplan wordt versterkt door het in begin 2023 getekende Gezond Actief Leven Akkoord (GALA). Dit akkoord is ondertekend door VNG, GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het ministerie van VWS. In het akkoord staan gezamenlijke afspraken op het gebied van gezondheid en welbevinden om te kunnen bouwen aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis. Inhoudelijk sluit dit naadloos aan waar we in het voorveld mee bezig zijn en maakt extra inzet daarop mogelijk. Een andere versterkende factor van de inzet op het beleidsplan is het Integraal Zorgakkoord (IZA) dat in het najaar 2022 is ondertekend door VNG, het ministerie van VWS en overkoepelende organisaties van ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg, de ouderenzorg, patiëntenorganisaties en zorgverzekeraars. Het IZA heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Het IZA heeft een overlap met het GALA op het gebied van preventie: het bevorderen van een gezonde leefstijl en het versterken van de zelfredzaamheid van mensen. Er wordt, regio breed, samen met inwoners (Zorgbelang), zorgpartijen, zorgverzekeraar en gemeenten gewerkt aan een regionaal plan om passende zorg in de toekomst beschikbaar te houden. Gelijke toegang tot zorg, van goede kwaliteit, voor alle groepen in de samenleving zodat men zo dichtbij mogelijk in eigen omgeving kan blijven wonen.

Op 19 september 2023 is de raad in een informerende bijeenkomst meer in detail geïnformeerd over het GALA en IZA. Inwoners kunnen informatie over activiteiten en organisaties vinden in de Digitale Sociale Kaart van Staphorst. Daarnaast komt er elk kwartaal een nieuwsbrief Gezond Meedoen Staphorst uit met informatie over lopende projecten en activiteiten. We werken er aan om alle informatie voor inwoners inzichtelijk te maken en onderzoeken momenteel in het project 'Versterking dienstverlening voorveld' hoe de bekendheid en toegankelijkheid van voorzieningen verbeterd kunnen worden.

Speerpunten

6.2 Gemeenschappelijke regeling Reestmond wijzigen naar inkoopmodel voor doelgroep

“We streven naar een andere samenwerking met Reestmond, waarbij een inkooprelatie wordt aangegaan in plaats van een gemeenschappelijke regeling. Het welzijn van de doelgroep staat hierbij voorop en goed overleg is het uitgangspunt.”

Wat willen we bereiken?

We blijven gebruik maken van de diensten van Reestmond, maar zijn geen mede-eigenaar of medebestuurder. De bestuurlijke bemoeienis verdwijnt daarmee. De ambtelijke bemoeienis zal veranderen van een adviserende rol naar een meer juridische rol (inkoop, contract en contractbeheer). Bij dat wat wij voor ogen hebben ten aanzien van de rechtsvorm van Reestmond, staat het welzijn en belang van de doelgroep voorop.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het heeft onze voorkeur Reestmond een andere rechtsvorm te geven en de gemeenschappelijke regeling te beëindigen. Daar moeten zowel het bestuur van Reestmond als de gemeenteraden van Meppel, Westerveld en Staphorst mee instemmen. Ons streven wordt ingebracht in het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van Reestmond.

Stand van zaken begroting 2024

In de brief van 2 juni 2022 heeft de gemeenteraad Staphorst onder andere de heroverweging van de rechtsvorm en governance van een ontwikkelbedrijf aan de orde gesteld (onderwerp 'Reestmond: ontwerpbegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026'). Als reactie hierop heeft het Dagelijks Bestuur Reestmond in een brief gedateerd 17 oktober 2022 laten weten dat: De governance van Reestmond is aangescherpt en daardoor verbeterd en de huidige vorm past bij het ontwikkelbedrijf. Mede hierdoor hebben de gemeenten Meppel en Westerveld aangegeven geen noodzaak te zien om de huidige governance te herzien dan wel te wijzigen. Het Dagelijks Bestuur Reestmond zal hierom geen voorstel sturen voor herziening van de rechtsvorm of governance aan de gemeenteraden. Voor het omzetten van de gemeenschappelijke regeling Reestmond naar een inkoopmodel is het nu aan de gemeente Staphorst om zelfstandig stappen tot uittreding te zetten. Het college van burgemeester en wethouders ziet hiertoe geen mogelijkheid gezien ook de te verwachten negatieve financiële consequentie als beschreven in het rapport van Radar Advies (scenario 2).

Speerpunten

6.3 Deelname aan maatschappelijke activiteiten door jong en oud

“Deelname aan maatschappelijke activiteiten, door jong en oud en in welke vorm dan ook, juichen we toe. Wij stimuleren dat jongeren en ouderen bij elkaar komen en elkaar versterken.”

Wat willen we bereiken?

Doelstelling van de ambities in het integrale beleidsplan 'Iedereen doet mee' is gericht op het mee kunnen doen van inwoners in de samenleving. Maatschappelijke activiteiten kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstellingen in het sociaal domein. Dit zouden niet alleen activiteiten moeten zijn die voor speciale doelgroepen zijn, zoals jongeren of ouderen, maar ook voor jongeren én ouderen. We willen ook dat jong en oud elkaar ontmoet.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zullen maatschappelijke activiteiten stimuleren die de verbinding tussen jong en oud kunnen versterken. De intensievere samenwerking tussen Stichting Welzijn Staphorst en SAAM-Welzijn draagt hieraan bij. Het personeel van beide organisaties wordt bij elkaar gehuisvest waardoor er intensiever contact ontstaat. Ook de directeur en de coördinator zijn voor beide organisaties werkzaam. Dit leidt tot betere samenwerking, afstemming en verbinding met het oog op de te organiseren activiteiten. Een voorbeeld is de verbreding van de doelgroep met betrekking tot het project inloop en ontmoeten (voorheen Het Klaverblad). Ingezet wordt nu op oud én jong, waarbij activiteiten niet naast elkaar maar gezamenlijk georganiseerd worden. Afspraken hierover worden vastgelegd in de subsidieovereenkomsten.

Wanneer gaan we dat doen?

Dit is al in gang gezet en hier wordt de komende jaren extra op gestuurd.

Stand van zaken begroting 2024

De kruisbestuiving tussen jong en oud vindt momenteel allereerst plaats doordat sinds enkele maanden Stichting Welzijn Staphorst en SAAM-Welzijn samen zijn gehuisvest in de bibliotheek. Juist in de bibliotheek, aangezien deze organisatie ook inloop- en ontmoeting wil bevorderen en hierdoor een nog meer laagdrempelige toegankelijke voorziening wil zijn voor jong en oud. De sociaal werkers en jongerenwerkers organiseren gezamenlijke activiteiten bijv. middels het opbouwwerk, waar jong en oud elkaar treffen. Dat zijn veelal al bestaande activiteiten, maar ook nieuwe vanuit het Sport- en Beweegakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Wat mag het sociaal domein ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-14.039.485	-20.040.140	-21.065.507	-21.116.448	-21.087.681	-15.564.460
Baten	4.932.457	8.069.313	8.759.059	8.695.117	8.637.297	2.859.679
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-9.107.028	-11.970.827	-12.306.448	-12.421.331	-12.450.383	-12.704.781
Stortingen	-1.214.760	-1.074.784	0	0	0	0
Onttrekkingen	74.629	1.784.791	276.000	61.500	0	0
Mutaties reserves	-1.140.132	710.007	276.000	61.500	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	-10.247.160	-11.260.820	-12.030.448	-12.359.831	-12.450.383	-12.704.781

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
<p>Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 10.717 naar € 12.030. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:</p>		
<p>Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 		684
<p>Versterking dienstverlening Deze middelen zijn overgeheveld van de post onvoorzien en toegekend aan het projectplan "versterken integrale samenwerking voorveld Staphorst" met als hoofddoel om de dienstverlening van de gemeente aan de inwoners in een kwetsbare positie te versterken.</p>		57
<p>Brede SPUK Voor de jaren 2023-2026 is een specifieke uitkering aangevraagd via de regeling Specifieke Uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Deze regeling is budgetneutraal verwerkt, deze regeling dient verantwoord te worden middels het SISA-systeem bij de jaarrekening.</p>	288	
<p>Verhoging subsidie Vluchtelingenwerk De instroom van statushouders is onverminderd hoog en stijgt zelfs, dit heeft een verhoogde taakstelling voor de gemeente tot gevolg. De maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door Vluchtelingenwerk, dit heeft een verhoging van de subsidie tot gevolg. De verwachting is dat er compensatie voor maatschappelijke begeleiding volgt vanuit het Rijk maar hierover is nog geen zekerheid.</p>		23
<p>Verhoging subsidies maatschappelijke dienstverlening Door een uitbreiding van de basisvoorziening zoals maatschappelijk werk / psychosociale hulpverlening en versterken vroegsignalering en diverse actieplannen is een verhoging van de subsidies noodzakelijk om dure maatwerkvoorzieningen te voorkomen. Er is sprake van een duidelijke toename van het aantal aanvragen bij vrij toegankelijke organisaties in het voorveld, zoals is opgenomen in het projectplan "versterken integrale samenwerking/toekomstige basisstructuur voorveld". Dit alles draagt bij aan een verdere versterking van het voorveld.</p>		149
<p>Bijstelling budget ondersteuning team Samenleving / RSJ Er wordt een hogere bijdrage gevraagd aan de GR Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland (RSJ) en de inzet van de gedragswetenschapper ter ondersteuning van de consulenten.</p>		15
<p>Inkomensvoorziening - toename bijstandsccliënten Het aantal verstrekte uitkeringen is toegenomen ten opzichte van de afgelopen jaren, deze toename is structureel o.a. door de opgelegde taakstelling voor het huisvesten van statushouders.</p>		190

Inkomensvoorziening - afname IOA uitkeringen Het aantal verstrekte IOA uitkeringen (inkomensvoorzieningen oudere werklozen) neemt af, er zijn de afgelopen jaren geen nieuwe aanvragen ingediend.	61	
Sociale recherche De inzet van de sociale recherche wordt per uur afgerekend, Staphorst maakt geen deel uit van het samenwerkingsverband. Op basis van de afgenomen uren de afgelopen jaren is verlaging van het budget mogelijk.	10	
Bijzondere bijstand Op basis van de uitgaven zoals bewindvoeringskosten, reiskosten voor arbeid en scholing en inrichtingskosten voor statushouders, is het noodzakelijk een bedrag ad. € 50.000 bij te ramen voor de jaren 2024 en 2025. De inrichtingskosten voor statushouders zullen de komende 2 jaren hoger zijn door de inhaalslag op de taakstelling.		50
Participatiebudget - inzet re-integratietrajecten De re-integratieconsulenten hanteren een nieuwe werkwijze, waarbij er een toename is in het aantal cliëntcontacten en hierdoor wordt meer doorverwezen naar trajecten voor taal of werk in een passende omgeving. Daarnaast leidt de toename van het aantal statushouders tot meer taallessen, begeleidings-, tolkkosten en advisering. Er worden extra taallessen aangeboden in de bibliotheek.		52
Individuele hulp bij het huishouden Een aanpassing van de begroting voor de jaren 2024 en 2025 is noodzakelijk door de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Volgens recente berichtgeving wordt het abonnementstarief in 2026 aangepast en wordt deze inkomensafhankelijk, dit leidt naar verwachting tot een stabilisering / afname van het aantal aanvragen voor individuele hulp bij het huishouden.		112
Groepsbegeleiding WMO De aanvragen en het aantal indicaties voor groepsbegeleiding zijn sinds de corona-periode aanzienlijk afgenomen, dit is terug te zien in de jaarrekening van de afgelopen jaren maar ook op basis van de prognose voor het jaar 2023 is een structurele aframing van het budget mogelijk.	257	
Individuele begeleiding WMO Op basis van de uitgaven van de afgelopen jaren en de prognose voor het jaar 2023 is een structurele verhoging van het budget individuele begeleiding noodzakelijk.		69
Persoonsgebonden budget (PGB) WMO Het aantal PGB houders is in 2022 gedaald naar 5. Er zijn veel passende zorgaanbieders gecontracteerd, waardoor het PGB minder ingezet wordt.	46	
Schuldregeling De professionele schuldhulpverlening is ondergebracht bij de GKB Drenthe. Wij maken geen onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling maar kopen jaarlijkse producten in, de toezegging is gedaan dat wij in ieder geval tot het jaar 2025 op dezelfde manier kunnen blijven inkopen. Op basis van de uitgaven over het jaar 2022 en de prognose over het jaar 2023 is het mogelijk om een bedrag ad. € 30.000 af te ramen.	30	
Bijdrage huiselijk geweld Door diverse financiële ontwikkelingen m.b.t. huiselijk geweld IJsselland is een verhoogde bijdrage noodzakelijk. Deze ontwikkelingen hebben met name betrekking op CAO stijgingen en ontwikkelingen binnen het CSG (Centrum Seksueel Geweld).		12
Jeugd Door de invoering van het nieuwe inkoopmodel jeugd zijn de tarieven fors gestegen. Dit model is gebaseerd op reële tarieven. Om tot die tarieven te komen heeft RSJ IJsselland een kostprijsonderzoek uitgevoerd. De daaruit voortvloeiende tarieven zijn hoger dan de basistarieven die gehanteerd zijn bij de aanbesteding van het inkoopmodel. Daarnaast zijn de cao's fors verhoogd wat doorwerkt in de indexering van de tarieven. Ook dit zorgt voor een kostenstijging. Het jaar 2023 is een overgangsjaar, op dit moment is er nog geen volledig inzicht in de kosten voor het jaar 2024 en verder, maar de verwachting is dat deze fors toenemen door het inkoopmodel alsmede door de prijs- en loonstijgingen.		178
Geëscaleerde zorg 18- In verband met een wijziging taakvelden IV3 vindt er een administratieve overboeking plaats van product ZIN jeugd naar product Jeugdbescherming (geëscaleerde zorg 18-). Op deze manier worden de kosten van jeugdbescherming en jeugdreclassering beter in beeld gebracht. De tarieven voor jeugdbescherming zijn behoorlijk toegenomen (+14%) door het nieuwe inkoopmodel dat gebaseerd is op reële tarieven als ook door prijs- en loonstijgingen.		425
Opvang ontheemden Oekraïne De taakstelling voor de opvang van ontheemden Oekraïne is voorlopig voor gemeente Staphorst vastgesteld op 192 personen. De huidige bekostigingsregeling (€ 83 per opvangplek per dag) is budgetneutraal opgenomen in de begroting, ervan uitgaande dat deze regeling tot en met 2026 wordt voortgezet.	5.817	5.817
Doorbelasting software Vanuit de BBV is het verplicht om de directe kosten zoveel mogelijk toe te rekenen aan de desbetreffende	11	

taakvelden. De begrote doorbelasting van de directe kosten is gewijzigd. Dit leidt tot een voordeel van € 11.000 in programma 6.		
--	--	--

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor de gemeentelijke bijdrage de Herberg tot en met 2024	10	
Training herkenning huiselijk geweld (incidenteel) Binnen het beleidsplan sociaal domein is veel aandacht voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daarbij met name het signaleren hiervan. Hiertoe willen we partners in het voorveld trainingen aanbieden.	20	
Dekking tekort tijdelijke huisvesting statushouders (incidenteel) Binnen de middelen voor de opvang van vluchtelingen in brede zin is voldoende ruimte op het negatieve saldo voor deze huisvesting te compenseren.	246	

Betrokkenheid verbonden partijen

Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel

Betrokkenheid Reestmond als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland

Betrokkenheid Uitvoeringsorganisatie Jeugdzorg (RSJ) als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 7 - Gezondheid en milieu

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
7.1	Volksgezondheid	A. Mussche
7.2	Riolering	A. Mussche
7.3	Afval	A. Mussche
7.4	Milieubeheer	L. Mulder / A. Mussche / H. Brinkman
7.5	Begraafplaatsen	A. Mussche

Speerpunten

7.1 Energiebesparing door isolatie

“Het goed en beter isoleren van woningen en gebouwen is voor verduurzaming een eerste belangrijke en noodzakelijke stap. Daarin valt de eerste en forse winst te behalen.”

Wat willen we bereiken?

We willen dat in 2030 alle woningen in Staphorst – met uitzondering van de monumentale panden – voldoen aan de standaard voor woningisolatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er wordt in 2022 een advies uitgebracht over de verschillende scenario's voor regievoering door een gemeente op het isoleren van particuliere woningen. Onderdeel van dit advies is een gedegen risico-inventarisatie en een inschatting van proceskosten en benodigde capaciteit. Daarnaast gaan we experimenteren met de Gemeentelijke VerduurzamingsRegeling (de GVR). Ook verstrekken we energieadviezen en adviseren we inwoners via ons duurzaam bouwloket. Tot slot gaan we wijkgericht aan de slag om het energieverbruik terug te dringen en om voorbereidingen of maatregelen te treffen om aardgasvrij te kunnen wonen.

Stand van zaken begroting 2024

We gaan aan de slag met de Lokale Aanpak Isolatie, het betreft een regeling waarbij eigenaren met een woning met een laag energielabel en een WOZ-waarde onder het gemiddelde een subsidie kunnen aanvragen voor isolerende maatregelen. Daarnaast wordt in aanvulling op de energieadviseurs en een energiecoach onderzocht of er behoefte is aan het opzetten van een fixbrigade. Deze brigade bestaat uit vrijwilligers die kunnen helpen om kleine aanpassingen in woningen te doen om energie te besparen.

Speerpunten

7.2 Tegengaan energiearmoede

“We zien graag dat landelijke maatregelen om energiearmoede tegen te gaan, zo goed en efficiënt mogelijk worden benut.”

Wat willen we bereiken?

We willen bereiken dat optimaal gebruik wordt gemaakt van mogelijkheden die landelijke maatregelen bieden om energiearmoede tegen te gaan.

Wat gaan we daarvoor doen?

Momenteel wordt een bestuursopdracht en een projectplan uitgewerkt voor energiebesparende maatregelen voor huishoudens met een laag besteedbaar inkomen. Daarnaast is er invulling gegeven aan de Energietoeslagregeling van € 800,- voor huishoudens met een laag besteedbaar inkomen. Inwoners die vanuit de gemeente een uitkering ontvangen, hebben dit bedrag ambtshalve toegekend gekregen, dus zonder hiervoor een aanvraag in te hoeven dienen. Inwoners waarvan het inkomen bij de gemeente niet bekend is, kunnen nog tot het einde van dit jaar een aanvraag voor de energietoeslag indienen.

Stand van zaken begroting 2024

In december 2022 en februari 2023 hebben inwoners die mogelijk energiearmoede ervaren (inwoners die de energietoeslag kregen, inwoners in een sociale huurwoning met energielabel D, E, F of G en inwoners die in een particuliere huurwoning wonen waarvan de woning ouder is dan bouwjaar 2000) een bon gekregen t.w.v. €300,-. Hiervoor konden zij energiebesparende producten aanschaffen. Dit was een succesvolle actie, bijna driekwart van de bonnen is gebruikt. De actie was vooral bedoeld om mensen op de korte termijn te helpen in de stijgende energiekosten. Momenteel werken we aan een Lokale Aanpak Isolatie. We gaan in het 3e kwartaal 2023 geld

aanvragen om koopwoningen in onze gemeente te isoleren (Spuk Lokale Aanpak Isolatie). In het plan van aanpak hebben we speciaal aandacht voor de doelgroep waarbij mogelijk sprake is van energiearmoede. De energietoeslag 2023 kan nog niet worden aangevraagd. Op 3 juli 2023 is hiervoor pas een wetsvoorstel naar de Tweede Kamer gestuurd. Na vaststelling van deze wet kan het college de beleidsregels voor 2023 vaststellen. De uitvoering zal vóór 1-1-2024 worden afgerond waarbij zoveel mogelijk ambtshalve wordt afgehandeld.

Speerpunten

7.3a Zonnepanelen op daken van gebouwen en niet op landbouwgrond

“Wij werken aan een klimaatneutrale gemeente in 2050 en zetten ons vol in om dat te bereiken en werken de startnotitie ‘Grootschalige opwek’ uit. We willen zonnepanelen zoveel mogelijk op daken van gebouwen (ook gemeentelijke- en schoolgebouwen). Landbouwgrond willen we niet opofferen voor zonnevelden. Met zes windmolens in onze gemeente leveren we een passende bijdrage aan de opgave die hier ligt.”

Wat willen we bereiken?

Met het vaststellen van de Regionale Energiestrategie (RES) West-Overijssel heeft de gemeenteraad ingestemd met de ambitie om 50 gigawattuur (GWh) aan zon op daken in Staphorst te realiseren in 2030. Het is daarbij de wens om landbouwgrond te vrijwaren van grootschalige opwek door zonneparken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een projectleider aangesteld om samen met het bedrijfsleven te zoeken naar een werkwijze waarbij de ambitie (50 GWh zon op daken in 2030) gerealiseerd wordt. Daarnaast wordt gewerkt aan de totstandkoming van een (beleids)kader Grootschalige Opwek. Hierin kan beleidsmatig vastgelegd worden dat zon op landbouwgrond wordt uitgesloten.

Stand van zaken begroting 2024

In 2023 heeft het college besloten om een bijdrage ad. € 50.000,- te verlenen aan de Industriële Contact Club Staphorst voor het laten uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek voor de realisatie van een zonnedak-park op bedrijventerrein. In 2024 zal dit onderzoek verder worden uitgewerkt in een businesscase, waarbij bedrijven onderling afspraken maken over het gebruik van de beschikbare netcapaciteit.

Speerpunten

7.3b Zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen

“Wij werken aan een klimaatneutrale gemeente in 2050 en zetten ons vol in om dat te bereiken en werken de startnotitie ‘Grootschalige opwek’ uit. We willen zonnepanelen zoveel mogelijk op daken van gebouwen (ook gemeentelijke- en schoolgebouwen). Landbouwgrond willen we niet opofferen voor zonnevelden. Met zes windmolens in onze gemeente leveren we een passende bijdrage aan de opgave die hier ligt.”

Wat willen we bereiken?

Met het vaststellen van de Regionale Energiestrategie (RES) West-Overijssel heeft de gemeenteraad ingestemd met de ambitie om 50 gigawattuur (GWh) aan zon op daken in Staphorst te realiseren in 2030. Het is daarbij de wens om landbouwgrond te vrijwaren van grootschalige opwek door zonneparken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een projectleider aangesteld om samen met het bedrijfsleven te zoeken naar een werkwijze waarbij de ambitie (50 GWh zon op daken in 2030) gerealiseerd wordt. Daarnaast wordt gewerkt aan de totstandkoming van een (beleids)kader Grootschalige Opwek. Hierin kan beleidsmatig vastgelegd worden dat zon op landbouwgrond wordt uitgesloten.

Stand van zaken begroting 2024

Het gemeentehuis van Staphorst is in 2023 voorzien van zonnepanelen. Er wordt gewerkt aan een inventarisatie/onderzoek welke overige gemeentelijke daken geschikt zijn voor plaatsing van zonnepanelen. Verschillende daken (van de sporthal, de gemeentewerf en de gymzaal burg. v.d. Walstraat) zijn hierbij door een constructeur al doorgerekend.

Speerpunten

7.4 Ondersteuning initiatieven groen gas en andere hernieuwbare gassen

“Initiatieven voor groen gas of andere hernieuwbare gassen zoals biogas en waterstof worden door ons ondersteund.”

Wat willen we bereiken?

We streven ernaar dat in 2030 uitsluitend duurzame gassen op het netwerk ingevoed worden. We staan open voor initiatieven op gebied van technische aanpassingen en die ervoor zorgen dat er meer groen gas, andere

hernieuwbare gassen of waterstof als energiebron, worden gebruikt. Dit draagt bij aan een oplossing voor het stikstof- en klimaatprobleem binnen de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We hebben afspraken met de netbeheerder gemaakt voor wat betreft het streven dat in 2030 uitsluitend duurzame gassen op het netwerk ingevoerd worden.

We stimuleren en faciliteren dat het totale potentieel voor mestvergisting in Staphorst gerealiseerd wordt. Hiervoor is een project opgestart. Eind 2022 behandelen we een eindrapportage met een overzicht van agrarische bedrijven met belangstelling en intentie voor deelname in een lokale biogashub, waarbij ook voorwaarden voor vervolgcacties in beeld worden gebracht. Door het geproduceerde biogas van meerdere agrarische bedrijven gezamenlijk te verwaarden, wordt een efficiënt, rendabel en duurzaam systeem gecreëerd. We willen ook planologische obstakels voor realisatie van monomestvergisters op boerderijschaal beperken.

Stand van zaken begroting 2024

Staphorst en Rendo streven er naar dat in 2030, uitsluitend duurzame gassen op het netwerk ingevoerd worden. Staphorst heeft daarom onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor clusters van monomestvergisters. Voor drie gebieden (het gebied ten westen van de A28, het energielandschap en IJhorst oost) blijken er technisch en financieel gezien mogelijkheden te zijn voor groengasclusters. Vanuit onze faciliterende rol zetten we er op in dat de omgeving deze projecten in 2024 en 2025 verder tot ontwikkeling brengt. Ook gaan we de mogelijkheden tot het vergisten van bermgras onderzoeken.

Speerpunten

7.5 Ondersteuning initiatieven tegengaan zwerfafval

“We ondersteunen en faciliteren initiatieven om zwerfafval tegen te gaan.”

Wat willen we bereiken?

Door initiatieven te faciliteren en te ondersteunen is er geen of minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten het faciliteren van bestaande acties, zoals de Week van Mooi Schoon en de Jan Vos dag, voort. Daarnaast willen we samen met lokale ambassadeurs, zoals @zwerfafval.staphorst, werken aan een intensivering van acties die inwoners ondersteunen en motiveren om minder afval weg te gooien en meer afval op te ruimen. Specifiek aandachtspunt is blikjes in berm, omdat we het bermmaaisel willen verwerken tot bodemverbeteraar.

Stand van zaken begroting 2024

Tot 1 augustus 2025 loopt de subsidie voor zwerfafvalinitiatieven scholen. In 2024 gaan we deze regeling monitoren.

Wat mag gezondheid en milieu ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-5.534.603	-6.193.416	-6.297.379	-6.425.774	-5.966.774	-6.093.401
Baten	3.804.765	4.035.479	4.159.079	4.125.547	4.168.065	4.217.977
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-1.729.838	-2.157.937	-2.138.300	-2.300.227	-1.798.708	-1.875.424
Stortingen	-188.582	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	610.112	810.683	669.957	686.447	83.447	83.447
Mutaties reserves	421.530	810.683	669.957	686.447	83.447	83.447
Saldo van baten en lasten na bestemming	-1.308.308	-1.347.254	-1.468.343	-1.613.780	-1.715.261	-1.791.977

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
--------------	----------	--------

Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 1.302 naar € 1.468 De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024.

De belangrijkste afwijkingen zijn:

Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.		
<ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. In programma 7 wordt jaarlijks de kostendekkingberekening van riool en afval gemaakt. De toerekening van meer extracomptabele posten, zoals de btw en overhead, leiden tot een voordeel in de exploitatie en een nadeel in de kostprijs van de producten afval en riool. 		188
CDOKE Vanuit de regeling CDOKE ontvangt de gemeente structurele middelen voor het uitvoeren van het Klimaat- en energiebeleid. Met de regeling CDOKE kunnen nieuwe medewerkers aangesteld worden en/of externe deskundigen worden ingehuurd. De middelen moeten er aan bijdragen dat de gemeente de interne organisatie versterkt voor het uitvoeren van klimaat- en energietaken. Deze middelen worden besteed aan de apparaatskosten van de gemeente voor het uitvoeren van de projecten die vallen onder het Klimaat- en energiebeleid. De inhuur- en personeelskosten zullen tegenover de ontvangen middelen staan, waardoor de regeling budgettair neutraal is opgenomen.	303	303
Lagere afschrijvingslasten Door uitstel van investeringen (begraafplaats Staphorst uitbreiding en groot onderhoud begraafplaats Staphorst) zijn de afschrijvingslasten in 2024 lager.	15	
Diverse posten In programma 7 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 7.000 voordelig.	7	

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse incidentele onttrekking voor duurzaamheid (2025: € 603.000) Op 12 mei 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met een raadsvoorstel over het programma Energie en klimaat 2020-2025. Omdat er door het rijk geen middelen beschikbaar werden gesteld, heeft de gemeente haar eigen middelen ingezet voor de uitvoering van het programma Energie en klimaat. Deze middelen zijn opgenomen in de begroting tot en met het jaarschijf 2025 en worden gedekt uit de reserve duurzaamheid. De gemeente ontvangt vanaf 2024 structurele middelen vanuit het rijk om de apparaatskosten te dekken die de gemeente maakt voor het uitvoeren van energiebeleid klimaat. Deze middelen worden beschikbaar gesteld vanuit de CDOKE regeling. In het E&K budget is er een inhuurpost opgenomen. Deze post zal deels niet meer benodigd zijn omdat de kosten voortaan worden gedekt uit de CDOKE regeling. Het E&K budget wordt voor de jaarschijven 2024 en 2025 afgeraamd met € 100.000 ten gunste van de algemene reserve.	620	
Onttrekking reserve voor het product afval	50	

Betrokkenheid verbonden partijen

GGD IJsselland te Zwolle

Betrokkenheid GGD als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

N.V. Rova te Zwolle

Betrokkenheid ROVA als verbonden partij bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Omgevingsdienst IJsselland te Zwolle

Betrokkenheid Omgevingsdienst IJsselland bij te bereiken gemeentelijke doelstellingen/effecten

Meer (financiële) informatie over de verbonden partijen is opgenomen in Paragraaf 5 | Verbonden partijen.

Programma 8 - Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
8.1	Ruimtelijke ordening	L. Mulder
8.2	Grondexploitatie	L. Mulder
8.3	Wonen en bouwen	L. Mulder

Speerpunten

8.1 Beschermingsmaatregelen beschikbaarheid woningen benutten

“Het recht om te wonen is een grondrecht. Er is veel urgentie bij de aanpak van de krapte op de woningmarkt. Er is woningnood onder meerdere doelgroepen, zoals starters, gezinnen, ouderen, inwoners met een beperking, inwoners die aangewezen zijn op een sociale (huur-)woning, arbeidsmigranten en statushouders. We willen al onze eigen inwoners en mensen die nog niet in de gemeente wonen, maar die daar wel een sociale of economische binding mee hebben, een plek kunnen bieden en voelen de urgentie.

We willen de woningbouw versnellen en voeren daarvoor – daar waar het kan – een actief grondbeleid. Wettelijke mogelijkheden op een krappe woningmarkt om onze inwoners te beschermen tegen beleggers, benutten we, bijvoorbeeld door een zelfbewoningsplicht op te leggen bij de koop van een woning. Wij zetten ons in om kavels uit te geven waardoor er zelf (CPO) gebouwd kan worden.”

Wat willen we bereiken?

We willen dat er meer en voldoende woningen gebouwd worden om in de behoefte te voorzien van al onze eigen inwoners en mensen die nog niet in de gemeente (kunnen) wonen, maar die daar wel een sociale of economische binding mee hebben. Binnen de wettelijke instrumenten willen we dat de woningen die gebouwd worden, ook benut kunnen worden door mensen die binding hebben met de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan onderzoek doen naar de behoefte en daarop beleid vaststellen. We voeren een actief grondbeleid en we ondersteunen initiatieven die leiden tot een versnelling van woningbouw. Daarnaast zullen we gevalideerde instrumenten inzetten – met mogelijk differentiatie naar kernen – om te borgen dat woningen die gebouwd worden, ook door de doelgroepen kunnen worden benut. We willen voorkomen dat woningen in handen komen van beleggers en daardoor niet in de behoefte van onze doelgroepen wordt voorzien. We staan hier in nauw contact met het Rijk en de Provincie Overijssel en volgen de ontwikkelingen op de voet.

Stand van zaken begroting 2024

Op dit moment is het niet mogelijk om op de kopersmarkt mensen met een sociaaleconomische binding voorrang te geven bij de koop van een woning. Met de wet 'versterking regie op de volkshuisvesting' komt deze ruimte er mogelijk wel en dan specifiek voor nieuwbouw. Vanwege de val van het kabinet is de ontwikkeling van de wetgeving onduidelijk. We volgen de ontwikkeling van deze wetgeving.

Speerpunten

8.2 Woningbouw voor alle doelgroepen in alle kernen

“We zetten ons ervoor in dat er voor alle doelgroepen in alle kernen gebouwd wordt, zowel op inbreidings- als op uitbreidingslocaties. Het college krijgt de opdracht om inzet te plegen om dit te realiseren. Voor de sociale woningbouw werken wij nauw samen met onze partner Woonstichting Vechthorst.”

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Het college heeft de ambitie om in alle kernen van de gemeente Staphorst woningen te bouwen voor alle doelgroepen. Dat betekent zowel koop- als huur woningen, waarbij het streven is om het aandeel sociale koopwoningen in de nieuwbouwplannen te verhogen. Ook zet het college in op het realiseren van een substantieel aantal flexwoningen. Conform de woonvisie en prestatieafspraken die de gemeente heeft gemaakt met Woonstichting VechtHorst, zet het college erop in om voor minimaal 300 (flex)woningen plannen uit te werken en dat een substantieel deel daarvan daadwerkelijk is gerealiseerd. In 2023 wil het college samen met Woonstichting VechtHorst de behoefte onderzoeken en herijken. Door middel van een Aanjaagteam gemeentelijke woningbouw, waarin betrokken partijen deelnemen, maar waarin de gemeente de lead heeft, willen we ervoor zorgen dat de plannen worden (door)ontwikkeld en uitgevoerd. Begin 2023 wordt een actieprogramma woningbouw aan de raad voorgelegd.

Stand van zaken begroting 2024

In 2024 zal het Actieprogramma Wonen van start gaan. Het actieprogramma bestaat uit een zestal actielijnen waaronder actielijn 2: Woningbouw en gebiedsontwikkeling. Op basis van het in 2023 gehouden woonbehoefte onderzoek wordt er in 2024 een stedenbouwkundige structuurvisie opgesteld. Deze structuurvisie geeft ruimtelijk richting aan de benodigde woningbouwontwikkeling in de kernen van Staphorst (aantallen, type woningen, koop of huur etc.). Op basis hiervan wordt een woningbouwprogramma tot 2030 opgesteld. De gemeenteraad levert hier, vanuit haar kaderstellende rol, een belangrijke bijdrage aan. Er is een dringende behoefte aan woningen voor verschillende doelgroepen. Daarvoor realiseren we de woningbouw Poeleweg en Rouveen Zuid fase 1. Ook nemen we het eerste deel van Rouveen Zuid fase 2 in ontwikkeling. We zetten in op een versnelling in de Slagen.

Speerpunten

8.3 Herijking Omgevingsvisie agenderen voor raadsagenda

“De in 2018 vastgestelde Omgevingsvisie ‘Staphorst voor elkaar’ wordt herijkt. Door uitstel van de invoering van de Omgevingswet is de herijking uitgesteld naar 2023. We willen de herijking van de Omgevingsvisie als onderwerp voor een raadsagenda agenderen. De mogelijkheden om vergunningstrajecten te vergemakkelijken verkennen we, die deels ook door de nieuwe Omgevingswet worden voorzien.”

Raadsagenda

Herijking van de Omgevingsvisie brengen wij als suggestie in om door de raad op te pakken in de raadsagenda.

Stand van zaken begroting 2024

Op 1 januari 2024 treedt de omgevingswet in werking. De inzet van de organisatie in 2025 is er opgericht om de ‘winkel’ open te kunnen houden zodat ontwikkelingen mogelijk blijven. Tegelijkertijd wordt er gewerkt aan, onderdelen van, een nieuw omgevingsplan. De huidige omgevingsvisie dateert van januari 2018 en de herijking daarvan behoort niet tot de minimale invoeringseisen voor de Omgevingswet. Daarom wordt er ook in 2024 geen prioriteit gegeven aan herijking. Temeer omdat er in 2024 verschillende ontwikkelingen spelen in de provincie en de regio. Denk hierbij aan de groei van bedrijvigheid, woningbouw en ontwikkelingen van/in het landelijk gebied waarvan de (deel)uitkomsten meegenomen zouden moeten worden bij het herijken van de visie. Daarom is het verstandig om het herijken van de omgevingsvisie te plannen in 2025.

Speerpunten

8.4 Opwaardering Marktpluin in kern Staphorst

“Wij willen het Marktpluin opwaarderen, waarbij er meer ruimte is voor groen en het plein meer gericht is op beleving en ontmoeting. Dit onderwerp willen we ook onderdeel laten uitmaken van een raadsagenda.”

Dit willen we betrekken bij de totstandkoming van een centrumvisie, zie hiervoor onder speerpunt 3.2 ‘Een aantrekkelijk winkelhart van Staphorst’.

Stand van zaken begroting 2024

In 2023 is er een brede stakeholdersbijeenkomst gehouden over het marktpluin. De opbrengst hiervan wordt (ook) in 2024 verder uitgewerkt binnen de commissie lokale democratie van de gemeenteraad. In de begroting 2024 is een PM post opgenomen voor (evt.) voorbereidende kosten die gemaakt moeten worden. Grotere ingrepen zullen niet voor 2025 plaatsvinden.

Speerpunten

8.5 Kijken naar mogelijkheid voor een afscheidshuis in kern Staphorst

“De komende periode onderzoeken we de mogelijkheden voor een afscheidshuis in de kern Staphorst.”

Wat willen we bereiken?

We willen de behoefte voor een afscheidshuis in de kern Staphorst peilen en de mogelijkheden daarvoor in beeld brengen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan hiervoor een (verkennend) onderzoek doen.

Stand van zaken begroting 2024

Dit project wordt in 2025 opgepakt.

Wat mag volkshuisvesting en ruimtelijke ordening ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-2.671.797	-4.757.087	-4.400.570	-4.057.236	-3.891.352	-3.967.574
Baten	3.606.292	3.258.050	3.232.821	2.941.978	2.806.840	2.818.892
Saldo van baten en lasten voor bestemming	934.495	-1.499.037	-1.167.749	-1.115.259	-1.084.513	-1.148.683
Stortingen	-1.442.453	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	161.113	605.210	235.000	100.000	0	0
Mutaties reserves	-1.281.340	605.210	235.000	100.000	0	0
Saldo van baten en lasten na bestemming	-346.845	-893.827	-932.749	-1.015.259	-1.084.513	-1.148.683

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
<p>Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 814 naar € 933. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:</p>		
<p>Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.</p>		
<ol style="list-style-type: none"> Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 		119
<p>Doorbelasting software Vanuit de BBV is het verplicht om de directe kosten zoveel mogelijk toe te rekenen aan de desbetreffende taakvelden. De begrote doorbelasting van de directe kosten is gewijzigd. Dit leidt tot een voordeel van € 13.000 in programma 8.</p>	13	
<p>Diverse posten In programma 8 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 13.000 nadelig.</p>		13

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
<p>Omgevingswet (incidenteel) Betreft het projectbudget voor de jaarschijf 2024. Hierbij moet opgemerkt worden dat in november 2020 de gemeenteraad amendement 73 Omgevingswet heeft aangenomen. Dit amendement vraagt om een financiële toelichting in de vorm van een onderbouwd voorstel met betrekking tot de ontwikkeling van een gemeentebreed omgevingsplan.</p>	135	
<p>Uitvoering actieprogramma Wonen (incidenteel) In de begroting 2023 is opgenomen dat het college, aan de hand van een aanjaagteam gemeentelijke woningbouw, samen met betrokken partijen zorgdraagt voor het (door)ontwikkelen en uitvoeren van woningbouwplannen. Dit wordt op basis van een woonbehoefte onderzoek vertaald in een actieprogramma Wonen. De uitvoering van dit actieprogramma zal in de jaren 2024 en 2025 moeten lopen. Vooralsnog wordt uitgegaan van een bedrag van € 100.000 per jaar voor de uitvoering van het actieprogramma.</p>	100	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Programma 9 - Overhead en financiën

Bestuurlijk verantwoordelijk

Nr.	Taakveld	Portefeuillehouder
0.4	Overhead	-
Onderverdeeld in:	Personeel en Organisatie	H. Brinkman
	Gegevensbeheer	L. Mulder
	Wet open overheid	H. Brinkman
	Financiën	L. Mulder
	Inkoop en aanbesteding	A. Mussche
	Algemene zaken	J. ten Kate
	Communicatie	J. ten Kate
	Huisvesting	L. Mulder

Speerpunten

9.1 Goed werkgeverschap, een toekomstbestendige, adequate en efficiënte (ambtelijke) organisatie

“Wij willen een goed werkgever zijn. We investeren in het aantrekken en behouden van kwalitatief goede werknemers. Er wordt een strategisch personeelsplan opgezet om in te toekomst te kunnen blijven beschikken over een adequate en efficiënte ambtelijke organisatie. In een arbeidsmarkt die een krapte kent, zijn passende arbeidsvoorwaarden, met daarin ruimte voor ontwikkelingsmogelijkheden, opleiding en vorming, belangrijk. We werken zoveel mogelijk vanuit de eigen organisatie, maar als zelfstandige gemeente benutten we ook externe expertise waar dat nodig is.

We streven naar een toekomstbestendige organisatie waarbij optimale dienstverlening richting inwoners, ondernemers en partners vooropstaat. Hiertoe wordt reeds een brede organisatiescan uitgevoerd met daarbij de focus op wat een passende formatieomvang voor een adequate en efficiënte ambtelijke organisatie zou zijn met de opgaven waar de gemeente Staphorst voor staat, de ambities die we hebben en wat nog op ons af komt in de komende jaren. De uitkomsten van deze organisatiescan vormen het vertrekpunt voor de begroting van 2023 en verder.”

Wat willen we bereiken?

We gaan accuraat om met de veranderde verhouding tussen inwoner en overheid en we willen dat de organisatie aansluit op de veranderde vraag van inwoners. De (ambtelijke) organisatie moet – in een ook veranderde arbeidsmarkt – voldoende toegerust zijn en blijven op een zelfstandig voortbestaan en alle bestaande en toekomstige opgaven het hoofd kunnen bieden. We willen nu en in de toekomst beschikken over een kwalitatief (prestatie, houding, kennen en kunnen) en kwantitatief (aantallen) optimale personeelsbezetting.

Wat gaan we daarvoor doen?

De kernwaarden van waaruit de gemeente haar inwoners tegemoet treedt, zijn neergelegd in een organisatievisie. Dit is visueel vormgegeven in een praatplaat ‘Onze Staphorster stip op de horizon’. Die Staphorster stip is een innovatieve plattelandseconomie en een gezonde en dynamische samenleving met verantwoorde vernieuwing. Met nabuurschap en een no-nonsense mentaliteit als basis: ‘In Staphorst zijn we er voor elkaar en komt het voor elkaar’. Vanuit deze visie wordt met inwoners en medewerkers samengewerkt. Dat vraagt om daarop aansluitende competenties van medewerkers. Om in te kunnen spelen op veranderingen en ontwikkelingen, is een strategisch personeelsontwikkelingstraject gestart.

We hebben te maken met een krappe arbeidsmarkt. Het is, net als voor andere werkgevers geldt, ook voor de gemeente Staphorst lastiger geworden om vacatures in te vullen. Voor werving wordt gebruik gemaakt van de Talentenregio, die een belangrijke rol speelt bij personeelsmobiliteit in de regio Zwolle. We blijven inzetten op het behouden, boeien en binden van kwalitatief goed personeel.

We behouden wat goed is, ontwikkelen door op de ingezette lijnen en denken strategisch na over de stappen die gezet moeten worden. Dit alles om een vitale gemeente te zijn en te blijven.

Stand van zaken begroting 2024

In het najaar van 2023 wordt gestart met het opzetten van een Strategisch Personeelsontwikkelplan. In dit SPO wordt een grondige analyse gemaakt van de benodigde formatie, de beschikbare formatie, het natuurlijk personeelsverloop en de hiaten die hier mogelijk tussen zitten. Hierbij wordt gekeken naar de benodigde formatie voor de reguliere werkzaamheden, maar ook naar de verwachte benodigde formatie voor het uitvoeren van de ambities van onze gemeente (zie ook ambitie 0.1). Dit SPO kan als uitgangspunt dienen voor de door de raad gewenste kerntakendiscussie. Deze starten we samen met de raad begin 2024 op.

Speerpunten

9.2 Een duurzaam gezonde en robuuste financiële huishouding en een sluitende meerjarenbegroting

“Om onze taken, opgaven en ambities te kunnen uitvoeren moeten we beschikken over een duurzaam gezonde en robuuste financiële huishouding.”

Wat willen we bereiken?

Een structureel sluitende meerjarenbegroting is voor ons het leidende principe, waarbij we onze ondergrens van € 6,2 miljoen hanteren voor de algemene reserves en investeringen dekken uit de exploitatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onze taken, opgaven en ambities moeten worden uitgevoerd binnen de middelen die tot onze beschikking staan. We teren niet verder in op onze algemene reserves. Om inzicht te krijgen in de toekomstige vervangingsopgave wordt een inventarisatie van de aanwezige beheerplannen gemaakt en een doorkijk naar de vervangingsopgave voor de komende tien tot twintig jaar. De kosten van deze toekomstige vervangingsopgave worden als structurele kosten verwerkt in de begroting.

Stand van zaken begroting 2024

In 2023 is het onderzoek 'kostendekking instandhouding kapitaalgoederen' afgerond. Dit onderzoek behelste het inventariseren van de beheerplannen en van de huidige budgetten. Ook de langetermijn raming voor de vervangingsopgave is in kaart gebracht. De uitkomsten van dit onderzoek zijn verwerkt in de begroting 2024 door een deel van het groot onderhoudsbudget (€ 400.000) toe te voegen aan de reserve wegen, voor kapitaallasten voor toekomstige vervangingsinvesteringen. Hiermee sluit de werkwijze weer aan bij het BBV en wordt tegelijkertijd extra investeringsruimte gecreëerd voor vervanging van wegen. Dit betreft de uitwerking van motie 131 'zorgen voor voldoende structurele middelen voor toekomstige investeringen'. Daarnaast is in het voorjaar van 2023 een liquiditeitsbegroting opgesteld, die voortaan in de begroting en in de jaarrekening wordt opgenomen. De uitwerking van het IHP volgt in de zomernota 2024/begroting 2025.

Wat mag overhead en financiën ons kosten?

Exploitatie	Realisatie 2022	Actuele begroting 2023	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten	-8.174.062	-9.772.462	-11.289.762	-11.921.925	-10.406.810	-10.568.092
Baten	666.875	200.223	108.646	110.576	112.235	112.373
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-7.507.187	-9.572.239	-11.181.116	-11.811.349	-10.294.575	-10.455.719
Stortingen	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	738.098	1.295.509	1.996.849	2.138.849	197.157	58.749
Mutaties reserves	738.098	1.295.509	1.996.849	2.138.849	197.157	58.749
Saldo van baten en lasten na bestemming	-6.769.089	-8.276.730	-9.184.267	-9.672.500	-10.097.419	-10.396.970

Afwijkingen t.o.v. 2023 toegelicht (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Het saldo van dit programma is gemuteerd van € 8.272 naar € 9.184. De mutatie betreft meerjarenschijf 2024 uit de begroting 2023 versus huidige begroting 2024. De belangrijkste afwijkingen zijn:		
Er zijn een aantal mutaties doorgevoerd die niet nader worden toegelicht in de programma's.		685

<ol style="list-style-type: none"> 1. Dit betreffen vastgestelde begrotingswijzigingen in 2023 met een structureel effect. 2. Het aframen van diverse budgetten waar 3 jaar op rij onderuitputting heeft plaatsgevonden, zoals opgenomen in de zomernota 2023. 3. De toewijzing van de aanvullende indexatie ten laste van de stelpost zoals opgenomen in de voortgangsrapportage. 4. De loonsombegroting en indexatie van de lonen leidt tot mutaties in alle programma's. De totale loonsombegroting (incl. uitbreiding) is nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. 		
Vitaliteitsbeleid In de begroting 2023 is € 50.000 opgenomen op de post onvoorzien voor het vitaliteitsbeleid. In maart 2023 heeft het MT besloten om het introductieprogramma te starten. Hiervoor is €10.000 structureel uit de post onvoorzien overgeboekt naar het budget vitaliteitsbeleid, voor de uitbreiding van de nieuwe regeling 'Persoonlijk Gezondheidsmenu'. Deze nieuwe regeling past beter bij het plaats- en tijdonafhankelijk werken.		10
ICT (licentiekosten en cloudmigratie) Door ICT is een plan opgesteld ter verantwoording van het visie & strategisch plan informatiehuishouding 2021. Dit plan bevat de actualisatie van de IMPC projecten en investeringen die in het plan van 2021 waren opgenomen. Op basis van het IMPC zal het software budget van ICT worden bijgeraamd in de jaren 2024 t/m 2027.		66
Hogere dotatie onderhoudsvoorziening De hoogte van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt bepaald op basis van een recent (meerjarig) beheerplan. De dotatie dient minimaal gebaseerd te zijn op de onderhoudslasten die in het beheerplan zijn opgenomen voor het begrotingsjaar plus de drie jaren van de meerjarenraming. Bij het opstellen van de begroting 2023 is een periode gehanteerd van vier jaar (2023-2026). Echter hoe langer de gehanteerde periode waarover de jaarlijkse dotatie wordt berekend, hoe meer er sprake is van het egaliserende karakter van de voorziening. Om te kunnen voldoen aan het doel van een voorziening, het egaliseren van kosten, zijn de dotaties voor de (meerjaren)begroting gebaseerd op de onderhoudslasten die voor de jaren 2024 tot en met 2029 zijn opgenomen in het beheerplan. Dit leidt tot een nadeel van € 61.000 in programma 9.		61
Functieherwaardering Zoals aangegeven in de zomernota worden enkele functies onderzocht. Hierbij wordt gekeken of deze functies in vergelijking met buurgemeenten van eenzelfde omvang en takenpakket, lager zijn gewaardeerd. Vooralsnog is de inschatting dat een functieherwaardering van deze functies € 100.000 zal kosten.		100
Lagere afschrijvingslasten Door uitstel van investeringen (bijv. aanschaf grote trekker) zijn de afschrijvingslasten in 2024 lager.	23	
Diverse posten In programma 9 zijn diverse budgetten bijgesteld met een saldo van € 13.000 nadelig.		13

Reservemutaties programma

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Onttrekking	Storting
Jaarlijkse onttrekking voor dekking kapitaallasten van gemeentehuis, werkplaats, vervoermiddelen, trekker, vrachtauto en toebehoren	74	
Informatie management (incidenteel) Er is een plan (IMPC) opgesteld ter verantwoording en actualisatie van het visie & strategisch plan informatiehuishouding 2021. De incidentele kosten die uit dit plan voortvloeien zijn geraamd op € 205.000	205	
Aanhanger Kipper (incidenteel) Deze aanhanger is een vervangingsinvestering die onder de activeringsgrens blijft. Deze activeringsgrens is vastgesteld in de nota waardering & afschrijving op € 10.000. Hierdoor is er geen sprake van (structurele) jaarlijkse kapitaallasten.	7	
Inspectie gebouwen (incidenteel) Om bij brandschade zeker te zijn van een juiste schadevergoeding moeten de gemeentelijke gebouwen periodiek getaxeerd worden. De laatste taxatie heeft plaatsgevonden in 2018. Taxatierapporten zijn officieel 6 jaar geldig, dus is het verstandig om ze in 2024 opnieuw te laten taxeren. Daarmee hebben we een juiste onderbouwing van de verzekerde waarde en voorkomen we dat we onderverzekerd zijn. De kosten van taxatie worden geraamd op € 8.000.	8	
Strategisch personeelsbeleid (incidenteel) In het collegeprogramma 2022-2026 is opgenomen dat we een goede werkgever willen zijn en investeren in het aantrekken en behouden van kwalitatief goede werknemers. Hiervoor wordt een strategische personeelsontwikkelplan opgezet om in de toekomst te kunnen blijven beschikken over een adequate en efficiënte ambtelijke organisatie. In een arbeidsmarkt die een krapte kent zijn passende arbeidsvoorwaarden met daarin ruimte voor ontwikkelingsmogelijkheden, opleiding en vorming belangrijk. Voor het opstellen van een strategisch personeelsontwikkelplan is een budget benodigd van € 30.000.	30	

Invoering Wet Open Overheid (incidenteel) De incidentele kosten voor de invoering van de Wet Open Overheid worden geraamd op € 53.000.	53	
Projectenbureau (incidenteel) Projectmatig werken en projectmanagement zijn niet nieuw binnen de gemeente, alleen ontbreekt het aan een uniforme werkwijze. Daarnaast zijn er steeds meer projecten die binnen de organisatie opgepakt (moeten) worden. Om hiermee een start te maken is het projectenbureau opgericht. De doelstelling is om in 2023 en 2024 projectmatig werken te borgen binnen de organisatie, middels het opstellen van een handboek en het implementeren van projectmatig werken. Hiermee wordt ook uitvoering gegeven aan de motie bij de evaluatie van het project fietspad Kanlaan.	110	
Incidentele formatie De gevraagde incidentele formatieuitbreiding is nader gespecificeerd per functie in de paragraaf bedrijfsvoering, onderdeel personeel / HRM.	1.510	

Betrokkenheid verbonden partijen

Niet van toepassing.

Paragrafen

Paragraaf 1 - Weerstandsvermogen en risicomanagement

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe solide de financiële huishouding van de gemeente is. Een financieel weerstandsvermogen is van belang wanneer er zich financiële tegenvallers voordoen. Het beleid is vastgelegd in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement.

Bepaling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente over de risicogevoeligheid is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van een opgetreden risico op te vangen. Dit is de verhouding van de hierboven beschreven beschikbare en noodzakelijke weerstandscapaciteit (om mogelijk risico's af te dekken). Hierbij is de impact van de risico's vastgesteld op een zekerheidspercentage van 90%. Uit deze verhouding komt een ratio, waar een kwalificatie aan wordt gegeven. We dienen minimaal aan kwalificatie A te voldoen.

A | Ontwikkeling weerstandsvermogen

Grafisch weergegeven leidt het weerstandsvermogen tot onderstaande opstelling voor het jaar 2024:

WEERSTANDSCAPACITEIT	RISICO'S
Algemene reserve	Programma 1
Reserve zonder bestemming	Programma 2
Reserve grondexploitatie	enz.
Post onvoorzien	enz.
Onbenutte belastingcapaciteit	
€ 21.318	€ 1.169

WEERSTANDSVERMOGEN =
BESCHIKBARE WEERSTANDSCAPACITEIT / IMPACT RISICO'S BIJ 90% ZEKERHEID

Weerstandsvermogen 18.2

Passen we deze ratio toe op de tabel, zoals benoemd in de beleidsnota, dan is de kwalificatie:

A - (meer dan) uitstekend

Ontwikkeling

De ontwikkeling van het weerstandsvermogen is als volgt:

Bedragen x € 1.000	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Weerstandscapaciteit	28.511	16.661	21.318
Risico's	1.204	1.220	1.169
Weerstandsvermogen	23.7	13.7	18.2

De weerstandscapaciteit 2024 t.o.v. van de begroting 2023 is toegenomen. T.o.v. voorgaande begrotingen is de (vrij besteedbare) reservepositie verbeterd, met name door het verbeteren van het begrotingsaldi 2023 en het jaarrekeningsaldo 2022. In combinatie met de mutaties in de geïdentificeerde risico's leidt dit tot een hoger weerstandsvermogen.

B | Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt bepaald:

Incidentele weerstandscapaciteit	Begroting
1 Algemene reserve	3.500
2 Reserve zonder bestemming	9.407
3 Reserve grondexploitatie	6.392
4 Post onvoorziene uitgaven	0
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	19.299

(x €1.000)

Structurele weerstandscapaciteit	Begroting
5 Post onvoorziene uitgaven	0
6 Onbenutte belastingcapaciteit	2.019
7 Begrotingsruimte	0
8 Bezuinigingen	0
Totaal structurele weerstandscapaciteit	2.019

(x € 1.000)

Totaal bedrag weerstandscapaciteit	21.318
---	---------------

(x € 1.000)

Toelichting

AD 1 | Algemene reserve

De stand van de algemene reserve is aan het eind van het jaar 3,5 miljoen euro, € 200 per inwoner.

AD 2 | Reserve zonder bestemming

De reserve zonder bestemming geeft aan het einde van 2024 een verwacht saldo van € 9.407.000.

AD 3 | Reserve grondexploitatie

De reserve grondexploitatie geeft naar verwachting aan het einde van 2024 een saldo van € 6.392.000.

AD 4 / 5 | Post onvoorziene uitgaven

In het verleden is deze vastgesteld op € 2,- per inwoner. De afgelopen jaren is de post onvoorzien niet tot nauwelijks gebruikt, resulterend in een voordeel op de post onvoorzien in de afgelopen jaarrekeningen. Derhalve is de post onvoorzien bij de begroting 2023 structureel afgehaald tot € 0.

AD 6 | Onbenutte belastingcapaciteit

Gemeente Staphorst kan haar belastingen verhogen en heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen. Het verschil tussen de fictieve opbrengsten bij maximale heffings- en belastingtarieven en de begrote opbrengsten is de onbenutte belastingcapaciteit.

AD 7 | Begrotingsruimte

De begroting 2024 sluit met een positief saldo van € 1.152.050. Dit saldo is meegenomen als toevoeging aan de reserve zonder bestemming in het jaar 2025.

AD 8 | Besparingen

De begroting 2024 sluit met een positief saldo van € 1.152.050. In dit saldo zijn reeds besparingsmaatregelen opgenomen.

Tabel 1:	Berekening saldo reserve zonder bestemming	
	Saldo 01-01-2023	10.418
	af: Eenmalige dekking incidentele budgetten 2023	4.793
	bij: Geraamd incidenteel overschot middelen Oekraïne	1.075
	bij: Toevoeging jaar 2023 (rekeningsaldo 2022)	5.207

af: Resultaatbestemmingen 2022	575
Saldo 31-12-2023	11.332
af: Eenmalige dekking incidentele budgetten 2024	3.522
bij: Begrotingssaldo 2023	1.597
Saldo 31-12-2024	9.407

(x €1.000)

Tabel 2: Berekening saldo reserve grondexploitatie	
Saldo 01-01-2023	6.429
af: Eenmalige dekking incidentele budgetten 2023	0
Saldo 31-12-2023	6.429
af: Eenmalige dekking incidentele budgetten 2024	37
Saldo 31-12-2024	6.392

(x €1.000)

Tabel 3:	Soort belasting	Norm opbrengst	Opbrengst Staphorst	Onbenutte belastingcapaciteit
	OZB-opbrengsten	5.039	4.421	618
	Leges Burgerzaken / overige belastingen	664	390	274
	Begrafnisrechten	663	378	285
	Volkshuisvesting / RO procedures	1.617	775	842
	Totaal bedrag			2.019

(x €1.000)

Bij de berekening van de normopbrengst van de OZB-opbrengsten is uitgegaan van het percentage van 0,1614. Dit betreft het percentage van de WOZ-waarde voor de toelating tot artikel 12 voor het jaar 2024, welke is vastgesteld bij de meicirculaire 2023. Het gemiddeld OZB-tarief voor Staphorst voor het jaar 2024 bedraagt 0,1416. Voor de waardes is gebruik gemaakt van de geschatte totale woningwaardes op basis van de gemiddelde marktontwikkeling.

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit van de overige drie belastingen is uitgegaan van de begrote opbrengsten en kosten plus eventuele toerekening van overhead, zoals opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

C | Risicobeheersing

Om de risico's van gemeente Staphorst in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit profiel maakt onderdeel uit van de vastgestelde nota Weerstandsvormogen en Risicobeheersing 2021. Vervolgens heeft er bij het opstellen van de rekening 2022 een update plaatsgevonden van de risico's, waardoor er een risicobedrag is ontstaan van € 1.220.061.

1. Mutaties geïdentificeerde risico's in de nota;
2. Nieuwe risico's;
3. Opgenomen risico's met meeste impact na aanpassing.

Samenvatting:

Risicobedrag / weerstandscapaciteit rekening 2022		€ 1.220.061
Mutaties geïdentificeerde risico's nota	€ -51.100	
Nieuwe risico's	€ 0	
Afname risicobedrag		€ -51.100
Totaal nieuw risicobedrag/weerstandscapaciteit begroting 2024		€ 1.168.961

Dit bedrag wordt opgenomen bij het bepalen van weerstandsvermogen.

1 | Mutaties geïdentificeerde risico's in de nota

Nr	Programma	Risico	Kans	Max. financieel gevolg
1	1 Openbare orde en veiligheid	Andere verdeelsleutel leidt tot hogere bijdrage aan de Veiligheidsregio IJsselland	70%	€ -23.000
2	7 Volkshuisvesting en milieu	Hogere bijdrage aan de omgevingsdienst	70%	€ -50.000
Bedrag aan mutaties in reeds geïdentificeerde risico's				€ -51.100

2 | Nieuwe risico's

Bij de begroting 2024 zijn geen nieuwe risico's toegevoegd.

3 | Opgenomen risico's met meeste impact na aanpassing risicoprofiel

Onderstaand het overzicht, waarin we u de risico's presenteren met de meeste impact, mochten die zich voordoen.

Nr	Programma	Risico	Kans	Max. financieel gevolg
1	0 Algemeen bestuur en organisatie	Het ontbreken van een stabiel perspectief van de algemene uitkering uit het gemeentefonds kan leiden tot vermindering van de inkomsten.	70%	€ 250.000
2	0 Algemeen bestuur en organisatie	Het verliezen van de grip op of tegenvallende exploitatieresultaten van de verschillende samenwerkingsvormen of gesubsidieerde instellingen (dienstverlening moet wel op peil blijven) kan leiden tot extra kosten of minder dividend.	70%	€ 227.000
3	Overig	Grote projecten kunnen leiden tot risico's die niet voorzien zijn.	50%	€ 300.000
4	6 Sociaal domein	Het ontbreken van een plafond of maximum voor een aantal uitgaven wat leidt tot sterk stijgende uitgaven (open einde regelingen).	70%	€ 150.000
5	8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	Afboekingen grondexploitatie kan leiden tot een (politiek) risico.	30%	€ 250.000
6	0 Algemeen bestuur en organisatie	Een datalek leidt tot kosten binnen de organisatie die niet waren voorzien.	70%	€ 100.000
7	0 Overhead	De kans bestaat dat stortingen onvoldoende zijn om de onttrekkingen voor het onderhoud van kapitaalgoederen niet in evenwicht zijn bij uitvoering van (groot) onderhoud/vervangning van huidige kapitaalgoederen wat leidt tot uitstel waardoor derden schadeclaims indienen. Tevens zijn door bezuinigingen de stortingen/ onttrekkingen aangepast, waardoor risico loopt van onvoldoende gelden voor uitvoering.	70%	€ 100.000
8	9 Overhead	Onvolledige compensatie voor nieuwe CAO uit algemene uitkering wat leidt tot ongedekte loonkosten.	70%	€ 100.000

Nr	Programma	Risico	Kans	Max. financieel gevolg
9	0 Algemeen bestuur en organisatie	Politieke beslissingen van het Rijk, die leiden tot lagere inkomsten of hogere afdrachten.	30%	€ 200.000
10	0 Algemeen bestuur en organisatie	Politieke wensen en besluiten leiden tot hogere kosten.	50%	€ 100.000
Totaal aantal grote risico's				€ 1.777.000

D | Kengetallen financiële positie

Het BBV heeft voorgeschreven dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen.

Naast het opnemen van de tabel met de basisset dient een beoordeling gegeven te worden van de onderlinge verhoudingen van de kengetallen, in relatie tot de financiële positie van onze gemeente. De wijze waarop de kengetallen meewegen in de uiteindelijke beoordeling van de financiële positie van de mede overheid is voorbehouden aan het horizontale controle- en verantwoordingsproces. Zonder normering zijn de kengetallen moeilijk te duiden. In de nota Weerstandsvermogen en Risicobeheersing is de volgende normering opgenomen. Bij de normering is aansluiting gezocht bij de normering zoals voortgevloeid is uit onder meer de stresstest van 100.000+ gemeenten.

Hierdoor ontstaat onderstaande tabel, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetallen financiële positie	Categorie		
	A	B	C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsrisico	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr. en mjr >0%	Begr. of mjr >0%	Begr. en mjr <0%
Belastingcapaciteit	<100%	100-105%	>105%

Als beleidsuitgangspunt wordt genomen dat getracht wordt alle kerncijfers te laten voldoen aan het minst risicovolle profiel is A.

Signaleringsoverzicht

Bovenstaande kerncijfers en de ontwikkeling ervan in de gemeente Staphorst leidt tot onderstaand signaleringsoverzicht:

Kengetallen financiële positie	Werkelijk	Begroting				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Netto schuldquote	-48	-20	-6	-2	0	-1
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-50	-22	-7	-4	-2	-3
Solvabiliteitsratio	83	82	87	88	87	86
Grondexploitatie	8	6	12	11	9	7

Structurele exploitatieruimte	8	0	3	3	-2	-3
Belastingcapaciteit	87	89	87			

Toelichting:

De netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de mede overheid ten opzichte van de eigen middelen (negatief teken is geen schuld). Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Staphorst is één van de weinige gemeenten in Nederland die per saldo geen schuld heeft.

De solvabiliteitsratio geeft een inzicht in de mate waarin de mede overheid in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe beter in staat om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Van alle gemeenten heeft de gemeente Staphorst een van de hoogste solvabiliteitsratio's. De solvabiliteitsratio is voor onze gemeente dan ook bijzonder goed. Dit komt mede voort door de grondverkoop in de afgelopen jaren.

Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Deze waarde moet in de komende jaren worden terugverdiend bij de verkoop van de gronden.

Het kengetal **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een begroting/rekening waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting/rekening, waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn (een sluitende begroting met geen of een klein saldo op onvoorzien).

De **belastingcapaciteit** geeft een inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente of provincie zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De gemiddelde lastendruk per woning in onze gemeente ligt lager dan het landelijk gemiddelde.

Paragraaf 2 - Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de grotere kapitaalgoederen in deze gemeente. Hierbij moet onder andere worden gedacht aan de kosten van instandhouding van: wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente ligt in de grond of op het openbaar gebied. Het is dan ook van belang dat hierover een zorgvuldig beheer wordt gevoerd. Juist de kwaliteit van het openbaar gebied wordt door de inwoners vaak intensief beleefd.

Wegenbeheer

A | Beleidskader

15 februari 2022 is het nieuwe wegen(en bermen)beleidsplan 2022 - 2026 vastgesteld.

B | Financiële consequenties beleidsdoel

In het nieuwe beleidsplan is voor de wegen scenario 1 "Voorkeursscenario" met het daarbij behorende jaarlijkse budget vastgesteld. Voor de bermen is scenario 2 "Vergroten ecologisch beheer" vastgesteld. Zoals aangegeven in de voortgangsrapportage zijn de budgetten voor wegenonderhoud aanvullend geïndexeerd t.o.v. het oorspronkelijke beleidsplan. Zoals opgenomen in de zomernota wordt er vanaf 2024 een duidelijke knip aangebracht in de financiële verwerking tussen wegen waar groot onderhoud aan plaatsvindt (ten laste van het groot onderhoudsbudget) en wegen waar vervanging plaatsvindt (via een krediet worden deze geactiveerd en afgeschreven). Dit levert een voordeel op van € 400.000 op het onderhoudsbudget, hier staat tegenover dat er meer kosten geactiveerd en afgeschreven worden als vervangingsinvestering. De kapitaalslasten nemen daarom de komende jaren toe.

De reserve wegenbeheer is opgesplitst in betonwegen en asfalt- en elementenverharding. De stand van de reserve is begin 2023 € 5,1 miljoen, waarvan € 4 miljoen voor betonwegen.

Dekking:

- uit de exploitatie (d.m.v. een structurele storting in de reserve)
- aanbestedingsvoordelen

In principe vindt er geen dekking meer plaats vanuit de reserve. Echter bij uitstel van uitvoering of juist het werk eerder uitvoeren dan gepland worden gelden toegevoegd of onttrokken uit de reserve.

C | Financiële consequenties in de begroting

	Begroot 2024	Begroot 2023	Werkelijk 2022
Wegenbeheersplan	1.105	1.075	1.047
Aanvullende prijsindexatie (t.i.v. stelpost)	218	333	
Aanpassing systematiek: van wegenonderhoud naar activeren (en afschrijven)	-400		
Begroting na wijzigingen	923	1.408	1.047
Hiervan uitgegeven			1.545

(x €1.000)

Rioolbeheer

A | Beleidskader

Het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (vGRP) liep van 2016 tot 2020. In 2020 is dit verlengd om met het nieuwe vGRP/Programma Riolering en Water aan te sluiten bij de nieuwe Omgevingswet en bij de actualisatie van onze Omgevingsvisie en op te stellen Omgevingsplan. Door het uitstellen van de Omgevingswet is de actualisatie van onze Omgevingsvisie en opstellen van het Omgevingsplan ook elke keer uitgesteld. 4 oktober 2022 is een nieuw kostendekkingsplan riolering voor de periode 2023 – 2026 vastgesteld.

B | Financiële consequenties beleidsdoel

Op basis van een kostendekkingsplan riolering 2023-2026 zijn de kosten en opbrengsten inzichtelijk gemaakt. De riolheffing wordt vastgesteld op € 208.

C | Financiële consequenties in de begroting

De kosten van maatregelen die zijn opgenomen in het kostendekkingsplan riolering 2023 - 2026, worden gedekt uit de te verkrijgen rioolheffing en reserve rioolbeheer.

Waterbeheer

A | Beleidskader

Grondwaterbeleid

Betrokken partijen: waterschap en gemeente Staphorst hebben gezamenlijk beleid ten aanzien van het water vastgelegd en coördineren de uitvoering. Hierbij is aansluiting gezocht met het vGRP-V.

Hemelwaterbeleid

De wettelijke basis voor de gemeentelijke zorgplicht inzake hemelwater staat verwoord in artikel 3.5 van de Waterwet.

B | Financiële consequenties beleidsdoel

Op basis van een kostendekkingsplan riolering 2023-2026 zijn de kosten en opbrengsten inzichtelijk gemaakt.

C | Financiële consequenties in de begroting

De kosten van maatregelen die worden opgenomen in het GRP-V en bij de doorkijk voor de rioolheffing 2023-2026, worden gedekt uit de te verkrijgen rioolheffing en reserve rioolbeheer.

Groenbeheer

A | Beleidskader

Het groenbeleidsplan 2019-2030 is door de raad vastgesteld op 26 februari 2019. Het groenbeheerplan 2020-2025 is door de gemeenteraad vastgesteld op 12 mei 2020.

B | Financiële consequenties beleidsdoel

De uitvoering van het Groenbeleidsplan Staphorst 2019-2030 leidt tot invulling van met name investeringen en projecten. Voor de diverse projecten zijn in voorgaande begrotingen dekkingsmiddelen opgenomen. Voor nieuwe projecten wordt separaat dekking opgenomen in de begroting. Het groenbeheerplan geeft uitvoering aan scenario 4; een stap terug in het onderhoudsniveau door een combinatie van aanpassing en versobering van het groenareaal.

C | Financiële consequenties in de begroting

De structurele exploitatielasten (excl. loonkosten) voor het onderhoud van het openbaar groen voor zowel binnen als buiten de bebouwde kom bedragen voor 2023: € 734.000. De incidentele budgetten kunt u terugvinden in programma 5 (dekking reserve).

	Begroting 2024	Begroting 2023 (na wijzigingen)	Werkelijk 2022
Bedrag	734	725	730

(x €1.000)

Gebouwenbeheer

A | Beleidskader

Het gebouwenbeheerplan voor de periode 2020 - 2024 is door de raad vastgesteld op 17 november 2020. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan (mjo) zijn de ramingen in de begroting 2024 voor het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen via een daartoe ingestelde voorziening opgenomen. In de beleidsnota "Strategische visie gebouwen 2020-2024" is onder andere bepaald dat een aantal gemeentelijke accommodaties sterk verouderd zijn en technisch in een matige staat van onderhoud verkeren. Daarbij is besloten de betreffende gebouwen niet in hun huidige vorm te onderhouden en (op afzienbare termijn) af te stoten. Het gaat om:

- het Dienstencentrum, Berkenlaan 1;
- de Poele, Kamperfoeliestraat 4a;
- voormalige bibliotheekgebouw, Goudenregenstraat 30 en woning Oude Rijksweg 460;
- woning Gemeenteweg 83.

Besloten is dat bovengenoemde accommodaties/gebouwen geen onderdeel meer uitmaken van het gebouwenbeheerplan.

De woning Gemeenteweg 83 is eind 2022 verkocht en het voormalig bibliotheekgebouw en woning Rouveen zullen naar verwachting in 2023 worden verkocht.

Op de locatie Berkenlaan 1 worden plannen ontwikkeld voor een appartementencomplex en een nieuw dienstencentrum. Voor de objecten de Poele en het Dienstencentrum zijn vooralsnog minimale onderhoudsbedragen in het beheerplan opgenomen.

De gemeente Staphorst hanteert als beleidsplan om de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen aan te laten sluiten bij de natuurlijke bouwkundige en/of installatietechnische onderhoudsmomenten. Een voorbeeld hiervan is het gemeentehuis. Hier is sprake van zowel verduurzaming als onderhoud en herinrichting. Door verschillende ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne, zijn in de afgelopen periode de energielasten extreem gestegen. Door deze hoge energieprijzen zijn de terugverdientijden van de te nemen verduurzamingsmaatregelen korter geworden, waardoor het eerder rendabel is om los van de beleidslijn: het natuurlijke moment maatregelen te nemen, zoals extra isolatie, plaatsing zonnepanelen et cetera.

Het gemeentehuis is in 2022/2023 volledig verduurzaamd en voorzien van: extra isolatie, zonnepanelen, led verlichting, nieuwe installaties etc. Een aantal gebouwen, zoals de sporthal en verschillende gymzalen zijn daarnaast in 2023 voorzien van led verlichting.

Komend jaar gaan we volop aan de slag met de verder uitvoering van verduurzamingsmaatregelen van de gemeentelijke gebouwen, zoals de sporthal, gymlokalen en openbare werken. Hierbij zullen onder andere zonnepanelen geplaatst gaan worden.

Wanneer aan de orde, komen we met een raadsvoorstel voor extra krediet voor verduurzaming, er is nog een restantkrediet van een al eerder door de raad beschikbaar gesteld krediet.

B | Financiële consequenties beleidsdoel

In het gebouwenbeheerplan zijn de totale onderhoudskosten over de komende planperiode tot en met 2029 meerjarig meegenomen, zodat de gemiddelde kosten hierover bepaald konden worden. Voor bepaling van de hoogte van de dotatie wordt uitgegaan van het begrotingsjaar (t) + 3. Deze dotaties worden jaarlijks ten laste van de exploitatie gebracht. Door middel van de voorziening gebouwenbeheer, waar de jaarlijks gemaakte kosten voor groot onderhoud aan onttrokken worden, zijn de kosten gedekt. Het kleine dagelijkse onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht.

C | Financiële consequenties in de begroting

De hoogte van de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud wordt bepaald op basis van een recent (meerjarig) beheerplan. De dotatie dient minimaal gebaseerd te zijn op de onderhoudslasten die in het beheerplan zijn opgenomen voor het begrotingsjaar plus de drie jaren van de meerjarenraming. Bij het opstellen van de begroting 2023 is een periode gehanteerd van vier jaar (2023-2026). Echter hoe langer de gehanteerde periode waarover de jaarlijkse dotatie wordt berekend, hoe meer er sprake is van het egaliserende karakter van de voorziening. Om te kunnen voldoen aan het doel van een voorziening, het egaliseren van kosten, worden de dotaties voor de (meerjaren)begroting gebaseerd op de onderhoudslasten die voor de jaren 2024 tot en met 2029 zijn opgenomen in het beheerplan. De aanpassing van de periode, van vier naar zes jaar, leidt tot nadelen in 2024 en 2025 en voordelen in 2026 en 2027.

Soort	Begroting 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Voorziening gebouwenbeheer	333	408*	411

(x €1.000)

*Deze dotatie sluit aan bij de geactualiseerde begroting 2023 die in de voortgangsrapportage 2023 is aangepast.

Onderwijshuisvesting

A | Beleidskader

De gemeente heeft de zorgplicht (wettelijke taak) om te voorzien in voldoende huisvestingscapaciteit voor de scholen van het primair - en voortgezet onderwijs. Hieronder vallen ook de gymzalen voor het bewegingsonderwijs. De schoolbesturen zijn daarnaast verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van de schoolgebouwen. Gezamenlijk zijn de gemeente en de schoolbesturen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de huisvesting.

Vanaf 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen van het primair- en voortgezet onderwijs volledig verantwoordelijk voor het beheer, exploitatie en onderhoud van de schoolgebouwen. Zij ontvangen daarvoor rechtstreeks middelen van de rijksoverheid via de materiële instandhouding (lumpsum). Het groot onderhoud van de gymzalen voor het primair onderwijs is hierop een uitzondering. De gemeente is verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding en of renovatie van schoolgebouwen. Via de algemene uitkering krijgt de gemeente hiervoor een vergoeding. Het betreft hier nadrukkelijk geen doeluitkering.

B | Financiële consequenties beleidsdoel

26 september 2023 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) primair onderwijs 2024-2039 vastgesteld in de gemeenteraad. In dit plan hebben de gemeente en de schoolbesturen afgesproken om voor de scholen businessplannen op te stellen. Op basis van die plannen zullen we bepalen welke investeringen de komende periode t.b.v. de scholen gedaan moeten worden en hoeveel van die investeringen voor rekening van de gemeente zullen komen. Er is een budget van € 35.000 opgenomen in de begroting voor het opstellen van de businesscases.

C | Financiële consequenties in de begroting

In de begroting zijn er voor het jaar 2025 € 67.000 aan kapitaalslasten opgenomen en voor 2026 en 2027 een bedrag van € 207.000.

Paragraaf 3 - Financiering

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

Basis vormt de wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het doel van deze wet is het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden evenals het beheersen van de renterisico's. Onderdeel van deze wet is de Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo). Uitvoering van de regelgeving vindt plaats door het vaststellen van kaders in het Treasurystatuut.

Uitvoering financieringsfunctie

Naast het statuut stelt de Gemeentewet een treasury paragraaf verplicht in de begroting en jaarrekening. Dit is nader uitgewerkt in artikel 16 van de financiële verordening. In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college de verplichte onderdelen op grond van artikel 13 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

A) Kasgeldlimiet

Voor het uitzetten van gelden met een looptijd korter dan een jaar geldt een maximum bedrag. Deze kasgeldlimiet is wettelijk vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. De gemiddeld in een kwartaal opgenomen vlottende schuld (rekening-courantkredieten, kasgeldleningen) mag dit bedrag niet overschrijden. Op basis van de begroting 2024:

Omvang van de begroting per 1 januari 2024	€ 60.647
Kasgeldlimiet in procenten van de grondslag	8,5%
Kasgeldlimiet in bedrag	€ 5.155
Totaal vlottende schuld	0
Ruimte	€ 5.155

De gemeente Staphorst overschrijdt de kasgeldlimiet niet, er is een overschot.

B) Renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen niet hoger mogen zijn dan 20% van het verwachte begrotingstotaal voor 2024. De reguliere aflossing is voor 2024 geraamd op € 0. De gemeente Staphorst blijft hiermee ruim binnen de renterisiconorm. Voor de komende jaren ziet dit er als volgt uit:

Berekende renterisiconorm	2024	2025	2026	2027
Begrotingstotaal	60.647	59.941	57.049	52.119
Percentageregeling	20	20	20	20
Renterisiconorm	12.129	11.988	11.410	10.424

(x €1.000)

Renterisico op vaste schuld	2024	2025	2026	2027
Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
Aflossingen	0	0	0	0
Renterisico	0	0	0	0
Renterisiconorm	12.129	11.988	11.410	10.424
Rente onder risiconorm	12.129	11.988	11.410	10.424

Overschrijding renterisiconorm	n.v.t	n.v.t	n.v.t	n.v.t
---------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

(x €1.000)

C) EMU-saldo

In het volgende overzicht de ontwikkeling van het EMU-saldo:

		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
+ 1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan c.q. onttrekking reserves	-3.312	-2.599	-2.662	-2.592
+ 2	Afschrijvingen t.l.v. exploitatie	2.044	2.716	3.030	3.063
+ 3	Bruto dotaties aan de post voorziening t.l.v. exploitatie	333	333	333	333
- 4	Investerings in (im)materiële activa die op de balans worden geactiveerd	11.650	3.071	2.146	1.246
+ 5	De in mindering op onder 4 bedoelde investeringen gebrachte ontvangen bedragen van het Rijk, Provincie of Europese Unie en overigen	80	65	-	-
+ 6A	Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	-	-	-	630
- 6B	Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	-	-	-	-
- 7	Uitgaven aan de aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	2.472	811	653	-
+ 8A	Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	2.451	2.150	2.003	2.003
- 8B	Boekwinst op grondverkoop	1.123	371	-	668
- 9	Betalings t.l.v. voorzieningen	33	187	567	90
- 10	Betalings die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks t.l.v. reserves worden gebracht en die niet vallen onder een van de andere genoemde posten	-	-	-	-
11 A	Gaat u deelnemingen verkopen?	nee	nee	nee	nee
-11B	Zo ja; boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	-	-	-	-
	Berekend EMU Saldo	-13.682	-1.775	-662	1.433
	Individuele referentie waarde	-1.799	-1.799	-1.799	-1.799
	Tekort (-) of overschot (+) EMU saldo	-11.883	24	1.137	3.232

(x €1.000)

D) Liquiditeitsplanning en de financieringsbehoefte

Overzicht van de verwachte financiële positie voor de jaren 2024 tot en met 2027:

	Financiële positie	2024	2025	2026	2027
1	Beginsaldo	17.702	2.285	-764	-2.060
	Mutaties in financieringssaldo				

2	Saldo mutaties vaste activa	-9.581	-397	303	1.859
3	Mutatie nog te bestemmen exploitatiesaldo	445	-154	2.832	247
4	Saldo mutaties reserves en voorzieningen	2.656	2.846	117	2.154
5	Saldo mutaties langlopende schulden	0	0	0	0
6	Mutaties financieringssaldo (2-3-4-5)	-12.682	-3.089	-2.646	-542
7	Saldo mutaties vlottende activa	-1.142	968	1.350	1.336
8	Saldo mutaties vlottende passiva	1.593	928	0	0
9	Mutaties netto werkkapitaal (7-8)	-2.735	40	1.350	1.336
10	Mutaties in liquide middelen (6-9)	-15.417	-3.049	-1.296	794
11	Eindsaldo (1 + 10)	2.285	-764	-2.060	-1.266

(x €1.000)

E) Rentekosten en opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie

Hieronder vindt u een opsomming van alle uitgezette en opgenomen gelden, zoals deze meegenomen zijn in de begroting van 2024.

Soort	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027
Uitgezette gelden op lange termijn	970	945	919	914
Uitgezette gelden op korte termijn	2.265	0	0	0
Aandelenbezit	184	184	184	184
Opgenomen gelden lange termijn	0	0	0	0
Opgenomen gelden korte termijn	0	-784	-2.080	-1.286
Totaal	3.419	345	-977	-188

(x €1.000)

F) Renteschema

Er wordt geen rente toegerekend, omdat de omslagrente negatief is.

G) Rentevisie

Door de huidige onrust op de financiële markten is het lastig een goede verwachting uit te spreken over de ontwikkeling van de rentekosten en rentebaten.

Paragraaf 4 - Bedrijfsvoering

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens van onze bedrijfsvoering.

Organisatie algemeen

Om een goed werkgever te zijn, investeren we in het aantrekken en behouden van kwalitatief goede werknemers. Er wordt een Strategisch Personeelsontwikkelplan (SPO) opgezet om in te toekomst te kunnen blijven beschikken over een adequate en efficiënte ambtelijke organisatie. In dit SPO wordt een grondige analyse gemaakt van de benodigde formatie, de beschikbare formatie, het natuurlijk personeelsverloop en de hiaten die hier mogelijk tussen zitten. Hierbij wordt gekeken naar de benodigde formatie voor de reguliere werkzaamheden, maar ook naar de verwachte benodigde formatie voor het uitvoeren van de ambities van onze gemeente en de uitkomsten van de nog te voeren kerntakendiscussie.

In een arbeidsmarkt die nog steeds krapte kent, zijn passende arbeidsvoorwaarden, met daarin ruimte voor ontwikkelingsmogelijkheden, opleiding en vorming, belangrijk. We streven naar een toekomstbestendige organisatie waarbij optimale dienstverlening richting inwoners, ondernemers en partners vooropstaat.

Informatiemanagement

Visie en projecten

In 2021 is de visie op de informatiehuishouding geactualiseerd en een meerjareninvesteringsplan vastgesteld. Hier zijn een groot aantal projecten uit voortgekomen. Deze projecten zijn in 2023 geëvalueerd en het meerjareninvesteringsplan is geactualiseerd voor projecten en investeringen in de periode 2024-2026.

In 2023 is een nieuw intranet geïmplementeerd. Aansluitend is een eerste start gemaakt met de inrichting van een digitale samenwerkingsomgeving om samenwerking (over organisatie grenzen heen) en projectmatig werken veilig en gebruiksvriendelijk te ondersteunen, in 2024 wordt de eerste fase geïmplementeerd.

Voor 2024 staat actualisatie van de organisatie van de informatievoorziening op de agenda. Doel is rollen, taken en verantwoordelijkheden alsmede benodigde kwalitatieve en kwantitatieve capaciteit (incl. kennis) op het vlak van de informatievoorziening (met name functioneel beheer) vast te stellen en, waar nodig, verbeteringen door te voeren.

Gemeentebrede actualisatie van digitaal zaakgericht werken & archiveren en procesoptimalisatie

Het lopende traject van actualisatie van digitaal zaakgericht werken & archiveren inclusief procesoptimalisatie waarbij papieren dossiers worden vervangen door digitale dossiers inclusief passende werkwijzen en archiefomgeving wordt verder doorgezet in 2024. Het wordt afhankelijk van behoefte per proces/team gepland en uitgevoerd.

Dienstverlening

Begin 2024 wordt de visie op dienstverlening geactualiseerd. Ook de organisatie van dienstverlening binnen de gemeentelijke organisatie maakt nadrukkelijk onderdeel uit van de op te stellen visie. De geactualiseerde visie leidt tot een aantal projecten en meerjareninvesteringsplan.

Informatieveiligheid

De implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) wordt, mede aan de hand van de opgestelde jaarkalender, voorgezet. Dit leidt de komende jaren tot een groot aantal acties en investeringen. De belangrijkste investeringen zijn opgenomen in het IM meerjareninvesteringsplan. Voorts hebben ook in 2024 audits en een nieuw awareness programma (in combinatie met het thema privacy) de nodige aandacht.

Privacy

De invulling van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) is (vanuit het oogpunt van flexibiliteit en (actuele) deskundigheid) opgezet als een abonnementsconstructie bij een FG -dienstverlener. In 2023 was dit een pilot, de aanbesteding en invulling voor de komende 4 jaar wordt in 2023 afgerond en begin 2024 geëffectueerd.

Bewustwording (voor zowel privacy als informatieveiligheid) van alle gemeentelijke medewerkers is een continu punt van aandacht. Er vindt bijscholing plaats op het vlak van informatiebeveiliging en privacy voor alle gemeentelijke medewerk(st)ers op een wijze die aansluit bij hun werkzaamheden. Er is daartoe (in samenhang met awareness informatieveiligheid) eind 2023 een nieuwe opzet geïmplementeerd die in 2024 verder uitgerold wordt.

Personeel | HRM

Formatieontwikkeling

De gemeente Staphorst is een gemeente met ambities. We willen zichtbaar en goed benaderbaar zijn voor onze

inwoners en voor onze partners in de regio. We zijn aanwezig en dragen bij aan ontwikkelingen bij onze verbonden partijen, in de regio en in het land. Staphorst is een gemeente met een inbreng die ertoe doet. Naast onze eigen ambities, initiatieven vanuit onze samenleving en landelijke regelgeving hebben we helaas ook te maken een aantal vooraf niet te plannen gebeurtenissen. Zaken die, zeker bij een kleine organisatie, een grote wissel trekken op de inzet van onze medewerkers. Het werk dat we doen, doen we graag goed. De kwaliteit willen we door de hogere kwantiteit niet uit het oog verliezen. Om niet achter de feiten aan te lopen, als werkgever voor onze medewerkers een gezond werkklimaat te blijven creëren en het huidige niveau van dienstverlening overeind te houden vragen wij op de verschillende onderdelen uitbreiding van de formatie.

De gevraagde structurele uitbreiding betreft:

RO-er met ICT affiniteit 0,53 fte
BOA 0,50 fte
Medewerker Openbare Orde en Veiligheid 1,00 fte
Regisseur Sociaal Domein 1,00 fte
Consulent Jeugd 0,89 fte
Beleidsadviseur Vluchtelingen 1,00 fte
Totaal structureel 4,92 fte € 450.000

De gevraagde incidentele uitbreiding betreft:

Vergunningverlener evenementen 1,00 fte
Jurist VVTH 0,72 fte
Beleidsadviseur RO/planoloog/stedenbouwkundige 1,00 fte
Contractmanager Samenleving 1,00 fte
Consulent Jeugd 0,71 fte
Consulent Inkomen 1,00 fte
Consulent Werk 1,00 fte
Kwaliteitsmedewerker 1,00 fte
Coördinator Vluchtelingen 1,00 fte
Ondersteuning Vluchtelingen 1,00 fte
Junior beleidsmedewerker VOF 1,00 fte
Beleidsmedewerker Bibob 0,40 fte
Regisseur/projectleider K80 0,70 fte
Secretariële ondersteuning K80 0,30 fte
Beleidsuitvoerder/medewerkers dienstverlening belastingen/WOZ/BAG 0,50 fte
Functioneel beheerder 0,40 fte
Overhead algemeen 1,00 fte
Medewerkers projectenbureau 0,60 fte
Totaal incidenteel: 14,33 fte € 1.585.000

Externe inhuur

We merken dat door de krappe arbeidsmarkt het invullen van vacatures met personeel in loondienst nog steeds lastig is. Daarnaast zijn de uurtarieven van externe inhuur fors gestegen.

HR Gesprekscyclus

In 2024 wordt de nieuwe HR gesprekscyclus verder ingebed in de organisatie, deze sluit beter aan bij de stip op de Staphorster horizon (de praatplaat), de kernwaarden van de organisatie en de wens om medewerkers meer zelf de regie te geven over hun loopbaan.

Opleiden en ontwikkelen

Ook in 2024 zal het opleiden en ontwikkelen van personeel een belangrijke rol spelen in het HRM beleid. Hierbij is aandacht voor zowel vakinhoudelijke opleidingen en trainingen, maar ook voor opleidingen en trainingen in het kader van persoonlijke ontwikkeling. Het doel is om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. Ook is er aandacht voor het intern doorstromen, hier zal vanuit het Strategisch Personeelsontwikkelplan expliciet aandacht voor zijn.

Formatiesturing

In het formatieboek is voor 2024 179,94 fte opgenomen, dit is inclusief 4,92 fte structurele formatie-uitbreiding.

Personeelsformatie in fte's

Organisatie onderdeel	Formatie 2023	Formatie Begroot 2024	Formatie Begroot 2025	Formatie Begroot 2026	Formatie Begroot 2027
College + griffie + Babsen	5,89	5,89	5,89	5,89	5,89
Secretaris + management	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
Bestuur & Managementondersteuning	71,02	71,02	71,02	71,02	71,02

Fysieke Leefomgeving	65,08	67,11	67,11	67,11	67,11
Samenleving	29,03	31,92	31,92	31,92	31,92
Totaal organisatie	175,02	179,94	179,94	179,94	179,94

CAO gemeenteambtenaren

Per 31 december 2023 loopt de huidige CAO af. Gezien de verwachtingen en de compensatie die vanuit het Rijk wordt ontvangen, zijn de lonen in de begroting 2024 en in de meerjarenraming aanvullend geïndexeerd naar 5,2% in 2024 en 5,8%, 4,8% en 4,2% voor de jaren 2025 t/m 2027.

Huisvesting

In 2022 en 2023 is het project Toekomstbestendig gemeentehuis voorbereid en volledig uitgevoerd. Hierbij heeft groot onderhoud, verduurzaming en herinrichting plaats gevonden onder andere met oog op Het Nieuwe Werken (HNW). Het Nieuwe Werken betekent in het kort werken, waar, wanneer en hoe je dat wilt. De buitenzijde van het gemeentehuis is in 2022 verduurzaamd en de installaties zijn vervangen. In 2023 hebben de aanpassingen aan de binnenzijde plaats gevonden. Hierbij zijn er naast verduurzaming en zonnepanelen: meer overlegruimtes, verschillende werkruimtes en flexplekken gerealiseerd. Alle werkplekken zijn voorzien van hoog-laag bureaus en zijn er videobelcellen en stiltewerkplekken gerealiseerd. Hierdoor kan er in 2024 gewerkt worden middels Het Nieuwe Werken.

Energielasten

De oorlogssituatie in Oekraïne en de al langer bestaande krapte op de grondstoffenmarkt hebben voor prijsstijgingen van onder andere energie en brandstoffen gezorgd. De energiekosten zijn in 2022 en 2023 flink gestegen voor met name de gemeentelijke gebouwen en openbare verlichting. Samen met de omliggende gemeenten en de provincie (het Zwols Collectief, Shared Service Centrum ONS) heeft de gemeente Staphorst een contract met Greenchoice voor de afname van gas en elektra. Dit is een contract van 15 maanden welke eindigt op 31 december 2023. Afgelopen periode heeft er vanuit het Zwols Collectief een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden, welke gegund is aan Vattenfall. De komende twee jaar, vanaf 1 januari 2024, zal Vattenfall elektra en gas gaan leveren. De verwachting is dat de prijzen voor gas iets lager zullen worden, maar de elektraprijzen hoog zullen blijven.

Gemeentelijke heffingen

Tussen rijk en gemeenten wordt gesproken over een nieuwe of aangepaste financieringssysteem. De wens is om per 2026 tot een nieuwe bekostigingswijze te komen. Verruiming van het lokale belastinggebied is op dat moment een te onderzoeken onderdeel. Dat betekent dat de verruiming momenteel nog op zich laat wachten, zeker niet voor 2027. De bedoeling is om een verschuiving te laten plaatsvinden van rijksbelastingen naar lokale belastingen, waaraan wel randvoorwaarden zijn gekoppeld. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de financiële verhoudingen die op orde moeten zijn, geen verhoging van de totale lastendruk, een groter belastinggebied wat geen doel op zich is, maar verband houdt tussen bepalen, betalen en verantwoorden. Bepalen betekent betalen is het motto.

Kleine belastingen

Kleine belastingen die voortvloeien naar de algemene middelen, zoals honden-, toeristen- en forensenbelasting zullen op den duur afgeschaft of vervangen worden door andere belastingen. Dit wordt meegenomen in het onderzoek naar de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Ook andere belastingen zullen aangepast worden, maar dat gaat om belastingen die Staphorst niet heft en dus geen directe gevolgen heeft.

Omgevingswet en GVR

De invoering van de Omgevingswet heeft behoorlijke gevolgen voor de leges. Met ingang van 2024 werken we dan ook met een aangepaste legesverordening.

Mijn Staphorst

De Mijn Staphorst omgeving op onze website wordt uitgebreid. Zo kunnen straks belastingplichtigen alle nota's die verzonden zijn via de afdeling Belastingen terugzien op de persoonlijke pagina. Denk hierbij ook aan marktgelden, begraafrechten, bouwleges. Ook zijn openstaande saldi weergegeven.

Digitaliseren

Wij zijn continue bezig om processen te digitaliseren of te vereenvoudigen. Ook is er volop aandacht voor interne controles, waarbij we vragen en rapportages zoveel mogelijk bundelen.

Ontwikkelingen uitvoering WOZ/BAG/GEO

Het is belangrijk te zorgen voor maatschappelijk draagvlak en vertrouwen in de WOZ-waarden. Dit wordt door de Waarderingskamer benadrukt. Daarom moet de WOZ-uitvoering de komende jaren mee-ontwikkelen met maatschappelijke en technische ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen vragen om investeringen van de gemeenten en hebben overigens een breder bereik dan uitsluitend de WOZ-uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn:

- verandering van de markt als gevolg van de energietransitie/duurzaamheid;

- ontwikkelingen in de woningmarkt als gevolg van tekort aan aanbod;
- veranderende behoefte van belanghebbenden aan transparantie;
- groeiende behoefte van belanghebbenden aan rechtsbescherming;
- toename van het aantal objecten (areaal uitbreiding);
- toename van het aantal reacties op de WOZ beschikkingen / aanslagen gemeentelijke belastingen;
- toename aantal reacties van no-cure-no-pay bureaus;
- integratie van gegevensbeheer voor WOZ en geo-registraties;
- modernisering taxatieverslagen. Deze worden vanaf 2025 uitgebreider;
- veranderingen als gevolg van de invoering van de Omgevingswet;
- veranderingen als gevolg van de invoering van de Wet Kwaliteitsborging;
- groeiend belang voor kwaliteitsbeheer en correcte uitwisseling met de Landelijke Voorziening WOZ;
- verantwoording over informatieveiligheid en informatiearchitectuur in het WOZ-domein.

Ontwikkelingen burgerzaken

Digitalisering producten burgerzaken

Momenteel is het voor inwoners mogelijk om diverse zaken via de gemeentelijke website te regelen. Voorbeelden hiervan zijn geboorteaangiften, aangifte van overlijden, verhuizingen en aanvragen van uittreksels. Sinds juni 2023 is het bij de gemeente Staphorst mogelijk een aanvraag verlengen rijbewijs digitaal aan te vragen. Een aanvraag voor het verlengen van een rijbewijs aan het gemeenteloket moet ook mogelijk blijven.

Deze ontwikkelingen betekent veranderende werkprocessen en een andere manier van dienstverlening. De menselijke factor blijft nodig. het klantcontact wordt minder maar de complexiteit neemt toe.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit

Alle overheidsinstanties gebruiken de Basisregistratie Personen (BRP); van de GGD en het Sociaal Loket tot de Belastingdienst. Een correcte registratie van adressen van inwoners is voor de taken van deze instanties erg belangrijk, maar ook voor personen zelf. Om die reden is Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) in het leven is geroepen: om de kwaliteit van de adresgegevens in de BRP te verhogen en waarborgen. Staphorst is sinds begin dit jaar aangesloten.

Bij vermoedelijke onjuistheden vindt er onderzoek plaats zoals een huisbezoek afleggen om te controleren of geselecteerde adressen en bewoners in overeenstemming zijn met de BRP. Hiertoe worden door het Ministerie van BZK adressen in onze gemeente geselecteerd. LAA wordt uitgevoerd in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en een aantal uitvoeringsorganisaties. De uitvoeringsorganisaties zijn instanties die wettelijke taken van de overheid uitvoeren.

Reisdocumentenpiek

Bijna tien jaar geleden werd de geldigheidsduur voor paspoorten en identiteitskaarten verlengd van vijf naar tien jaar. In 2014 ging deze nieuwe regel van kracht, waardoor volwassenen die tussen 2014 en 2018 een reisdocument hebben aangevraagd, vanaf 2024 weer een nieuwe ID-kaart of paspoort mogen aanvragen. Er wordt tussen 2024 en 2029 dan ook een piek verwacht naar aanleiding van de huidige reisdocumentendip (2019-2023).

Verbeteren Reisdocumentenstelsel

De komende jaren wordt landelijk gewerkt aan een toekomstbestendig stelsel van paspoorten en identiteitskaarten. In het programma Verbeteren Reisdocumentenstelsel (VRS) wordt het stelsel geleidelijk aangepakt. Het doel is: de kwaliteit, fraudebestendigheid en betrouwbaarheid van het stelsel naar een hoger niveau tillen.

Verkiezingen

In 2023 is/was er sprake 3 verkiezingen. Komende jaren vinden volgende verkiezingen plaats.

- 2024 Europese Parlementsverkiezingen
- 2026 Gemeenteraadsverkiezingen
- 2027 verkiezingen voor de Provinciale Staten, Eerste Kamer, Tweede Kamer en Waterschap.

Evaluatie verkiezingen

De organisatie van de verkiezingen in maart 2023 hebben (landelijk) onder druk gestaan. Dit was omdat sprake was van twee verkiezingen, grote stembiljetten en de nieuwe procedure voor de vaststelling van de verkiezingsuitslag. Deze combinatie van factoren heeft veel gevraagd van de stembureaus, de gemeenten en waterschappen. De hoge opkomst was hierbij ook van invloed. De Kiesraad heeft een evaluatie gedaan en hieruit komen enkele aanbevelingen aan het ministerie van BZK. Bij de komende verkiezingen zal duidelijk zijn in

hoeverre deze zijn of worden doorgevoerd.

De aanbevelingen betreffen een kleiner stembiljet, versnellen tests met betrekking tot het elektronisch tellen, direct na afloop van de verkiezingen een voorlopige telling bekend maken. Bij een centrale stemopneming worden op de dag van stemming alleen het aantal toegelaten kiezers vastgesteld en de stemmen op lijstniveau geteld. De dag na de verkiezingen centraal tellen op kandidaatsniveau. Tot slot heeft de Kiesraad aanbevolen in de Kieswet en Kiesbesluit te expliciteren dat een schorsing van de stemopneming in uitzonderlijke omstandigheden mogelijk is. Een dergelijke schorsing kan nodig zijn, als de vermoeidheid van tellers ten koste dreigt te gaan van de zorgvuldigheid van de stemopneming.

Ontwikkelingen secretariaat

Het gebruik van applicaties en het digitale verkeer zoals e-mail en whatsapp neemt toe. Dit vraagt bewustwording en is van invloed op processen, hoe we ons werk doen en bijvoorbeeld wat en hoe te archiveren. Een Wet open overheid (Woo) speelt hierin ook een rol.

Naast de primaire taken binnen het secretariaat zoals het ondersteunen van het bestuur, management en OR ervaren we een toename van de vraag om vanuit het secretariaat deel te nemen aan diverse projecten en werkgroepen. Dit vraagt continu om aandacht met betrekking tot capaciteit, prioritering en wellicht keuzes.

Communicatie

Er is eind 2023 communicatiebeleid opgesteld dat duiding geeft en een bijdrage levert aan de communicatie (strategie) van de gemeente. Een basis die aansluit bij bestaand beleid, de actuele visie, de taken van de organisatie en aansluit bij de uitvoering van het collegeprogramma 2022 - 2026 "Bouwen en verbinden". Beleid waarin duiding wordt gegeven aan de werkzaamheden, prioriteringen en wat we van elkaar verwachten helpt hierbij.

Zoals de afgelopen jaren wel is gebleken kunnen maatschappelijke onderwerpen, overheidsontwikkelingen of crisissen ertoe leiden dat daarop ingespeeld moet worden. Dit vraagt om capaciteit en betekent dat vanuit de gemeente ambities en prioriteiten eventueel bijgesteld moeten worden.

Juridische kwaliteitszorg

Juridische Kwaliteitszorg staat voor de manier waarop het bestuur, het MT en de ambtelijke organisatie de juridische kwaliteit in het handelen van de organisatie kunnen verbeteren. Het is belangrijk dat kwaliteitszorg is geborgd en dat het voldoende ruimte en aandacht krijgt in het continue werkproces. Het is wenselijk een nulmeting te kunnen doen om vervolgens gericht aan de slag te kunnen met eventuele knelpunten. Tegelijkertijd constateren we dat er door prioriteit te moeten geven aan urgentere werkzaamheden, de aandacht voor kwaliteitszorg op de achtergrond terechtkomt. Het is belangrijk dat juridische kwaliteitszorg prioriteit kan krijgen, zodat op langere termijn de kwaliteit in de volle breedte op peil gehouden of verbeterd kan worden.

Ondermijning en Wet Bibob

Ondermijnende criminaliteit neemt vele vormen aan en kan landelijk en lokaal zeer ontwrichtend zijn. Ook in Staphorst hebben we te maken met vormen van ondermijnende criminaliteit.

In de strijd tegen ondermijning heeft de bestuurlijke aanpak een belangrijke plaats. Het is van belang om de bestuurlijke instrumenten, waaronder het beleid voor de toepassing van de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) te actualiseren en het toepassingsbereik uit te breiden zodat het aantal Bibob-toetsen uitgebreid kan worden. Om te voorkomen dat de gemeente onbedoeld ondermijnende activiteiten faciliteert, is het ook van belang dat er interne en externe bewustwording wordt gecreëerd. Hiermee kan een waterbedeffect voorkomen worden en wordt een gezond ondernemersklimaat gestimuleerd, gecreëerd en gewaarborgd.

AO/IC VIC control

Rechtmatigheidsverklaring

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vindt nu daadwerkelijk plaats met ingang van het boekjaar 2023. In de bijlage bij de jaarrekening 2023 zal door het College voor het eerst verantwoording worden afgelegd over de financiële rechtmatigheid. Vervolgens zal in de paragraaf bedrijfsvoering nader worden ingegaan op de verantwoording: Waar bestaat het bedrag aan financiële rechtmatigheidsfouten uit; Hoe zijn de fouten ontstaan; Wat gaat het College eraan doen om in de toekomst deze fouten te voorkomen.

Om te komen tot afgifte van een rechtmatigheidsverantwoording door het College per boekjaar 2023 zijn eind 2023 door de Raad vastgesteld:

- Het normenkader (dit document zal elk jaar opnieuw door de Raad moeten worden vastgesteld);
- De financiële verordening: een 4- tal artikelen zijn toegevoegd die ingaan op de rechtmatigheidsverantwoording;
- De vernieuwde controleverordening (deze is nu aangepast aan de rechtmatigheidsverantwoording) waarbij de Raad de kaders stelt voor de accountantscontrole, gebruik makend van de mogelijkheden die

artikel 213 van de Gemeentewet en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) daartoe bieden;

- De gemeentebrede Fraude Risicoanalyse, zie hieronder.

Verbijzonderde Interne Controle

De inrichting en beheersing van de processen zal dusdanig moeten zijn dat het College met een gerust hart een uitspraak kan doen over de rechtmatigheid van de uitgaven. Daarvoor worden onderstaande zaken gerealiseerd:

- Het verbeteren van de interne processen en de beheersing ervan, waardoor een adequaat functionerend systeem ontstaat van interne beheersing en -controle, om te waarborgen dat de gemeente bij alle (financiële) beheershandelingen en transacties de wet- en regelgeving naleeft;
- Duidelijke positionering van de verschillende rollen en taken binnen het onderdeel rechtmatigheid in de gehele organisatie (van Raad tot proceseigenaar);
- Structurele borging hiervan in de organisatie.

Om dit te bereiken wordt op dit moment uitvoering gegeven aan de implementatie van de Visie op control.

De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) zal dan ook dusdanig ingericht worden dat de belangrijkste financiële processen onderworpen worden aan een interne controle. De controle zal worden ingericht volgens het vast te stellen Intern Controleplan 2024.

Fraude en Risicomanagement

De accountant is verplicht te vermelden welke frauderisico's zij hebben geïdentificeerd en welke werkzaamheden ten aanzien van deze risico's ze hebben uitgevoerd. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van het nieuw opgestelde gemeentebrede fraude risicoanalyse, welke gecombineerd is met risico's inzake misbruik en oneigenlijk gebruik. Misbruik en oneigenlijk gebruik spelen vooral een rol bij die activiteiten waarbij de informatie van derden (belanghebbenden) van groot belang is voor het verlenen en/of vaststellen van uitkeringen, subsidies, heffingen, belastingen en vergunningen, oftewel "inwoner, instelling of organisatie" Bij fraude is veelal sprake van "eigen medewerkers". Dit document is eind 2023 vastgesteld en zal om de 4 jaar worden geactualiseerd. Het bespreekbaar maken en laten kennismaken van dit beleid binnen alle geledingen van de organisatie, maakt de kans op fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik kleiner.

Uitvoering en verantwoording van het beleidsplan zal plaatsgevonden volgens de PDCA-cyclus:

- De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) voert periodiek gesprekken met proceseigenaren die uitvoering geven aan de meest kritische processen in de organisatie, met als doel om de grootste risico's in het proces en de beheersmaatregelen en controles hierop in kaart te brengen. Het gaat hierbij niet alleen om financiële processen, maar ook processen rondom privacy, ICT en ondermijning. Tijdens deze gesprekken zullen ook de fraude en misbruik/oneigenlijk gebruik risico's aan de orde komen.
- De risico's zijn vervolgens opgenomen in de verschillende werkprogramma's per proces, inclusief de beheersmaatregelen.
- Op deze kritische processen worden vervolgens interne controles uitgevoerd. De bevindingen worden besproken met de proceseigenaren en de afdelingsmanager, die vervolgens een formele reactie geeft.
- Vervolgens vindt er periodiek overleg plaats tussen de VIC en coördinatoren/managers/ bestuur. In dit overleg wordt besproken in hoeverre er frauderisico's of misbruik en oneigenlijk gebruik zich hebben voorgedaan, wat de gevolgen zijn geweest, het mogelijk benoemen van nieuwe risico's en hoe we deze gaan beheersen.
- Aanpassing van beleid of nieuwe wetgeving, evenals nieuwe beheersmaatregelen naar aanleiding van geconstateerde risico's of gesprek met managers/MT-leden zullen leiden tot een aangepast overzicht van risicogebieden en beheersmaatregelen. Hiermee wordt niet gewacht tot actualisatie van het misbruik en oneigenlijk gebruik beleid.

Visie op control

Voor het realiseren van bovengenoemde punten (nieuwe rechtmatigheidsverantwoording) wordt aangesloten bij de vastgestelde "Visie op Control". Bij de ontwikkeling van deze visie was al voorgesorteerd op de wetswijziging:

- De proceseigenaar (1e lijn) is primair verantwoordelijk voor de inrichting, uitvoering en beheersing van het werkproces (Geld, organisatie, Tijd, Informatie, Kwaliteit - GOTIK) De 1e lijn wordt integraal ondersteund door de 2e lijn (veelal bedrijfsvoering) op gebied van financiën, juridisch, inkoop, HRM, IT en informatiemanagement. Er zullen dan ook afspraken worden gemaakt op welke wijze de samenwerking vorm wordt gegeven.
- Vervolgens vindt toetsing plaats door de 3e lijn op gebied van rechtmatigheid, getrouwheid, privacy en informatiebeveiliging. Belangrijk hierbij zal de vastlegging van resultaten zijn in de 1e, 2e en 3e lijn. Dit helpt het College om een uitspraak te kunnen doen over de financiële rechtmatigheid.

- Tenslotte is er nog een 4e lijn controle. Dat zijn externe partijen die ook controles verrichten, toezicht houden.

Gedurende 2023 heeft er een pilot plaatsgevonden hoe deze werkwijze geïmplementeerd kan worden bij de afdeling Bestuur en Managementondersteuning. Juist bij deze afdeling is sprake van veel ondersteuning in de 2e lijn en uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle in de 3e lijn.

De uitkomsten ervan zullen gemeentebreed worden geïmplementeerd, zodat er daadwerkelijk vanaf 2024 via dit model kan worden gewerkt, waarbij vaststelling van proceseigenaren prioriteit heeft. Dit zal eind 2023 plaatsvinden.

Paragraaf 5 - Verbonden partijen

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de financiële mate van betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden waarin onze gemeente in financieel opzicht participeert en (tevens) een bestuurlijke invloed kan uitoefenen. Voor de visie op de verbonden partijen wordt verwezen naar de nota verbonden partijen.

Beleidskader

De nota verbonden partijen is door de raad op 11 mei 2021 vastgesteld.

2 | Bestaande verbonden partijen - Gemeenschappelijke regelingen

De Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland te Zwolle				
Bestuurlijk belang	11 deelnemende gemeenten. Deelname in algemeen bestuur wethouder A. Mussche. Iedere gemeente heeft 1 stem.			
Financieel belang gemeente	Het financieel belang komt tot uiting in de jaarlijkse bijdrage van € 926.000 voor 2024. Dit is 3,7% van het totaal van de ontvangsten bijdragen door de GGD IJsselland.			
Openbaar belang/ doelstelling	<p>GGD IJsselland voor een gezonde samenleving.</p> <p>Positieve gezondheid is het uitgangspunt. Dit betekent dat gezondheid wordt gezien als het vermogen je aan te passen en eigen regie te voeren bij fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven.</p> <p>Gezondheid is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen in de maatschappij. GGD zet zich in voor publieke gezondheid. Publieke gezondheid staat voor het beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Ook gaat publieke gezondheid over het in kaart brengen en volgen van de gezondheidssituaties in onze regio. Voor de definitie van gezondheid volgen we het concept Positieve Gezondheid, waarin veerkracht en eigen regie centraal staan.</p> <p>GGD opereert in de publieke gezondheid op het snijvlak van zorg, markt en politiek en kiezen daarbinnen welke specifieke waarde we kunnen toevoegen. GGD werkt voor en met de elf gemeenten in IJsselland en samen met diverse organisaties: voor een gezonde samenleving.</p> <p>GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland en voert taken uit zoals deze in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen.</p>			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	Begroting 2024 (stand 31-12-2023)	Begroting 2024 (stand 31-12-2024)
	Eigen vermogen	1.705	1.705	1.705
	Vreemd vermogen	4.585	4.290	4.020
	Resultaat	811	0	0
Risico's	<p>Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonerbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Aanvullende producten en diensten worden gefinancierd door de gemeenten die deze afnemen. Voor de risico's voor incidentele aanvullende diensten (maatwerk en projecten) is een aparte voorziening getroffen. Risico's voor structureel aanvullende producten kunnen niet ten laste komen van alle gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling.</p> <p>Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten – naar rato van het inwonertal - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort.</p> <p>Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland is het risico voor de deelnemende gemeenten klein.</p>			
Ontwikkelingen	<p>In de programmabegroting zijn de verwachte ontwikkelingen verwerkt. Op basis van de eerste bestuursrapportage 2023 is een wijziging op de begroting 2023 van €1.641.000 verwerkt. deze komt o.a. door de ontwikkeling van loon- en prijsindex en er is sprake van nieuwe beleid en investeringen in de basis van de GGD.</p>			
Veiligheidsregio IJsselland te Zwolle				
Bestuurlijk belang	11 deelnemende gemeenten. Deelname in het algemeen bestuur door burgemeester J. ten Kate.			
Financieel belang gemeente	Het financieel belang komt tot uiting in de jaarlijkse bijdrage die is vastgesteld in december 2021. Betreft 2,82% voor de gemeente Staphorst.			

Openbaar belang/ doelstelling	Veiligheidsregio IJsselland richt zich op het voorkomen en bestrijden (van de gevolgen) van branden, ongevallen, rampen en crises. Dit gebeurt in het gebied van de elf, via een gemeenschappelijke regeling, aangesloten gemeenten.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	Begroting 2024 (stand 31-12-2023)	Begroting 2024 (stand 31-12-2024)
	Eigen vermogen	5.345	4.899	4.578
	Vreemd vermogen	33.604	33.840	35.046
	Resultaat	-34	0	0
Risico's	<p>Recent is een externe toets uitgevoerd op de meerjarenbegroting 2024 – 2027 van Veiligheidsregio IJsselland. Hierbij is mede gekeken naar de risico's die door IJsselland worden gesignaleerd ook in vergelijking met vier andere vergelijkbare veiligheidsregio's. Veiligheidsregio IJsselland heeft 27 risico's gesignaleerd en dat is meer dan gemiddeld. Dit is een indicatie dat IJsselland relatief meer risico's onderkent in haar P&C cyclus. Hoewel IJsselland relatief veel risico's signaleert, dateert de meer gedetailleerde risicoanalyse van 2017. Met gebruikmaking van de geïnventariseerde risico's in de vierandere veiligheidsregio's wordt voor medio 2023 een gedetailleerde risico-inventarisatie en -analyse uitgevoerd. Deze inventarisatie wordt uitgevoerd met alle leidinggevend en leidt tot een vastlegging van de risico's in een geactualiseerde risicomatrix.</p> <p>Bij deze exercitie zal meer aandacht, dan in 2017, worden besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het formuleren van beheermaatregelen waarmee de effecten van risico's worden verminderd of voorkomen. • het benoemen van eigenaren van risico's en beleggen van de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van de beheermaatregelen. 			
Ontwikkelingen	<p>In de aanloop naar de begroting 2024 heeft de Veiligheidsregio een toets laten uitvoeren op de toekomstbestendigheid van de meerjarenbegroting. De algemene conclusie is dat de meerjarenbegroting 2024-2027 een goede basis is voor de continuïteit van de organisatie. Echter, een aantal ontwikkelingen, zoals informatieveiligheid en de invoering van de omgevingswet, leidt mogelijk tot meerkosten die niet structureel uit de begroting gefinancierd kunnen worden. Dit geldt ook voor de opgave om een toekomstbestendige uitrukorganisatie voor de brandweer te creëren, binnen de kaders die door Europese regelgeving gesteld worden. Dergelijke ontwikkelingen leiden tot nieuw beleid, zonder dat bestaand beleid kan worden afgebouwd. Bestuurlijk is het van belang de begroting goed te blijven monitoren om steeds vroegtijdig te kunnen beoordelen in welke mate "nieuw voor oud" als leidend principe voor de begroting kan gelden.</p> <p>Verder zorgt de Veiligheidsregio ervoor dat ze aangesloten zijn bij de 'drie grote werken' die de komende jaren door de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) voorrang hebben gekregen. Dit zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Toekomstbestendige brandweezorg 2. Herziening van het brandweeronderwijs 3. Bovenregionale crisisbeheersing en daaraan gekoppelde informatievoorziening 			
Werkvoorzieningsschap Reestmond te Meppel				
Bestuurlijk belang	De gemeenten Meppel, Westerveld en Staphorst nemen deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Reestmond. Wethouders L. Mulder en A. Mussche zijn vertegenwoordigd het Algemeen Bestuur namens de gemeente Staphorst. In het Dagelijks Bestuur is de gemeente vertegenwoordigd door wethouder A. Mussche.			
Financieel belang gemeente	In de begroting 2024 is een gemeentelijke bijdrage van €910.000 opgenomen.			
Openbaar belang/ doelstelling	Het zorg dragen voor aangepaste werkgelegenheid voor personen met medische of sociale beperkingen.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	Begroting 2024 (stand 31-12-2024)	
	Gemeentelijk belang in verbonden partij		8%	
	Eigen vermogen		€ 2.618	€ 2.618

	Vreemd vermogen		€ 2.382	€ 2.137
	Operationeel resultaat (voor gem. biidr.)		-/- € 10.091	-/- € 10.916
Risico's	De impact van de risico's is geschat op € 845.000 met een waarschijnlijke impact van € 261.000. Deze verwachting is gebaseerd op het gewogen gemiddelde van alle inschattingen van kansen en impact. De algemene reserve, die ultimo 2022 € 1.030.000 bedraagt is momenteel van voldoende omvang teneinde dit risico op te vangen.			
Ontwikkelingen	De hoofdtaak van Reestmond is Beschut Werken goed te organiseren, waarbij medewerkers continue worden uitgedaagd om zich verder te ontwikkelen. Daarnaast is de bestaande structuur beschikbaar voor Nieuw Beschut en trajecten om mensen naar ieders vermogen te ontwikkelen om deel te nemen aan de reguliere arbeidsmarkt. Dit proces vraagt constante aandacht.			
Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland (BVO)				
Bestuurlijk belang	De (bedrijfs) uitvoeringsorganisatie - BVO is opgericht door 11 gemeenten: Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle. Bovengenoemde 11 gemeenten nemen in deze nieuwe vorm van een GR , waar geen sprake is van een algemeen bestuur, alleen van een dagelijks bestuur. In dit dagelijks bestuur is Staphorst vertegenwoordigd door wethouder A. Mussche. Het bestuur besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen.			
Financieel belang gemeente	Het financieel belang komt tot uiting in de jaarlijkse bijdrage: voor 2024 is een bijdrage van € 43.521 opgenomen in de begroting. Dit betreft 2,39% van de totale bijdrage uit de GR die RSJ IJsselland ontvangt. Betreft de kosten van de uitvoeringsorganisatie sec; derhalve exclusief het budget voor de zorg kosten.			
Openbaar belang/ doelstelling	De uitvoeringsorganisatie is opgericht door 11 gemeenten die in opdracht van deze samenwerkende gemeenten verantwoordelijk is voor de inkoop, contractmanagement, monitoring, (financiële) administratie en regionale inhoudelijke thema's van de jeugdhulp.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	Begroting 2023 (stand 31-12-2023)	Begroting 2024 (stand 31-12-2024)
	Eigen vermogen	0	0	0
	Vreemd vermogen	558	0	0
	Resultaat	0	0	0
Risico's	Gezien de risico's, de mitigerende maatregelen en de huidige bijdrageregeling is het niet nodig om een eigen weerstandsvermogen op te bouwen binnen het RSJ IJsselland. In de huidige begroting is ook een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen (ca. € 80.000) om de nodige budgetflexibiliteit.			
Ontwikkelingen	In 2024 zetten we verder in op het verbeteren van de samenwerking, afstemming en samenhang. In 2024 gaan we vanuit contractuele afspraak het nieuwe inkoopmodel evalueren en doorontwikkelen. er is een budget van 50.000 begroot			
Omgevingsdienst IJsselland te Zwolle				
Bestuurlijk belang	Deelname in Algemeen Bestuur. Portefeuillehouder: wethouder H. Brinkman			
Financieel belang gemeente	Op basis van de begroting 2024 is de bijdrage van de gemeente Staphorst: € 678.000			
Openbaar belang/ doelstelling	De Omgevingsdienst behartigt de individuele en gezamenlijke belangen van de deelnemers op het gebied van de fysieke leefomgeving en ziet op de vergunningverlening, het toezicht op de naleving en de handhaving van de voorschriften zoals opgenomen in de relevante regelgeving. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is gelegen in de uitvoering van milieutaken. De Omgevingsdienst IJsselland wil een hoogwaardige bijdrage leveren aan een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame omgeving om in te wonen, werken en leven.			
Financiële kengetallen (x €1.000)		Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2021)	Begroting 2024 (stand 31-12-2023)	Begroting 2024 (stand 31-12-2024)

	Eigen vermogen	516	316	316
	Vreemd vermogen	3.058	3.258	3248
	Resultaat	201	0	0
Risico's	In de begroting van de Omgevingsdienst is aangegeven dat de risico-inventarisatie zoals deze nu is vastgesteld resulteert in een benodigd weerstandsvermogen van 311.000 euro.			
Ontwikkelingen	Bij het opstellen van begroting 2023 zijn de uitgangspunten gehanteerd die zijn bepaald in spoor 1 van het programma Samen Toekomstbestendig. De OD geeft aan dat een aantal posten zijn geraamd op basis van beperkt inzicht en ervaring, deze ervaring is er inmiddels wel. Ook moet er bij het bedrijfsbureau in 2023 nog inhuur plaatsvinden. Hierdoor acht de OD een wijziging van de begroting 2023 noodzakelijk. De gewijzigde begroting 2023 is vervolgens de basis geworden voor de begroting 2024. De toegenomen kosten voor 2024 (t.o.v. de gewijzigde begroting 2023) worden met name veroorzaakt door loonindexatie.			

3 | Bestaande verbonden partijen - Vennootschappen en coöperaties

BNG Bank N.V. , Den Haag																
Bestuurlijk belang	Eén stem per aandeel van € 2.50. Portefuillehouder: wethouder L. Mulder															
Financieel belang gemeente	30.030 aandelen ad € 2,50 totale waarde € 75.075.															
Openbaar belang/ doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.															
Financiële kengetallen (x €1 milj.)	<p>BNG Bank is een sterk gekapitaliseerde bank. Ratingbureaus Fitch, Moody's en S&P waarderen BNG Bank op het hoogste ratingniveau. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld. Provincies en gemeenten worden geacht vooruit te kijken tot en met het komende begrotingsjaar, maar de BNG bank deze financiële informatie niet verstrekken. BNG Bank emiteert leningen, die beursgenoteerd zijn. Om die reden is BNG Bank gehouden aan de regels die de Autoriteit Financiële Markten stelt aan het verstrekken van mogelijk koersgevoelige informatie. Het verstrekken van cijfers en verwachtingen over eigen vermogen en netto resultaat valt daar uitdrukkelijk onder. BNG Bank gaat pas tot publicatie van de gerealiseerde resultaten over na behandeling van de door de externe accountant goedgekeurde jaarrekening en het voorstel tot winstuitkering door de Raad van Commissarissen. Gegeven de complexiteit van de boekhoudkundige regelgeving die voor het bankwezen geldt en de omvang van de balans van BNG Bank, kunnen de definitieve gegevens over het lopende jaar 2023 in de loop van 2024 beschikbaar worden gesteld. De laatst bekende financiële kengetallen zijn:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">Jaarrekening 2022 (geen begroting aanwezig, stand 31-12-2022)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Eigen vermogen</td> <td>4.600</td> <td>- 2021: 4.329</td> </tr> <tr> <td>Vreemd vermogen</td> <td>107.500</td> <td>- 2021: 143.995</td> </tr> <tr> <td>Netto resultaat</td> <td>2022: 300</td> <td>- 2021: 236</td> </tr> <tr> <td>Resultaat per aandeel</td> <td>2022: € 2,50 per aandeel</td> <td>- 2021: € 2,28 per aandeel</td> </tr> </tbody> </table>		Jaarrekening 2022 (geen begroting aanwezig, stand 31-12-2022)		Eigen vermogen	4.600	- 2021: 4.329	Vreemd vermogen	107.500	- 2021: 143.995	Netto resultaat	2022: 300	- 2021: 236	Resultaat per aandeel	2022: € 2,50 per aandeel	- 2021: € 2,28 per aandeel
	Jaarrekening 2022 (geen begroting aanwezig, stand 31-12-2022)															
Eigen vermogen	4.600	- 2021: 4.329														
Vreemd vermogen	107.500	- 2021: 143.995														
Netto resultaat	2022: 300	- 2021: 236														
Resultaat per aandeel	2022: € 2,50 per aandeel	- 2021: € 2,28 per aandeel														
Risico's	Beperkt, tot deelname in het aandelenkapitaal. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. Verwacht wordt dat de impact van de oorlog in Oekraïne en de (sterk) oplopende inflatie hun weerslag op de winstontwikkeling zullen hebben.															
N.V. Rendo te Meppel																
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 4,3%, portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.															
Financieel belang gemeente	43 aandelen ad € 453,77, totale waarde € 19.512.															

Openbaar belang/ doelstelling	De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.	
Financiële kengetallen (x €1.000)	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	
	Eigen vermogen	76.941
	Vreemd vermogen	103.373
	Resultaat	5.917
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Zie ook financieel belang. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten.	
N.V. Rova te Zwolle		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 3,09%. Portefeuillehouder L . Mulder.	
Financieel belang gemeente	<ol style="list-style-type: none"> 217 aandelen A, betreft domein Afval en Grondstoffen en exploitatie stortplaats. Per 31 december 2022 heeft NV ROVA Holding in totaal 11.681 aandelen (A, B en C) verdeeld over de verschillende aandeelhouders. De nominale waarde per aandeel bedraagt voor € 113,45. Achtergestelde lening van: € 378.903. Rentevergoeding: 8%. 	
Openbaar belang/ doelstelling	Werken aan het terugdringen van afval en het bevorderen van hergebruik van grondstoffen. De gemeente Staphorst draagt zorg voor onze publieke leefomgeving en alles wat daarin gebeurt. Is verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van het afval van inwoners. Omdat beheer in alle dynamiek en hectiek van het dagelijkse leven efficiënt en effectief uit te kunnen voeren werken gemeenten w.o. Staphorst veelal samen. Zo ook binnen ROVA. Als gemeentelijke uitvoeringsorganisatie in dienst van 23 samenwerkende gemeenten heeft deze zich verbonden aan bovengenoemde maatschappelijke verantwoordelijkheid. ROVA heeft zich ontwikkeld tot een duurzaam dienstenbedrijf. Duurzame ontwikkeling begint bij het besef van het dragen van verantwoordelijkheid naar toekomstige generaties en het zuinig moeten zijn op de schaarse grondstoffen die worden verbruikt.	
Financiële kengetallen (x €1.000)	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	
	Eigen vermogen	37.617
	Vreemd vermogen	59.641
	Resultaat	4.369
Risico's	Beperkt, tot: <ol style="list-style-type: none"> Deelname aandelenkapitaal. Verstreckte achtergestelde lening ad € 379.000 (afgerond). In het geval van faillissement van de ROVA worden de gemeenten achtergesteld: de achtergestelde gemeenten komen in de volgorde van schuldeisers dus achter de concurrente schuldeisers, en heeft slechts voorrang ten opzichte van de aandeelhouders. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten (maakt onderdeel uit van de kostendekkendheid van het product afval). 	
N.V. Vitens te Zwolle		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,32%, aantal aandelen: 18.531. Portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	18.531 aandelen ad € 1, in totaliteit € 18.531.	
Openbaar belang/ doelstelling	Het produceren, distribueren en leveren van drinkwater aan onze inwoners en andere afnemers en de daarbij horende dienstverlening.	
Financiële kengetallen (x €1 mln.)	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	
	Eigen vermogen	649,5

	Vreemd vermogen	1.446,6
	Resultaat	8,2
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten.	
Enexis Holding N.V. te 's Hertogenbosch		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,0226%. Portefeuillehouder: wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	Totaal aantal aandelen: 33.779. Daarnaast heeft de gemeente Staphorst in 2020 een converteerbare hybride aandeelhouderslening verstrekt aan Enexis Holding N.V. voor een bedrag van € 112.836. Begin 2023 heeft een aandelenwaardering plaatsgevonden, de puntschatting bedraagt € 38,83 per aandeel.	
Openbaar belang/ doelstelling	Doelstelling: Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Beleidsvoornemens: In de AVA van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties 	
Financiële kengetallen (x €1 mln.)	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	
	Eigen vermogen	5.441
	Vreemd vermogen	4.907
	Resultaat na belasting	1.300
Risico's	Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt. In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst € 1,1 mld). Eind 2022 hebben de 3 regionale netbeheerders (Enexis, Alliander en Stedin) en hun aandeelhouders een onderhandelaarsakkoord bereikt met het Rijk over de voorwaarden en het proces voor een toekomstige participatie door het Rijk als de kapitaalbehoefte de mogelijkheden van het bedrijf en de huidige aandeelhouders overstijgt.	
Wadinko B.V. te Zwolle		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 1,67%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	40 aandelen, geen balanswaarde.	

Openbaar belang/ doelstelling	De vennootschap heeft tot doel het deelnemen in ondernemingen en vennootschappen, met name die welke ten doel hebben het stimuleren van en het deelnemen in ontwikkelingen en projecten op het gebied van milieu, techniek en innovatie, alsmede het daartoe deelnemen in andere ondernemingen en vennootschappen.	
Financiële kengetallen (x €1 mln.)	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)	
	Eigen vermogen	82,3
	Vreemd vermogen	8,5
	Resultaat (netto winst)	12,9
Risico's	Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door de interne maatregelen, met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten.	
CSV Amsterdam B.V. te 'S-Hertogenbosch		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,0216%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	432 aandelen : 0,0216% van gestort aandelenkapitaal ad € 20.000,- € 4,32.	
Openbaar belang/ doelstelling	<p>Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent en Attero. (namens de verkopende aandeelhouders van Essent en Attero).</p> <p>De organisatie vervult drie doelstellingen:</p> <p>a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;</p> <p>b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V.</p> <p>c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.</p> <p>CSV zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhouderscommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet.</p> <p>Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p>	
Financiële kengetallen	Balans	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)
	Eigen vermogen	€ 210.079
	<i>Waarvan reserves</i>	€ 110.079
	Vreemd vermogen	€ 13.351
	<i>Waarvan voorzieningen</i>	€ 0
	Resultaat na belasting	€ -102.300
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.	
Publiek belang elektriciteitsproductie B.V. te 's-Hertogenbosch		

Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,0216%. Portefeuillehouder wethouder L. Mulder.	
Financieel belang gemeente	432 aandelen. Nominale waarde per aandeel: € 0,01. Totale waarde aandelen: € 1,00.	
Openbaar belang/ doelstelling	<p>Publiek belang: Afhandeling van alle rechten en plichten die zijn voortgekomen uit de verkoop van Essent. (namens de verkopende aandeelhouders Essent).</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat de vennootschap in 2023 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.</p>	
Financiële kengetallen	Balans	Jaarrekening 2022 (stand 31-12-2022)
	Eigen vermogen	€ 1.480.014
	<i>Waarvan reserves</i>	- € 16.808
	Vreemd vermogen	€ 9.914
	<i>Waarvan voorzieningen</i>	€ 0
	Resultaat na belasting	€ - 52.060
Risico's	Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.	

4 | Bestaande verbonden partijen - Stichtingen en verenigingen

Stichting dagelijks beheer MCR te Rouveen		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht in dagelijks bestuur van de MCR. Andere partijen in de stichting: basisschool de Triangel en basisschool de Levensboom.	
Financieel belang gemeente	De exploitatiebijdrage aan de stichting voor de kosten van de sportzalen en peuterspeelzaal. Voor het jaar 2024 is geraamd op: € 45.044.	
Openbaar belang/ doelstelling	<p>De gemeente geeft het publieksbelang en de behartiging hiervan vorm via de privaatrechtelijke weg door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De wettelijke zorgplicht voor het aanbieden van een ruimte voor gymlessen; • Het initiëren en te faciliteren van het multifunctionele karakter van de MCR vorm en inhoud te geven; • Ruimte te beiden aan het peuterspeelzaalwerk; • De openbare bibliotheek een uitleenruimte ter beschikking te stellen. <p>Door deze constructie worden de beide andere gebruikers hierbij betrokken.</p>	
Financiële kengetallen (x € 1.000)	2022 (stand 31-12-2021)	
	Eigen vermogen	109.810 2021: 108.312
	Vreemd vermogen	89.127 2021: 89.127
	Resultaat	1.498 2021: -8.192

Risico's

Doordat de exploitatie en beheer van de bijzondere scholen wettelijk op afstand zijn gezet, is er geen sprake van volledige betrokkenheid. De gemeente heeft een (gering) aandeel in deze stichting n.l.: 27 %. Basis: vloeroppervlakte.

Paragraaf 6 - Grondbeleid

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

Deze paragraaf beschrijft de gemeentelijke visie op het grondbeleid en de wijze van uitvoering en de ontwikkelingen. Er wordt een actuele prognose van de te verwachten resultaten, de onderbouwing van de geraamde winstnemingen, de beleidsuitgangspunten en de bestaande risico's binnen de grondexploitatie voor de omvang van de reserve opgenomen. Onder grondbeleid verstaan we het gehele instrumentarium dat de gemeente ter beschikking staat om de vastgestelde ruimtelijke, en deels ook economische doelstellingen te realiseren. Het grondbeleid is opgenomen in de omgevingsvisie 'Staphorst voor elkaar' welke is vastgesteld door de raad op 9 januari 2018.

In deze begroting en de paragraaf grondbeleid is geen rekening gehouden met mogelijke kosten en opbrengsten voor grondexploitaties die nog niet zijn vastgesteld.

In exploitatie zijnde gronden

Voor het totaal van in exploitatie zijnde complexen geven wij u de volgende uitkomsten:

Geraamde te maken kosten:

Per complex	2024	2025	2026	2027	Totaal
Bullingerslag	958	0	0	0	958
Poeleweg IJhorst	111	111	0	0	222
De Esch IV (gemeentelijk)	8	0	0	0	8
Rouveen-Zuid	1.395	700	653	0	2.748
Totaal	2.472	811	653	0	3.936

(x €1.000)

Geraamde verkopen/opbrengsten:

Per complex	2024	2025	2026	2027	Totaal
Bullingerslag	0	0	0	0	0
Poeleweg IJhorst	448	147	0	0	595
De Esch IV (gemeentelijk)	0	0	0	0	0
Rouveen-Zuid	2.003	2.003	2.003	2.003	8.012
Totaal	2.451	2.150	2.003	2.003	8.607

(x €1.000)

Het geraamde eindresultaat:

Per complex	2024	2025	2026	2027	Totaal
Bullingerslag	795	0	0	0	795
Poeleweg IJhorst	0	371	0	0	371
De Esch IV (gemeentelijk)	328	0	0	0	328
Rouveen-Zuid	0	0	0	668	668
Totaal	1.123	371	0	668	2.162

(x €1.000)

Strategische gronden

De strategische gronden bestaan uit:
Toekomstig industrieterrein De Esch 0.

	01-01-2023	01-01-2022
Aantal m ² in eigendom zijnde gronden, die nog niet in exploitatie zijn	54.260	54.260
Boekwaarde van deze gronden	296	300
De gemiddelde boekwaarde per m²	5,46	5,52

Op de strategische gronden mogen geen rente en andere kosten worden bijgeschreven. Indien er geen gronden worden aangekocht, blijft de boekwaarde (per 31 december) praktisch gelijk.

Tussentijdse winstnemingen

Winsten op grondexploitaties mogen niet in de begroting worden opgenomen. Voordelen op grondexploitaties worden bij onze gemeente bij de samenstelling van de jaarrekening ten gunste van de reserve grondexploitatie gebracht.

Risico 's | Reserve

Grondbeleid gaat gepaard met (grote) financiële kansen en risico's. Als algemene risico's in de grondexploitatie kunnen worden genoemd:

a. Conjunctuur- en renterisico's

Hierdoor kan de vraag naar bouwgrond inzakken en renteverliezen ontstaan.

b. Verwerving

Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankooprijzen.

c. Milieurisico's

De zogenaamde schone grond verklaring wordt niet afgegeven wegens aangetroffen milieuvervuiling.

d. Planschadeclaims

Omwonenden die zich gedupeerd voelen kunnen op grond van de Wet Ruimtelijke ordening (artikel 6.1) om een schadevergoeding vragen bij de initiatiefnemer.

e. Gevolgen economische situatie

Voorbeelden zijn stagnatie in de woningbouw en industrie en daardoor vertraging in de uitgifte van grond.

Anderzijds kan inflatie er ook voor zorgen dat prijzen harder stijgen dan geraamd.

Reserve voor grondexploitatie

In de nota reserves en voorzieningen 2022 is bepaald dat, gelet op het bedrijfsrisico, een reserve gebaseerd op ± 30% van de boekwaarde van de strategische gronden en gronden gebiedsontwikkeling als voldoende kan worden beschouwd

	1-1-23	1-1-24	1-1-25	1-1-26	1-1-27
Reserve	6.429	6.392	6.354	6.317	6.279
Boekwaarde strategische gronden/gronden gebiedsontwikkeling	2.845	3.152	3.152	3.152	3.152
Percentage van de boekwaarde	226%	203%	202%	200%	199%

(x €1.000)

De stand van de reserve is ruim voldoende. Hiermee wordt voldaan aan de hierboven genoemde beleidsbepaling. Door toevoeging van toekomstige winsten zal de reserve in stand worden gehouden. Bij het in exploitatie nemen van De Esch 0 zal de boekwaarde verder afnemen. Door aankoop van gronden voor zowel woningbouw als industrievestiging en bouwrijp maken zal de boekwaarde weer toenemen.

Ontwikkelingen (toekomstige) grondexploitatie

Grondexploitatie Bullingerslag (Oosterparallelweg)

Dit industriële plangebied van netto ca. 11,8ha. wordt voor ca. 75% uitgegeven door de gemeente. De overige ca. 25% wordt geëxploiteerd door zelf realiserende grondeigenaren, die hiervoor aan de gemeente een

exploitatiebijdrage betalen. De laatste gemeentelijke grondpositie is in het tweede kwartaal van 2023 overgedragen, waarmee alle kavels zijn verkocht en overgedragen.

De Esch 0

Geruime tijd was de exacte invulling van De Esch 0 afhankelijk van besluitvorming door de raad, in het kader van de beoogde nieuwe op- en afritten op de A28. Recentelijk heeft de raad richting gegeven aan dit gebied, waarbij een invulling met industriekavels beoogd wordt. In het kader van de regeling Regionale Bedrijventerreinen Programmering West-Overijssel, is dit gebied hiervoor ook in beeld bij de Provincie en de regiogemeentes. In het tweede kwartaal van 2023 is de planologische procedure gestart, gericht op een vastgesteld ontwerpbestemmingsplan eind 2023 en een onherroepelijk bestemmingsplan begin 2024.

Facilitaire grondexploitatie De Esch IV Facilitair

Op 21 september 2021 is het bestemmingsplan en het grondexploitatieplan voor bedrijventerrein De Esch IV door de raad vastgesteld. Beide plannen zijn op 3 februari 2022 onherroepelijk geworden. Het merendeel van de uitgeefbare grondposities (kavels) is in bezit van lokale ondernemers. Ten behoeve van de ontwikkeling zijn posterieure exploitatieovereenkomsten gesloten met de betreffende ondernemers die een grondposities hadden in het plangebied. In het eerste kwartaal van 2022 zijn de uitvoeringswerkzaamheden gestart en medio 2022 zijn alle gerealiseerde bouw kavels notarieel overgedragen. In 2023 zijn de eerste bedrijfslocaties opgericht.

Grondexploitatie De Esch IV Gemeentelijk

Op 21 september 2021 is de grondexploitatie ten behoeve van de gemeentelijk uitgifte van bedrijventerrein op De Esch IV door de raad vastgesteld. De gemeente is mede grondeigenaar en sluit in die hoedanigheid dus ook een posterieure overeenkomst. De gemeente kan daarop haar grondposities (kavels) verkopen aan lokale ondernemers. Medio 2022 zijn de gemeentelijke grondposities (kavels) notarieel overgedragen.

IJhorst- West (Ywehof)

Dit betreft een grondexploitatie die voor rekening en risico van een externe partij wordt gevoerd. Het nog resterende deel van dit woningbouw plangebied wordt ontwikkeld- en uitgegeven door een lokale aannemer (voorheen plangebied van projectontwikkelaar Megahome).

Grondexploitatie IJhorst- West (Poelweg)

Dit plangebied van ca. 1,5ha. bruto heeft de gemeente gezamenlijk in eigendom met een derde partij. Hiervoor is op 11 mei 2021 het bestemmingsplan vastgesteld. Dit nieuwe bestemmingsplan maakt de nieuwbouw van maximaal 39 woningen aan de Poelweg in IJhorst mogelijk. De uitgifte vindt in 2 fasen plaats. Een aantal burens zijn het niet eens met het bestemmingsplan en heeft beroep ingesteld bij de Raad van State. Op 6 januari 2022 heeft de Raad van State de beroepszaken behandeld in een openbare zitting. De uitspraak van de Raad van State heeft op 26 april 2022 plaatsgevonden, met als uitkomst dat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden. De locatie is inmiddels bouwrijp gemaakt. De verkoop van de eerste fase (13 vrije kavels en 7 rijwoningen) is nagenoeg afgerond (nog 2 van de 20 verkochte kavels over te dragen en 1 kavel in optie uitgegeven). De verkoop van de tweede fase (11 vrije kavels en 5 rijwoningen) is gestart in het eerste kwartaal 2023, waarbij medio 2023 ca. 80% van de beschikbare kavels in optie is uitgegeven.

Grondexploitatie Rouveen- Zuid (Fase 1)

Het woningbouw plangebied Rouveen-Zuid betreft een gebied van bruto ca. 6,2ha., welke volledig in eigendom is bij de gemeente. Het bestemmingsplan 'Rouveen Zuid – Fase 1' is op 25 oktober 2022 vastgesteld en maakt de nieuwbouw van maximaal 80 woningen mogelijk. In de eerste helft van 2023 is begonnen met de bouwrijpmaak werkzaamheden en de verkoop van de kavels (28 vrijstaande woningen, 34 twee-onder-één kap woningen en 18 rijwoningen). Medio 2023 is ca. 75% van de beschikbare kavels in optie uitgegeven.

Rouveen- Zuid (Fase 2)

Aansluitend aan het plangebied Rouveen-Zuid Fase 1, heeft de gemeente het plangebied voor Fase 2 eind 2022 in eigendom verworven. In het tweede kwartaal van 2023 is er gestart met de voorbereidingen om in eerste instantie een aantal Flex-woonlocaties met een meer permanent karakter in deze planfase mogelijk te maken.

De Slagen

Dit betreft een grondexploitatie die voor rekening en risico van een externe partij wordt gevoerd (Staphorst Ontwikkeling BV, bestaande uit meerdere lokale aannemers).

Paragraaf 7 - Lokale heffingen

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

Belastingen

De uitvoeringsbepalingen van de lokale lasten is vastgesteld in de diverse belastingverordeningen.

Vergelijking omliggende gemeenten

In sommige alinea's wordt een vergelijking gemaakt met omliggende gemeenten. Hiervan maken we gebruik van de Coelo lokale lasten calculator.

Belastingen en heffingen

In deze paragraaf worden de ontvangen belastingen toegelicht. We maken onderscheid in de verwachte opbrengst en de werkelijke opbrengst van afgelopen jaren met bijbehorende tarieven. Gemeentelijke heffingen bestaan uit bestemmingsheffingen en leges die kostendekkend zijn. Daarnaast kennen we heffingen, waarvan de opbrengst naar de algemene middelen gaat. Een voorbeeld van bestemmingsheffingen zijn riool- en afvalstoffenheffing. Voorbeelden van leges zijn aanvragen voor rijbewijs, omgevingsvergunningen, evenementen etc.

De gemeenteraad stelt alle belastingverordeningen vast.

Toerekening overhead op basis van directe personele lasten:

De systematiek van toerekenen van de overhead via de personeelslasten rekent een relatief groter bedrag toe aan arbeidsintensieve taken, dus meer aan de dienstverlening (leges) en minder aan de investeringen (rioolheffing). De rechtvaardiging hiervoor is dat de ondersteuning, de middelen en de leiding voornamelijk zijn gericht op de mensen die de taken uitvoeren. Er is een causaal verband gelegd tussen de directe personele lasten in kader van een lokale heffing en de doorbelasting van de overhead.

Een uitwerking van overheaddoorrekening op basis van personeelslasten ziet er als volgt uit: (personeelslasten taakveld) / (totale personeelslasten alle taakvelden exclusief overhead) x overhead = opslag taakveld. In deze benadering wordt de overhead volledig omgeslagen naar rato van de personele kosten. Het bijbehorende overheadpercentage (op de directe personele lasten van de taakvelden) betreft 90,54% voor de begroting 2024.

Deze methodiek voor het toerekenen van overhead aan de kostprijs van rechten en heffingen is opgenomen in de vastgestelde financiële verordening 2021.

Onroerende zaakbelasting

Onder de naam 'onroerende zaakbelastingen' worden ter zake van binnen de gemeente gelegen onroerende zaken een eigenaren- en gebruikersbelasting geheven.

Soort heffing	Begrote opbrengst 2024 x 1.000	Begrote opbrengst 2023 (na wijz.) x 1.000	Begrote opbrengst 2022 x 1.000	Werkelijke opbrengst 2022 x 1.000	Tarief 2024 %	Tarief 2023 %	Tarief 2022 %
OZB E W	€ 2.266	€ 2.221	€ 1.963	€ 1.964	0,1060	0,1072	0,1067
OZB E NW	€ 1.295	€ 1.304	€ 1.127	€ 1.121	0,2359	0,2415	0,2188
OZB G NW	€ 860	€ 839	€ 750	€ 745	0,1978	0,1962	0,1777
Totalen	€ 4.421	€ 4.364	€ 3.840	€ 3.830			

*E=eigenaar, G=gebruiker, W=woning, NW=niet woning

Landelijke OZB-aanslag/tarief	Laagste	Gemiddelde	Hoogste
OZB woningen eigenaar	€ 140	€ 403	€ 1.148
OZB niet-woningen	0,0902%	0,5381%	1,3025%

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van een perceel ten aanzien waarvan ingevolge artikel 10.21 en 10.22 van de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt.

I. Vast-recht-tarief

Het vast-recht-tarief stijgt in 2024 met € 10. Dit is een stijging van (afgerond) 5%. Dit is noodzakelijk gelet op het grote verschil tussen de kosten en opbrengsten van het product afval. Een deel van de kosten wordt gedekt uit de reserve matiging afvalstoffenheffing. Zonder dekking uit de reserve zou het tarief met ongeveer € 25 moeten stijgen, gelet op de toegenomen kosten.

Tarief 2024	Tarief 2023	Tarief 2022
€ 207	€ 197	€ 197

II. Ledigingstarief containers

Overzicht van de tarieven in €			
	Tarief 2024	Tarief 2023	Tarief 2022
Vast recht	207	197	179
Variabel deel	40	40	40
Gemiddelde tarief	247	237	237
Tarief per container R240	10,60	10,60	10,60
Gemiddeld aantal ledigingen v.d. grijze container	3,8	3,8	3,8

Tariefvergelijking afvalstoffenheffing met enkele andere omliggende gemeenten

Hieronder vindt u de gemiddelde tarieven van omliggende gemeenten voor het jaar 2023. Afwijkingen zijn, naast tarieven, ook te verklaren doordat het gemiddeld aantal ledigingen per gemeente verschillend is.

Staphorst	Dalfsen	Zwartewaterland	Steenwijkerland	Meppel
237	251	228	254	€ 212

Ontwikkeling kosten inzameling en reserve matiging afvalstoffenheffing (bedragen x €1.000)			
Afvalstoffenheffing	Begroting 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Kosten ophalen huisvuil (incl. automatisering)	1.334	1.233	1.213
Kosten straatreiniging (25%)	14	19	19
BTW	257	239	240
Kwijtschelding	27	27	29
Personeelslasten	108	88	88
Overhead	97	83	85
Baten afvalstoffenheffing	-1.481	-1.408	-1.397
Overige baten (oa dividend en vergoeding verpakkingsmateriaal)	-273	-261	-310

Dotatie aan (egalisatie)voorziening			33
Onttrekking uit de reserve	-50	-20	n.v.t.
Onttrekking uit de voorziening	-33		
Saldo	0	0	0

De geraamde stand en verloop van de reserve en de voorziening matiging afvalstoffenheffing wordt gepresenteerd in de financiële begroting, onderdeel "Overzicht reservepositie". Er dient opgemerkt te worden dat de kostendekkendheidsberekening jaarlijks opnieuw gemaakt wordt bij het opstellen van de begroting en het bepalen van het tarief op basis van de meest recente ontwikkelingen.

Rioolheffing

In 2022 is een kostendekkingsplan vastgesteld. Hierbij is een doorrekening gemaakt voor de rioolheffing. Voor 2024 kan het tarief gelijk blijven aan 2023 (en 2022).

Soort	Tarief 2024	Tarief 2023	Tarief 2022
Rioolheffing (elk huishouden)	€ 208	€ 208	€ 208

Tariefvergelijking met enkele andere omliggende gemeenten

Hieronder ziet u de tarieven voor rioolheffing bij woningen zoals die in de gemeente Staphorst gedurende het jaar 2023 zijn gehanteerd voor huishoudens met 2 personen in vergelijking met enkele omliggende gemeenten (bron Coelo lokale lasten calculator).

Staphorst	Dalfsen	Zwartewaterland	Steenwijkerland	Meppel
€ 208	€ 139	€ 285	€ 203	€ 177

Overzicht baten/lasten riolering: (x €1.000)

Rioolheffing	Begroting 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Kosten riolering (incl. automatisering)	1.002	1.095	1.078
Kosten straatreiniging (25%)	14	19	19
BTW	139	157	135
Kwijtschelding	36	36	25
Personeelslasten	198	174	171
Overhead	180	163	166
Baten rioolheffing	-1.500	-1.487	-1.479
Onttrekking uit de reserve		-157	-115
Onttrekking uit de voorziening	-69		
Saldo	0	0	0

De geraamde stand en verloop van de reserve en de voorziening riolbeheer wordt gepresenteerd in de financiële begroting, onderdeel "Overzicht reservepositie". Er dient opgemerkt te worden dat de kostendekkendheidsberekening jaarlijks opnieuw gemaakt wordt bij het opstellen van de begroting en het bepalen van het tarief op basis van de meest recente ontwikkelingen. In de kolom begroting 2023 is de primitieve begroting 2023 gepresenteerd en is rekening gehouden met begrotingswijzigingen (vanuit de voortgangsrapportage 2023).

Rioolaansluitbijdrage

Rioolaansluitrecht is een eenmalige bijdrage die men moet betalen voor de totstandkoming van een rioolaansluiting op gemeentelijke voorzieningen. Dit komt voor bij nieuw te bouwen woningen, met uitzondering

van de vrijstellingsgebieden, zoals gemeentelijke uitbreidingsplannen. Daar is de bijdrage verrekend in de grondprijs.

Soort	Tarief 2024	Tarief 2023	Tarief 2022
Éenm. primaire aansluiting	€ 4.156	€ 4.156	€ 4.156
Overzicht baten/lasten riolering: (x €1.000)			
Riool aansluitbijdrage	Begroting 2024	Begroting 2023	Werkelijk 2022
Kosten riolering	86	85	68
BTW	18	18	14
Loonkosten	21	19	19
Overhead	19	18	18
Opbrengst aansluitbijdrage	-121	-121	-64
Saldo	23	20	56

De rioolaansluitbijdrage heeft een kostendeckendheid percentage van (afgerond) 84%.

Forensenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die binnen de gemeente voor zich of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden, zonder in de gemeente het hoofdverblijf te hebben. De opbrengst wordt aan de algemene middelen toegevoegd. De grondslag voor deze belasting is de (WOZ)-waarde. Het belastingbedrag wordt door middel van tariefklassen vastgesteld. De tarieven bedragen:

Waarde o.a.	Tarief 2024	Tarief 2023	Tarief 2022
Minder dan € 55.000 (stacaravans)	€ 139	€ 137	€ 135
€ 55.000 - € 70.000	€ 425	€ 419	€ 413
€ 70.000 - € 80.000	€ 491	€ 484	€ 477
€ 80.000 - € 90.000	€ 549	€ 541	€ 533
€ 90.000 - € 100.000	€ 614	€ 605	€ 596
€ 100.000 - € 110.000	€ 677	€ 667	€ 657
€ 110.000 - € 120.000	€ 721	€ 710	€ 690
€ 120.000 - € 130.000	€ 774	€ 763	€ 752
€ 130.000 - € 140.000	€ 829	€ 817	€ 815
€ 140.000 - € 150.000	€ 881	€ 868	€ 855
Meer dan € 150.000	€ 921	€ 907	€ 894

Opbrengsten forensenbelasting:

Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
84.800	83.500	82.600	87.512

Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven van personen die tegen betaling verblijf houden binnen onze gemeente en niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister van onze gemeente. De opbrengst moet worden gezien als een bijdrage in de kosten van de algemene voorzieningen die de gemeente treft en kunnen dus naar eigen inzicht worden aangewend.

Uitgangspunten

Het tarief voor 2024 wordt gelijk gehouden aan 2023. Het tarief bedraagt per overnachting € 1,00 en is hiermee 3 jaar op rij constant gebleven.

In onderstaand overzicht is uitgegaan van de cijfers van 2023.

Staphorst	Dalfsen	Zwartewaterland	Steenwijkerland	Meppel
€ 1,00	€ 1,40	€ 1,05	€ 1,10	n.v.t

Opbrengsten toeristenbelasting:

	Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Opbrengst	€ 127.000	€ 126.000	€ 124.000	€ 111.000
Tarief	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00	€ 1,00

Marktgeden/standplaatsvergunningen

Onder de naam marktgeden wordt een recht geheven voor het innemen van standplaatsen voor de wekelijkse markt te Staphorst. Daarnaast worden leges geheven voor standplaats en ventvergunningen in de gemeente.

	Tarief 2024	Tarief 2023	Tarief 2022
Weekmarkt	€ 1,75 / € 2,50	€ 1,70 / € 2,43	€ 1,67 / € 2,39

De opbrengsten en kosten markten bedragen afgerond:

	Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Opbrengsten	€ 36.500	€ 31.500	€ 31.000	33.000
Overige kosten	€ 44.500	€ 31.500	€ 31.500	49.000
Saldo	€ 8.000	€ 0	€ 500	€ 16.000

De kosten zijn met name gestegen door de hogere energietarieven.

Begraafrechten

De kosten van begraven en begraafplaatsen zijn (in €)

	Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Loonkosten taakveld begraven	287.000	255.000	262.000	262.000
Kosten excl. rente	116.000	132.000	132.000	145.000
Overhead	260.000	239.000	253.000	253.000
Totaal	663.000	626.000	647.000	660.000

De opbrengsten van begraven en begraafplaatsen zijn (in €)

	Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Totaal	378.000	356.000	350.000	371.000

Percentage kostendekkendheid

	Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
Totaal	57%	57%	54%	56%

Hondenbelasting

Er wordt een belasting geheven van houders van honden. De volgende tarieven zijn van toepassing:

	2024	2023	2022
Tarief 1e hond	€ 48	€ 47	€ 46,50
Tarief 2e en volgende	€ 95	€ 94	€ 93
Kennels	€ 301	€ 297	€ 293

De opbrengst hondenbelasting: (in €)

Begroting 2024	Begroting 2023	Begroting 2022	Werkelijk 2022
63.300	62.300	61.500	64.000

Overige heffingen/leges

Legesverordening

Onder de naam 'leges' worden een aantal verschillende rechten geheven. Deze heffing wordt opgelegd doordat de gemeente diensten verstrekt.

De kosten van leges omgevingswet zijn (in €)

	Begroting 2024
Direct toerekenbare loonkosten taakveld ruimtelijke ordening & bouwen en wonen	788.000
Kosten excl. rente	115.000
Overhead	714.000
Totaal	1.617.000

De opbrengsten van leges omgevingswet zijn (in €)

	Begroting 2024
Bouwleges	636.000
Bestemmingsplan	64.000
Bouwplan	50.000
Welstand	25.000
Totaal	775.000

Percentage kostendekkendheid

	Begroting 2024
Totaal	48%

In bovenstaande ramingen is rekening gehouden met de invoering van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging bouw per 01-01-2024.

De opbrengsten van de overige leges worden in onderstaande tabel weergegeven:

Soort	Raming 2024	Raming 2023	Raming 2022	Werkelijk 2022
Leges burgerzaken (incl. rijksl.)	327	222	204	235
APV (evenementen)vergunningen	13	12	12	19
Totaal	339	234	216	254

(x € 1.000)

Het evenementenbeleid wordt in de komende periode herijkt. Deze herijking vindt plaats nadat het college daarover in een interactieve sessie met de raad over gesproken heeft. Ook het thema wel of niet volledige kostendekking van de leges zal daarbij aan bod komen.

Gemeentelijke accommodaties

De gemeente Staphorst beschikt over een aantal accommodaties die elk jaar een huur of gebruikersvergoeding genereren. De tarieven worden elk jaar vastgesteld.

Soort	Raming 2024	Raming 2023	Raming 2022	Werkelijk 2022
Dienstencentrum incl. consumpties	40	39	44	54
Sporthal	62	62	59	63
Gymzalen	23	23	22	21
Voetbalaccommodaties	47	46	45	45
Totaal	172	170	170	183

(x € 1.000)

Kwijtschelding

Belastingplichtigen voor wie het buitengewoon bezwaarlijk is om de aanslag gemeentelijke belastingen te betalen vanwege het lage inkomen kunnen voor kwijtschelding voor riool- en afvalstoffenheffing in aanmerking komen. In de 'Leidraad Invordering' staan de voorwaarden en berekeningen voor het verlenen van kwijtschelding. Voor welke belastingsoorten en welke mate kwijtschelding mogelijk is heeft de gemeente geregeld in de "Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen".

Aantal in behandeling genomen verzoeken om kwijtschelding riool- en afvalstoffenheffing:				
Kwijtscheldingsverzoeken	Raming 2024	Raming 2023	Raming 2022	Werkelijk 2022
Afgewezen	31	31	31	32
Toegekend	125	125	125	124
Gedeeltelijk toegekend	3	3	3	2
Totaal	159	159	159	158

Verleend bedrag aan kwijtschelding afgerond op duizendtallen:

Raming 2024	Raming 2023	Raming 2022	Werkelijk 2022
€ 63.000	€ 62.000	€ 60.000	€ 54.000

De kwijtschelding mag evenals de hieraan gewerkte eigen uren en eventuele overige kosten verstrekkingen kwijtschelding meegenomen worden als kostenpost bij de betreffende belastingen. Hierdoor betaalt uiteindelijk de belastingbetaler voor degene die kwijtschelding krijgt.

Lastendruk

In het bovenstaande hebben wij per belastingsoort aangegeven hoeveel de geraamde opbrengst in het begrotingsjaar 2024 zal zijn. Om dit enigszins 'tastbaar' te maken geven wij u aan hoe de belastingdruk over 2023 en voorgaande jaren bedroeg. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn. Uitgangspunt zijn de lasten voor een eigenaar en bewoner van een "standaardwoning" met een gemiddelde waarde. De daadwerkelijke gemiddelde woning waarde in 2023 was € 337.000. In de vergelijking hieronder is rekening gehouden met de daadwerkelijke gemiddelde waarden 2023 en de verwachte stijging 2024. In de jaren ervoor is het ook gebaseerd op de toen gemiddelde woningwaarden. Voor de raming 2024 is uitgangspunt standaardwoning met waarde van € 344.000 (rekening houdend met waardeontwikkeling).

Soort	2024	2023	2022	2021
Afvalstoffenheffing (vast + variabel)	247	237	237	209
Rioolheffing	208	208	208	208
OZB	364	361	324	310
Totaal	819	806	769	727

Paragraaf 8 - Openbaarheidsparagraaf (Woo)

Inleiding op de paragraaf

Algemeen

De Wet open overheid (Woo) geldt sinds 1 mei 2022 en vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo beoogt een open en transparante overheid met als uitgangspunt dat iedereen recht heeft op toegang tot publieke informatie en dat alle overheidsinformatie in beginsel openbaar is. Een belangrijk verschil met de Wob is dat de Woo naast informatieverstrekking op verzoek, ook verplicht is zelf informatie openbaar te maken. Deze paragraaf beschrijft de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Woo.

Wet open overheid

De Woo verplicht gemeenten via een langjarig traject om gefaseerd steeds meer informatie actief openbaar te maken. Actieve openbaarmaking wordt vergemakkelijkt wanneer de informatiehuishouding op orde is. Ook dat is onderdeel van de Woo. Tot het Rijk de Woo-informatie categorieën vastgesteld heeft, kennen gemeenten een inspanningsverplichting om te starten met openbaarmaking. Dit wordt uitgewerkt in het reeds gestarte Woo-project. Staphorst heeft sinds 2022 een Woo-coördinator in dienst die Woo-verzoeken behandelt en fungeert als contactpersoon voor de Woo. Verder wordt in het project onderzoek gedaan naar een eigen platform dat het door het Rijks stopgezette landelijke platform PLOOI zal vervangen. De uitvoering van het Woo-project volgt de landelijke ontwikkelingen, zoals de fasering van informatie categorieën en de ontwikkeling van landelijke voorzieningen.

In de begroting zijn de volgende bedragen voor de komende jaren opgenomen:

	2024	2025	2026	2027
Incidenteel	€ 53.000	€ 55.000		
Structureel	€ 37.073	€ 49.819	€ 49.561	€ 50.304

De structurele middelen worden aangewend voor de inzet van de Woo-coördinator/Woo-contactpersoon en licenties van systemen en aansluitingen. De incidentele middelen worden aangewend voor ad hoc ondersteuning van de Woo-projectgroep en de totstandkoming en implementatie van voornoemd platform.

Paragraaf 9 - Vluchtelingen

Algemeen

De oorlog in Oekraïne heeft een grote vluchtelingenstroom te weeg gebracht. Medio 2023 zijn circa 6 miljoen Oekraïners hun land ontvlucht. In Nederland verblijven circa 100.000 Oekraïense vluchtelingen. In Staphorst is in 2022 een gemeentelijke opvanglocatie met 60 plekken geopend. In het voorjaar van 2023 is de opvanglocatie uitgebreid tot 126 plekken. In het najaar van 2023 is de opvanglocatie uitgebreid tot 192 plekken. Gezien de aanhoudende instroom van Oekraïense ontheemden heeft het Rijk de veiligheidsregio's en gemeenten opgeroepen het aantal gemeentelijke opvangplekken uit te breiden naar 97.000 plekken per 1 februari 2024. De regio IJsselland moet doorgroeien naar 4000 plekken. Voor de gemeente Staphorst betekent dit een uitbreiding naar 212 plekken. Naast de gemeentelijke opvangplekken, worden er in onze gemeente 54 Oekraïners in particulier verband opgevangen (peildatum 15 september 2023). Helaas lijkt het einde van de oorlog in Oekraïne voorlopig nog niet in zicht. De Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) voor ontheemden uit Oekraïne wordt naar verwachting dit najaar verlengd tot 4 maart 2025. De staatsecretaris van het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft recent besloten om, vooruitlopend op de verwachte verlening van de RTB, de investeringsduur voor nieuwe opvanglocaties te verlengen tot 4 maart 2026.

Het aantal vluchtelingen wereldwijd is de laatste jaren flink gestegen. Medio 2023 zijn er wereldwijd circa 110 miljoen vluchtelingen. Dit heeft ook zijn weerslag op de asielinstream in Nederland. Het ministerie van Justitie en Veiligheid verwacht in 2023 een instroom van 70.000 asielzoekers. Naar verwachting zijn er op 1 januari 2024 landelijk 77.100 opvangplekken nodig. Tot op heden hebben we op lokaal niveau nog geen invulling gegeven aan deze landelijke en regionale opgave om vluchtelingen op te vangen. Ongeacht of de Spreidingswet er wel of niet komt, zullen we ook de komende jaren de vraag krijgen om bij te dragen in het opvangen van asielzoekers.

Indien een asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt, wordt hij/zij een statushouder. Statushouders worden vervolgens gekoppeld aan gemeenten. Gemeenten hebben de taak om te zorgen voor passende woonruimte. Het Rijk bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders een gemeente moet huisvesten. Landelijk bedroeg de taakstelling voor de eerste helft 2023 21.200 statushouders en voor de tweede helft 2023 27.300. Voor de gemeente Staphorst bedroeg de taakstelling respectievelijk 21 en 27 statushouders. De verwachting is dat het aantal te huisvesten statushouders in de komende taakstellingsperiodes verder zal stijgen. Gezien de krapte op de woningmarkt is dit enorme opgave voor gemeenten. Gelet op de hoge instroom en gelet op het tekort aan woningen, maken we sinds april 2023 tijdelijk gebruik van het voormalig hotel Waanders. In afwachting van doorstroming naar reguliere huisvesting is hier plek voor circa 40 statushouders. Daarnaast kunnen statushouders die gekoppeld zijn aan onze gemeente al een start maken met hun inburgering in de Regionale Opvanglocatie te Zwolle. Dit is een samenwerking tussen het COA en de gemeenten Zwolle, Dalfsen, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland.

Kernteam Vluchtelingen

De opgaven omtrent vluchtelingen hebben impact op de bedrijfsvoering van onze organisatie. In het voorjaar 2022 is het kernteam Oekraïne ingesteld. In het najaar van 2022 is dit kernteam overgegaan in het kernteam Vluchtelingen waar de brede opgave vluchtelingen wordt gecoördineerd. Het kernteam buigt zich over de doorvertaling van het landelijk beleid naar de lokale situatie. In het kernteam zitten collega's met verschillende expertises vanuit verschillende afdelingen, denk hierbij aan collega's vanuit openbare orde en veiligheid, openbare ruimte, burgerzaken, onderwijs, werk & inkomen, zorg en welzijn, inburgering, communicatie, financiën, juridische zaken en de coördinator van de locatiebeheerders. Door de groei van het aantal opvangplekken is ook het team van locatiebeheerders het afgelopen jaar gegroeid. De locatiebeheerders zijn zeven dagen per week het eerste aanspreekpunt voor vluchtelingen en dragen zorg voor een veilige en prettige sfeer op de opvanglocatie. In de nacht ziet de beveiliging toe op naleving van de huisregels en de leefbaarheid en veiligheid op en rond de opvanglocatie.

In de regio sluiten we ambtelijk en bestuurlijk aan bij de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland. Daarnaast onderhouden we nauwe contacten met verschillende partijen in Staphorst. Buurtbewoners van de opvanglocatie en Waanders informeren we periodiek door middel van nieuwsbrieven. Tevens is er 24/7 telefonische bereikbaarheid. Vanuit de gemeenschap zijn heel veel mooie initiatieven ontstaan, denk hierbij aan het aanbieden van particuliere opvang, het organiseren van activiteiten en het inzamelen van materialen.

Middelen

Het opvangen van vluchtelingen en huisvesten van statushouders vergt transitie-middelen, uitvoeringsmiddelen en ambtelijke inzet.

De Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) voorziet in het vergoeden van gemeentelijke kosten die zijn gemaakt ten behoeve van het realiseren en exploiteren van de opvang en verstrekkingen aan ontheemden uit Oekraïne. Voor de realisatie van fase 1, 2 en 3 van de gemeentelijke opvanglocatie aan de Staphorster Kerkweg 50 heeft de gemeente in 2022 en 2023 transitiekosten ontvangen. Voor de uitvoeringskosten ontvangt de gemeente een vast bedrag per dag per gerealiseerd bed. Tot 15 oktober 2022 was

dit € 100 per dag per bed. Vanaf oktober 2022 was dit € 83 per dag per bed. Het Rijk doet in het najaar 2023 onderzoek naar de kosten die gemeenten maken voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Het doel van het onderzoek is om beter aan te sluiten bij de verschillen in kosten die gemeenten maken. Op basis van de uitkomsten wordt de bekostiging aangepast met ingang van 1 januari 2024. In de voorliggende begroting gaan we uit van de bekostigingsregeling zoals in 2023.

Gemeenten kunnen een eventueel overschot over het jaar 2023 vrijwillig teruggeven aan het Rijk. Wij als gemeente kiezen er voor het overschot 2023 te reserveren als reserve voor de integrale opgave vluchtelingen de komende jaren hier in Staphorst.

De Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) voorziet deels in het vergoeden van de kosten ten behoeve van de tijdelijke huisvesting van de statushouders in een deel van het pand Waanders. De HAR biedt gemeenten de mogelijkheid om statushouders voor maximaal zes maanden tijdelijk onderdak te bieden. De statushouder ontvangt gedurende deze periode een vergoeding voor leefgeld van het COA. Indien de gemeente na 6 maanden nog geen definitieve huisvesting heeft gevonden, stopt het COA de verstrekkingen aan de statushouder. Daarna neemt de gemeente de financiële verantwoordelijkheid over van het COA, dit betekent dat de statushouder recht heeft op een bijstandsuitkering en wordt er huur in rekening gebracht. In de voorliggende begroting zijn de baten en lasten met betrekking tot de huisvesting opgenomen. Het geraamde tekort wordt gedekt vanuit de reserve opgave vluchtelingen.

	2024		2025		2026	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne						
De taakstelling voor de opvang van ontheemden Oekraïne is voorlopig voor gemeente Staphorst vastgesteld op 192 personen. De huidige bekostigingsregeling (€ 83 per opvangplek per dag) is budgetneutraal opgenomen in de begroting ervan uitgaande dat deze regeling tot en met 2026 wordt voortgezet.	€ 5.816.640	€ 5.816.640	€ 5.816.640	€ 5.816.640	€ 5.816.640	€ 5.816.640
Opvang statushouders						
De statushouders worden tijdelijk gehuisvest in het pand "Waanders", voor de duur van minimaal 2 jaar vanaf 1 april 2023. Hier is plek voor ca. 40 statushouders.	€ 378.000	€ 132.000	€ 94.500	€ 33.000		

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten

Exploitatie	Begroting 2024				
	Lasten	Baten	Storting	Onttrekkingen	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning	-2.595.136	37.073.736	0	31.841	34.510.441
1 Veiligheid	-1.750.183	77.572	0	8.182	-1.664.429
2 Verkeer, vervoer & waterstaat	-3.363.587	130.882	-1.343.000	1.340.486	-3.235.219
3 Economie	-3.573.273	3.155.852	0	314.000	-103.421
4 Onderwijs	-1.893.061	426.470	0	477.822	-988.769
5 Sport, cultuur & recreatie	-4.418.860	211.361	0	456.752	-3.750.746
6 Sociaal domein	-21.065.507	8.759.059	0	276.000	-12.030.448
7 Volksgezondheid & milieu	-6.297.379	4.159.079	0	669.957	-1.468.343
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	-4.400.570	3.232.821	0	235.000	-932.749
9 Overhead	-11.289.762	108.646	0	1.996.849	-9.184.267
Totaal	-60.647.318	57.335.479	-1.343.000	5.806.889	1.152.050

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Algemene dekkingsmiddelen

1 | Lokale heffingen

Het verloop van de opbrengsten van de niet bestedingsgebonden gemeentelijke heffingen is als volgt:

Soort	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijz.)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
OZB	3.830	4.364	4.421	4.533	4.647	4.764
Forensenbelasting	88	84	85	86	87	89
Toeristenbelasting	111	126	127	133	139	139
Hondenbelasting	64	62	63	64	65	66
Totaal	4.093	4.636	4.696	4.816	4.938	5.058

(x € 1.000)

2 | Algemene uitkeringen

Soort	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijz.)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Algemene uitkering	24.498	28.845	31.301	33.186	31.786	32.515
Uitkeringsfactoren	1,823	1,304	1,395	1,471	1,433	1,460

(x € 1.000)

De geraamde algemene uitkeringen uit het gemeentefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2023, waarbij rekening is gehouden met een uitkeringsfactor in 2024 van: 1,395.

De uitkeringsfactor in de meerjarenraming voor de jaren 2025 t/m 2027 is resp. 1,471, 1,433 en 1,460. Dit meerjarenperspectief is gebaseerd op de ramingen in lopende prijzen.

3 | Dividend

Geraamd zijn de navolgende dividenden en ontvangen interest:

	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijz.)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Vitens N.V.	0	0	0	0	0	0
Enexis N.V. - dividend	22	42	17	17	17	17
Enexis B.V.- rente deelneming	2	2	2	2	2	2
Rendo N.V. - dividend	217	238	238	238	238	238
Wadinco N.V. - dividend	50	20	21	21	21	21
Rova N.V. - dividend	89	80	80	80	80	80
Rova N.V. - achtergestelde lening	30	30	30	30	30	30
Bank Nederlandse gemeenten	68	75	62	62	62	62
	478	487	450	450	450	450

(x € 1.000)

4 | Saldo financieringsfunctie

	Rekening 2022	Begroting 2023 (na wijz.)	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Baten	122	736	327	264	3	3
Lasten	-4	0	0	0	0	0
Saldo	118	736	327	264	3	3
Rentelasten						
Doorbelaste rente t.l.v. exploitatie	0	0	0	0	0	0

(x € 1.000)

5 | BTW-compensatiefonds

	Rekening 2022	Rekening 2021
Gedeclareerde bedragen	2.955	2.341

(x € 1.000)

De afwijkingen tussen de jaren is hoofdzakelijk een gevolg van een hoger of een lager bedrag aan investeringen waarop het BCF van toepassing is (openbaar nut: riolering, wegen, plantsoenen etc.)

6 | Onvoorzien

Het saldo op de post onvoorzien is als volgt te verklaren:

Onvoorzien:	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Kapitaallasten (investeringen in gebouwen)		67	282	357
Ondersteuning initiatieven/instelling ontwikkelfonds (coalitieakkoord)	10	10	10	10
Vitaliteitsbeleid	40	40	40	40
Totaal	50	117	332	407

(x € 1.000)

Incidentele lasten per programma

Incidentele lasten per programma	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Programma 0 Algemeen bestuur en organisatie				
Vennootschapsbelasting - t.l.v. reserve grondexploitatie	32	32	33	33
Installatie nieuwe raad - t.l.v. reserve zonder bestemming			50	
Programma 1 Openbare orde en veiligheid				
Programma 2 Verkeer en openbare ruimte				
Herijking verkeerbeleid - t.l.v. reserve zonder bestemming	30			
Projectgelden aanjaagteam A28 - t.l.v. reserve zonder bestemming	50	50		

Groot wegenonderhoud - t.g.v. reserve wegenonderhoud	943	979	1.030	1.030
Vervangingsinvesteringen wegen - t.g.v. reserve wegen	400	375	350	325
Programma 3 Economie / ondernemen				
Agrarische coaching - t.l.v. reserve zonder bestemming	29			
Budget Leader (cofinanciering) - t.l.v. reserve zonder bestemming	80			
Projectbudget Landelijk Gebied (PPLG) - t.l.v. reserve duurzaamheid	200			
Programma 4 Onderwijs				
Opstellen business cases Integraal Huisvestingsplan Onderwijs - t.l.v. reserve zonder bestemming	35			
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en toerisme				
Toekomstbestendig maken bibliotheek (cofinanciering) - t.l.v. reserve zonder bestemming	24	24		
Groenrenovatie (Kastanjelaan, Staphorst-Zuid/Noord, Rouveen) - t.l.v. reserve zonder bestemming	110	75	50	
Uitbetaling investeringsvergoeding opengestelde schoolpleinen - t.l.v. reserve zonder bestemming	30			
Inzet cultuurmakelaar - t.l.v. reserve zonder bestemming	10			
Bijdrage stichting recreatie & toerisme (projectondersteuning) - t.l.v. reserve zonder bestemming	70	70	70	
Programma 6 Sociaal domein				
Gemeentelijke bijdrage Herberg Zwolle - t.l.v. reserve zonder bestemming	10			
Training herkenning huiselijk geweld - t.l.v. reserve zonder bestemming	20			
Dekking tekort tijdelijke huisvesting statushouders - t.l.v. reserve zonder bestemming	246	62		
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	5.817	5.817	5.817	
Programma 7 Volksgezondheid en milieu				
Duurzaamheid - t.l.v. reserve zonder bestemming	620	603		
Programma 8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				
Omgevingswet - t.l.v. reserve zonder bestemming	135			
Uitvoering actieprogramma Wonen - t.l.v. reserve zonder bestemming	100	100		
Programma 9 Overhead				
Aanhanger Kipper - t.l.v. reserve zonder bestemming	7			
Informatiemanagement - t.l.v. reserve zonder bestemming	205	125	130	
Inspectie gebouwen - t.l.v. reserve zonder bestemming	8			
Invoering Wet Open Overheid - t.l.v. reserve zonder bestemming	53	55		
Strategisch personeelsbeleid - t.l.v. reserve zonder bestemming	30			
Projectenbureau - t.l.v. reserve zonder bestemming	110	110		
Incidentele formatie - t.l.v. reserve zonder bestemming	1.510	1.776		
Totaal incidentele lasten	10.914	10.253	7.530	1.388

(x € 1.000)

Aanvullende toelichting:

Het wegenonderhoud betreft de (jaarlijkse) storting in de reserve, incidentele formatie is een tijdelijk inhuurbudget en de overige posten (m.u.v. aanhanger kipper (onder de activeringsgrens) en de vennootschapsbelasting) betreffen projecten (incidentele budgetten) met een start- en einddatum en zijn daarmee incidenteel van aard.

Incidentele baten per programma

Incidentele baten per programma	Begroting 2024	MJB 2025	MJB 2026	MJB 2027
Programma 0 Algemeen bestuur en organisatie				
Reserve grondexploitatie	32	32	33	33
Reserve zonder bestemming			50	
Programma 1 Openbare orde en veiligheid				
Programma 2 Verkeer en openbare ruimte				
Reserve zonder bestemming	80	50		
Reserve wegenonderhoud	923	959	1.008	1.008
Programma 3 Economie / ondernemen				
Reserve zonder bestemming	109			
Reserve duurzaamheid	200			
Programma 4 Onderwijs				
Reserve zonder bestemming	35			
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en toerisme				
Reserve met bestemming	2			
Reserve zonder bestemming	244	169	120	
Programma 6 Sociaal domein				
Reserve zonder bestemming	276	62		
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	5.817	5.817	5.817	
Programma 7 Volksgezondheid en milieu				
Reserve zonder bestemming	620	603		
Programma 8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				

Reserve zonder bestemming	235	100		
Programma 9 Overhead				
Reserve zonder bestemming	1.923	2.066	130	
Totaal incidentele baten	10.496	9.858	7.158	1.041

(x € 1.000)

Bovenstaande posten betreffen onttrekkingen aan de reserve en zijn daarmee incidenteel.

Balans

Balans per 31 december 2022 t/m 2027

ACTIVA	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
<u>VASTE ACTIVA</u>						
Materiële vaste activa	29.316	32.073	41.678	42.100	41.823	39.969
Investerings met een economisch nut *	17.496	20.461	20.868	19.521	18.201	16.343
Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	6.564	6.290	7.808	8.670	9.044	9.456
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	5.256	5.322	13.002	13.909	14.578	14.170
Financiële vaste activa	1.201	1.178	1.154	1.129	1.103	1.098
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	184	184	184	184	184	184
Leningen aan deelnemingen	492	492	492	492	492	492
Overige langlopende leningen	525	502	478	453	427	422
TOTAAL VASTE ACTIVA	30.517	33.251	42.832	43.229	42.926	41.067
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>						
Vorraden	1.219	2.512	3.654	2.686	1.336	0
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	1.219	2.512	3.654	2.686	1.336	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	33.305	22.254	6.837	3.788	2.492	3.286
Vorderingen op openbare lichamen	4.469	3.203	3.203	3.203	3.203	3.203
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	27.224	17.682	2.265	-784	-2.080	-1.286
Overige vorderingen	1.612	1.369	1.369	1.369	1.369	1.369
Liquide middelen	13	20	20	20	20	20
Kassaldi	1	1	1	1	1	1
Banksaldi	12	19	19	19	19	19
Overlopende activa	1.295	1.588	1.588	1.588	1.588	1.588
Van Europese of Nederlandse overheid nog te ontvangen specifieke uitkeringen	620	687	687	687	687	687
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	975	901	901	901	901	901
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	35.832	26.374	12.099	8.082	5.436	4.894

TOTAAL-GENERAAL	66.349	59.625	54.931	51.311	48.362	45.961
PASSIVA	Rekening 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027
<u>VASTE PASSIVA</u>						
Eigen vermogen	55.034	51.018	47.713	44.935	42.281	39.697
Algemene reserve	13.918	21.261	19.299	17.363	18.333	16.769
Bestemmingsreserves: - overige bestemmingsreserves	35.909	28.160	27.262	26.266	25.474	24.701
Resultaat na bestemming: nog te bestemmen resultaat	5.207	1.597	1.152	1.306	-1.526	-1.773
Voorzieningen	2.510	1.898	2.102	2.188	1.893	2.076
Voorzieningen	2.510	1.898	2.102	2.188	1.893	2.076
TOTAAL VASTE PASSIVA	57.544	52.916	49.815	47.123	44.174	41.773
<u>VLOTTENDE PASSIVA</u>						
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd <1 jaar	1.377	1.445	1.445	1.445	1.445	1.445
Overige vlottende schulden	1.377	1.445	1.445	1.445	1.445	1.445
Overlopende passiva	7.428	5.264	3.671	2.743	2.743	2.743
Van Europese of Nederlandse overheid ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	1.504	932	932	932	932	932
Nog te betalen bedragen	5.924	4.332	2.739	1.811	1.811	1.811
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	8.805	6.709	5.116	4.188	4.188	4.188
TOTAAL-GENERAAL	66.349	59.625	54.931	51.311	48.362	45.961
Gewaarborgde geldleningen						
Garantstellingen						

(x € 1.000)

* Het verloop van de activa is gebaseerd op huidige besluitvorming. Hierbij is nog geen rekening gehouden met mogelijke toekomstige in exploitatie te nemen gronden, de mogelijke opbrengsten die hieruit voortkomen en het effect hiervan op andere balansposten.

Overzicht reserves- en voorzieningenpositie

Reserves en voorzieningen

Ontwikkeling reserves- en voorzieningenpositie 2022 - 2027

Omschrijving	JR 2022	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserves	20.347	21.261	19.299	17.363	18.333	16.769
Bestemmingsreserves	29.480	28.160	27.262	26.266	25.474	24.701
Voorzieningen	2.510	1.897	2.102	2.188	1.893	2.076
Totaal	52.337	51.318	48.663	45.817	45.700	43.546

(x € 1.000)

Toelichting

Reservestaat

In bovenstaande reservestaat zijn niet alleen de door uw raad genomen besluiten verwerkt, maar ook de voorgenomen investeringen zoals deze zijn opgenomen in het overzicht investeringen en waarbij een reserve als dekkingsmiddel is aangewezen. Hierdoor geeft de reservestaat een beter inzicht in de ontwikkeling en de stand van de reserves en voorzieningen. Immers de voorgenomen dekking van investeringen worden ten laste van de reserves weergegeven.

Overzicht reserves en voorzieningen

	Saldo 31-12-2022	Saldo 31-12-2023	Saldo 31-12-2024	Saldo 31-12-2025	Saldo 31-12-2026	Saldo 31-12-2027
Algemene reserves						
Algemene reserve	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Reserve zonder bestemming *	10.418	11.332	9.407	7.509	8.516	6.990
Reserve voor grondexploitatie *	6.429	6.429	6.392	6.354	6.317	6.279
Totaal algemene reserves	20.347	21.261	19.299	17.363	18.333	16.769
Overige bestemmingsreserves						
Reserve voor grondexploitatie met bestemming	577	577	577	393	393	393
Reserve afschrijving investeringen openbare ruimte met maatschappelijk nut	6.902	6.593	6.272	5.880	5.479	5.083
Reserve zandput Hooijdijk	144	151	158	165	172	178
Reserve rioolbeheer **	3.127	2.969	2.969	2.969	2.969	2.969
Reserve matiging afvalstoffenheffing **	378	357	307	224	140	57
Reserve met bestemmingen	14	2	0	0	0	0

Reserve wegenbeheer (verkeersinfra)						
a. betonwegen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
b. asfalt- en elementenverharding	1.098	1.117	1.137	1.157	1.179	1.200
Reserve wegen	0	0	400	775	1.125	1.450
Reserve verkeersontsluiting	464	459	459	459	459	459
Reserve afschrijving gemeentelijke gebouwen	10.144	9.470	8.799	8.138	7.511	6.907
Reserve afschrijving vervoermiddelen	506	384	305	227	168	124
Reserve duurzaamheid	663	663	463	463	463	463
Reserve beschermd wonen	1.465	1.416	1.416	1.416	1.416	1.416
Totaal overige bestemmingsreserves	29.480	28.160	27.262	26.266	25.474	24.701
Totaal reserves	49.827	49.421	46.561	43.629	43.807	41.470
Voorzieningen						
Voorziening pensioenverplichting wethouders	1.348	1.348	1.348	1.348	1.348	1.348
Voorziening zandput Hooijdijk	45	47	49	52	54	56
Voorziening voormalig personeel	7	2	0	0	0	0
Voorziening reparatie 3e WW-jaar	29	35	42	48	55	61
Voorziening verlofsparen	21	21	21	21	21	21
Voorziening gebouwenbeheer	616	0	301	447	213	457
Voorziening rioolbeheer	411	411	341	272	202	133
Voorziening matiging afvalstoffenheffing	33	33	0	0	0	0
Totaal voorzieningen	2.510	1.897	2.102	2.188	1.893	2.076
Totaal reserves/voorzieningen	52.337	51.318	48.663	45.817	45.700	43.546

(x € 1.000)

* De meerjarige positieve begrotingssaldi zijn als toevoeging meegenomen in de reserve zonder bestemming. Afhankelijk van de resultaten in de jaarrekeningen kunnen deze toevoegingen daadwerkelijk gerealiseerd worden. Mogelijke toekomstige in exploitatie te nemen gronden, waaruit opbrengsten voort kunnen vloeien en mogelijk tot resultaat kunnen leiden, zijn niet meegenomen in de reservepositie.

** Het verloop van de reserve/voorziening rioolbeheer en afvalstoffenheffing is gebaseerd op de huidige tarieven (zonder indexatie).

Bijlagen

Taakvelden overzicht

Exploitatie	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Lasten				
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	-1.363.290	-1.393.073	-1.469.582	-1.447.770
0.2 Burgerzaken	-651.179	-689.621	-723.686	-737.595
0.3 Beheer ov. gebouwen en gronden	0	0	0	0
0.5 Treasury	0	0	0	0
0.61 OZB woningen	-416.917	-433.372	-446.625	-461.089
0.62 OZB niet woningen	-38.171	-40.385	-42.323	-44.101
0.64 Belastingen overig	-38.431	-40.393	-42.123	-43.719
0.7 Algemene uitkeringen gem.fonds	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	-55.307	-122.053	-337.134	-412.216
0.9 Vennootschapsbelasting	-31.841	-32.319	-32.803	-32.803
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	-2.595.136	-2.751.215	-3.094.278	-3.179.294
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.266.630	-1.293.360	-1.310.451	-1.331.192
1.2 Openbare orde en veiligheid	-483.553	-505.158	-524.378	-542.231
Totaal 1 Veiligheid	-1.750.183	-1.798.518	-1.834.829	-1.873.424
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	-3.314.486	-3.749.198	-3.907.044	-4.041.221
2.2 Parkeren	-29.300	-30.651	-31.835	-26.920
2.4 Econom. havens en waterwegen	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	-19.802	-20.897	-21.858	-22.742
Totaal 2 Verkeer, vervoer & waterstaat	-3.363.587	-3.800.746	-3.960.737	-4.090.882
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	-441.222	-265.836	-272.021	-277.781
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.979.584	-1.320.075	-5.000	-5.000
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsreg.	-90.043	-62.847	-64.464	-65.987
3.4 Economische promotie	-62.424	-65.748	-68.673	-71.365
Totaal 3 Economie	-3.573.273	-1.714.506	-410.158	-420.133
4 Onderwijs				
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	-686.462	-651.658	-620.229	-601.817
4.3 Onderw.beleid en leerlingzaken	-1.206.599	-1.229.036	-1.255.464	-1.274.855
Totaal 4 Onderwijs	-1.893.061	-1.880.694	-1.875.693	-1.876.672
5 Sport, cultuur & recreatie				
5.1 Sportbeleid en activering	-317.433	-320.817	-323.916	-327.454
5.2 Sportaccommodaties	-1.298.746	-1.322.817	-1.341.908	-1.360.238
5.3 Cultuurpresentatie-participat.	-136.974	-127.890	-128.794	-129.861

Exploitatie	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
5.4 Musea	-63.849	-65.097	-66.702	-67.745
5.5 Cultureel erfgoed	-87.879	-91.869	-95.360	-98.627
5.6 Media	-402.055	-407.777	-389.911	-395.850
5.7 Openbaar groen en recreatie	-2.111.923	-2.138.062	-2.174.047	-2.105.056
Totaal 5 Sport, cultuur & recreatie	-4.418.860	-4.474.329	-4.520.637	-4.484.832
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	-8.268.293	-8.021.456	-7.962.258	-2.180.629
6.2 Wijkteams	-867.009	-908.407	-945.068	-979.081
6.3 Inkomensregelingen	-2.947.708	-2.998.094	-2.997.468	-3.046.648
6.4 Begeleide participatie	-1.128.667	-1.154.391	-1.092.226	-1.109.809
6.5 Arbeidsparticipatie	-452.287	-468.263	-482.706	-496.198
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-538.764	-557.136	-575.086	-590.483
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-2.029.919	-2.071.104	-2.003.118	-2.040.460
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-4.051.154	-4.166.588	-4.240.257	-4.314.213
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-194.502	-168.590	-172.836	-176.571
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-587.204	-602.419	-616.658	-630.368
Totaal 6 Sociaal domein	-21.065.507	-21.116.448	-21.087.681	-15.564.460
7 Volksgezondheid & milieu				
7.1 Volksgezondheid	-1.114.279	-1.135.573	-1.164.426	-1.181.818
7.2 Riolering	-1.287.756	-1.295.813	-1.343.529	-1.385.068
7.3 Afval	-1.442.086	-1.467.776	-1.492.844	-1.518.488
7.4 Milieubeheer	-2.031.083	-2.053.532	-1.477.545	-1.504.809
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-422.176	-473.080	-488.429	-503.219
Totaal 7 Volksgezondheid & milieu	-6.297.379	-6.425.774	-5.966.774	-6.093.401
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
8.1 Ruimtelijke ordening	-840.199	-741.597	-773.686	-803.268
8.2 Grondexploitatie	-2.522.834	-2.230.271	-2.090.493	-2.098.544
8.3 Wonen en bouwen	-1.037.537	-1.085.369	-1.027.174	-1.065.763
Totaal 8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	-4.400.570	-4.057.236	-3.891.352	-3.967.574
9 Overhead				
0.4 Overhead	-11.289.762	-11.921.925	-10.406.810	-10.568.092
Totaal 9 Overhead	-11.289.762	-11.921.925	-10.406.810	-10.568.092
Totaal Lasten	-60.647.318	-59.941.391	-57.048.949	-52.118.765
Baten				
0 Bestuur en ondersteuning				
0.1 Bestuur	35.641	37.308	38.999	39.584
0.2 Burgerzaken	327.201	349.999	381.070	376.353
0.5 Treasury	665.860	603.901	344.567	343.900
0.61 OZB woningen	2.515.817	2.572.815	2.631.246	2.691.148
0.62 OZB niet woningen	2.155.645	2.209.860	2.265.438	2.322.413
0.64 Belastingen overig	63.238	64.186	65.149	66.126

Exploitatie	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
0.7 Algemene uitkeringen gem.fonds	31.301.000	33.186.000	31.786.000	32.515.000
0.8 Overige baten en lasten	9.333	9.470	9.609	9.750
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	37.073.736	39.033.540	37.522.078	38.364.275
1 Veiligheid				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	65.101	65.807	66.525	67.253
1.2 Openbare orde en veiligheid	12.471	12.658	12.848	13.041
Totaal 1 Veiligheid	77.572	78.466	79.373	80.294
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
2.1 Verkeer en vervoer	130.882	132.125	133.492	135.179
Totaal 2 Verkeer, vervoer & waterstaat	130.882	132.125	133.492	135.179
3 Economie				
3.1 Economische ontwikkeling	13.262	13.440	13.621	13.805
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.894.584	1.315.075	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsreg.	36.434	36.914	37.402	37.896
3.4 Economische promotie	211.573	219.184	226.814	228.124
Totaal 3 Economie	3.155.852	1.584.613	277.837	279.826
4 Onderwijs				
4.2 Onderwijshuisvesting	2.886	3.004	3.049	3.095
4.3 Onderw.beleid en leerlingzaken	423.584	429.522	435.549	441.667
Totaal 4 Onderwijs	426.470	432.527	438.599	444.762
5 Sport, cultuur & recreatie				
5.2 Sportaccommodaties	177.896	180.774	183.486	186.238
5.3 Cultuurpresentatie-participat.	6.640	0	0	0
5.7 Openbaar groen en recreatie	26.826	27.131	27.444	27.762
Totaal 5 Sport, cultuur & recreatie	211.361	207.905	210.930	214.000
6 Sociaal domein				
6.1 Samenkracht en burgerparticip.	6.218.091	6.120.222	6.087.967	275.397
6.2 Wijkteams	288.000	288.000	228.000	228.000
6.3 Inkomensregelingen	2.151.059	2.183.504	2.216.437	2.249.864
6.5 Arbeidsparticipatie	45.638	46.323	47.018	47.723
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	56.272	57.068	57.876	58.696
Totaal 6 Sociaal domein	8.759.059	8.695.117	8.637.297	2.859.679
7 Volksgezondheid & milieu				
7.2 Riolering	1.690.093	1.670.422	1.693.188	1.715.770
7.3 Afval	1.787.823	1.768.549	1.782.807	1.804.560
7.4 Milieubeheer	303.121	303.121	303.121	303.121
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	378.042	383.455	388.949	394.526

Exploitatie	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
Totaal 7 Volksgezondheid & milieu	4.159.079	4.125.547	4.168.065	4.217.977
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
8.1 Ruimtelijke ordening	63.682	64.637	65.607	66.591
8.2 Grondexploitatie	2.458.776	2.157.818	2.010.918	2.011.031
8.3 Wonen en bouwen	710.363	719.522	730.315	741.270
Totaal 8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	3.232.821	2.941.978	2.806.840	2.818.892
9 Overhead				
0.4 Overhead	108.646	110.576	112.235	112.373
Totaal 9 Overhead	108.646	110.576	112.235	112.373
Totaal Baten	57.335.479	57.342.392	54.386.744	49.527.255
Stortingen				
1 Veiligheid				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 1 Veiligheid	0	0	0	0
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
0.10 Mutatie reserves	-1.343.000	-1.354.310	-1.379.501	-1.354.501
Totaal 2 Verkeer, vervoer & waterstaat	-1.343.000	-1.354.310	-1.379.501	-1.354.501
4 Onderwijs				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 4 Onderwijs	0	0	0	0
5 Sport, cultuur & recreatie				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 5 Sport, cultuur & recreatie	0	0	0	0
6 Sociaal domein				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 6 Sociaal domein	0	0	0	0
7 Volksgezondheid & milieu				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 7 Volksgezondheid & milieu	0	0	0	0
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	0	0	0	0
9 Overhead				
0.10 Mutatie reserves	0	0	0	0
Totaal 9 Overhead	0	0	0	0
Totaal Stortingen	-1.343.000	-1.354.310	-1.379.501	-1.354.501
Onttrekkingen				
0 Bestuur en ondersteuning				
0.10 Mutatie reserves	31.841	32.319	82.803	32.803
Totaal 0 Bestuur en ondersteuning	31.841	32.319	82.803	32.803
1 Veiligheid				
0.10 Mutatie reserves	8.182	8.182	8.182	8.182
Totaal 1 Veiligheid	8.182	8.182	8.182	8.182

Exploitatie	Begroting 2024	Meerjarenbegroting 2025	Meerjarenbegroting 2026	Meerjarenbegroting 2027
2 Verkeer, vervoer & waterstaat				
0.10 Mutatie reserves	1.340.486	1.416.365	1.411.174	1.398.966
Totaal 2 Verkeer, vervoer & waterstaat	1.340.486	1.416.365	1.411.174	1.398.966
3 Economie				
0.10 Mutatie reserves	314.000	5.000	5.000	5.000
Totaal 3 Economie	314.000	5.000	5.000	5.000
4 Onderwijs				
0.10 Mutatie reserves	477.822	439.822	405.439	383.339
Totaal 4 Onderwijs	477.822	439.822	405.439	383.339
5 Sport, cultuur & recreatie				
0.10 Mutatie reserves	456.752	371.307	322.307	202.307
Totaal 5 Sport, cultuur & recreatie	456.752	371.307	322.307	202.307
6 Sociaal domein				
0.10 Mutatie reserves	276.000	61.500	0	0
Totaal 6 Sociaal domein	276.000	61.500	0	0
7 Volksgezondheid & milieu				
0.10 Mutatie reserves	669.957	686.447	83.447	83.447
Totaal 7 Volksgezondheid & milieu	669.957	686.447	83.447	83.447
8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.				
0.10 Mutatie reserves	235.000	100.000	0	0
Totaal 8 Volkshuisvesting & Ruimt.ord.	235.000	100.000	0	0
9 Overhead				
0.10 Mutatie reserves	1.996.849	2.138.849	197.157	58.749
Totaal 9 Overhead	1.996.849	2.138.849	197.157	58.749
Totaal Onttrekkingen	5.806.889	5.259.791	2.515.509	2.172.793
Saldo van baten en lasten na bestemming	1.152.050	1.306.482	-1.526.197	-1.773.218

Overzicht investeringen

Onderstaand is de meerjareninvesteringsprognose opgenomen. Deze bestaat uit lopende kredieten die in het verleden beschikbaar zijn gesteld, maar nog niet zijn afgerond. Het overzicht is aangevuld met een aantal nieuwe kredieten voor investeringen. Van een aantal kredieten is het restantbedrag opgenomen. Dit wil zeggen dat het project deels afgerond is in het verleden.

Omschrijving van de investering	Nieuw of Bestaand	Meerjarenbegroting 2024 - 2027					Verwacht afrondingsjaar	Dekking	Ten laste van reserves				Last begroting 2024	Last begroting 2025	Last begroting 2026	Last begroting 2027
		Beschikbaar gesteld														
		< 2023	2024	2025	2026	2027			2024	2025	2026	2027				
Programma 2 Verkeer en openbare ruimte																
Vervangingsinvesteringen wegen (constructief afgeschreven) gelet op motie 131.	Nieuw		500.000	500.000	500.000	500.000	Jaar van beschikbaar stellen	Exploitatie						25.000	50.000	75.000
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 3	Bestaand - begroting 2020	152.000					2023	Reserve afschrijving maatschappelijk nut	10.133	10.133	10.133	10.133				
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 4: nieuw materiaal herinrichting	Bestaand - begroting 2021	145.000					2024	Reserve afschrijving maatschappelijk nut		9.667	9.667	9.667				
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 5: nieuw materiaal herinrichting	Bestaand - begroting 2023	150.000					2025	Reserve afschrijving maatschappelijk nut			10.000	10.000				
Renovatie lichtmastenareaal 2020	Bestaand - begroting 2020	25.000					2023	Reserve afschrijving maatschappelijk nut	1.250	1.250	1.250	1.250				
Renovatie lichtmastenareaal 2021	Bestaand - begroting 2021	25.000					2023	Reserve afschrijving maatschappelijk nut	1.250	1.250	1.250	1.250				
Renovatie lichtmastenareaal 2022	Bestaand - begroting 2022	25.000					2023	Reserve afschrijving maatschappelijk nut	1.250	1.250	1.250	1.250				
Renovatie lichtmastenareaal 2023	Bestaand - begroting 2023	25.000					2023	Exploitatie					1.250	1.250	1.250	1.250

Renovatie lichtmastenarea al 2024	Nieuw		25.000			2024	Exploitatie					1.250	1.250	1.250
Renovatie lichtmastenarea al 2025	Nieuw			25.000		2025	Exploitatie						1.250	1.250
Renovatie lichtmastenarea al 2026	Nieuw				25.000	2026	Exploitatie							1.250
Renovatie lichtmastenarea al 2027	Nieuw					25.000	2027	Exploitatie						
Reconstructie JC van Andelweg	Bestaand - begroting 2022	275.000				2024	Exploitatie					27.500	27.500	27.500
Fietspadenplan: Aanleg ontbrekende schakel JJ Gorterlaan	Bestaand - begroting 2022	363.000				2023	Exploitatie				14.520	14.520	14.520	14.520
Reconstructie paden Dorpspark Rouveen	Bestaand - begroting 2023	44.000				2024	Exploitatie					2.933	2.933	2.933
Afkoppelen en herinrichten Acaciastraat, Leliestraat ged. en Beukenlaan ged. in Rouveen	Bestaand - begroting 2023	251.000				2024	Exploitatie					25.100	25.100	25.100
Verkeersplan Rouveen	Bestaand - begroting 2022 / raadsbesluit 11-06-2023	1.104.000				2025	Exploitatie / voormalig grex Rouveen-West 4 / verwachte subsidie						62.600	62.600
Reconstructie Groensland	Bestaand - begroting 2023 / raadsbesluit 10-10-2023	675.000				2024	Exploitatie					27.000	27.000	27.000
Herinrichting Korte Kerkweg	Bestaand - raadsbesluit 05-06-2018	31.524 (restant)				2024	Reserve afschrijving maatschappelijk nut		3.152	3.152	3.152			
Fietspad Heerenweg	Bestaand - raadsbesluit 04-07-2017	1.135.000				2024	Reserve afschrijving maatschappelijk nut		56.750	56.750	56.750			

Herinrichting omgeving station	Bestaan - begroting 2016 / 2019	520.000				Onbekend	Reserve afschrijving maatschappelijk nut						
Middenwolderveg klimaatadaptatie	Nieuw		100.000			2024	Exploitatie				5.000	5.000	5.000
Duikerbrug Conradsweg	Nieuw		285.000			2024	Exploitatie				7.125	7.125	7.125
Stovonde: linksaf Burgermeester v/d Walstraat en fietspad	Bestaan - begroting 2023 + raadsbesluit 10-10-2023	951.000				2024	Exploitatie				47.550	47.550	47.550
Verbeteren wegenstructuur Staphorst	Nieuw			n.t.b.		2025	Exploitatie					n.t.b.	n.t.b.
Herinrichting Staphorst Noordoost fase 6 in combinatie met Vechthorst	Nieuw				90.000	2026	Exploitatie						6.000
Nieuwe ontsluitingsweg De Slagen: voorbereiding	Bestaan - begroting 2023	25.000				2025	Exploitatie					1.250	1.250
Nieuwe ontsluitingsweg De Slagen: uitvoering	Nieuw			n.t.b.		2025	Exploitatie					n.t.b.	n.t.b.
Herinrichting Bergerslag - Staphorster Kerkweg (fietsverbinding / afkoppelen)	Nieuw				900.000	2026	Exploitatie						60.000
Fietspadenplan	Nieuw		2.000.000			2024	Exploitatie				100.000	100.000	100.000
Verbeteren oversteek zwembad	Nieuw			n.t.b.		2025	Exploitatie					n.t.b.	n.t.b.
Reconstructie kruising Halfweg	Bestaan - raadsbesluit 06-12-2022	259.000				2024	Exploitatie / verwachte subsidie				11.933	11.933	11.933
Reconstructie Poelweg	Nieuw		370.000			2024	Exploitatie					14.800	14.800
Sneeuwplөг t.b.v. trekker (groot)	Bestaan - begroting 2023	13.000				2023	Exploitatie			1.300	1.300	1.300	1.300

Verkeersveiligheid kruispunt Berkenlaan	Bestaand - raadsbesluit 14-06-2023	40.000					2023	Exploitatie					4.000	4.000	4.000	4.000
Parallelweg incl. keerwand	Nieuw		415.000				2024	Exploitatie						20.750	20.750	20.750
Programma 3 Economie en ondernemen																
Beveiliging bedrijventerrein	Bestaand - begroting 2018	50.000					2023	Reserve grondexploitatie	5.000	5.000	5.000	5.000				
Programma 4 Onderwijs																
Noodlokalen CNS	Bestaand - raadsbesluit 14-02-2023	100.000					2023	SPUK onderwijshuisvesting Oekraïne								
Programma 5 Sport, cultuur, recreatie en toerisme																
Aanleg ventilatiesysteem gymlokaal Koedrift IJhorst	Bestaand - begroting 2022	35.000					2023	Exploitatie					2.333	2.333	2.333	2.333
Activiteitenzone Rouveen	Bestaand - begroting 2018 / raadsbesluit 26-09-2023	715.000					2024	Exploitatie (geen afschrijving over grond € 194.000)						26.050	26.050	26.050
Verlichting sportvelden VV Staphorst/SC Rouveen	Bestaand - begroting 2023	250.000					2024	Exploitatie						12.500	12.500	12.500
Programma 6 Sociaal domein																
Units Oekraïne fase 3	Bestaand - raadsbesluit 10-10-2023	900.000					2023	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne								
Inrichting dienstencentrum	Bestaand - raadsbesluit 26-09-2023	642.000					2024	Exploitatie						64.638	64.638	64.638
Programma 7 Gezondheid en milieu																
GRP-V - jaarschijf 2022	Bestaand - raadsbesluit	599.491					2024	Reserve riolering		8.564	8.564	8.564				

	04-10-2022																		
GRP-V - jaarschijf 2023	Bestaand - begroting 2023	584.000				2024	Reserve riolering		23.194	23.194	23.194								
GRP-V - jaarschijf 2024	Nieuw		1.277.000			2025	Reserve riolering			33.094	33.094								
GRP-V - jaarschijf 2025	Nieuw			498.000		2026	Reserve riolering				20.539								
GRP-V - jaarschijf 2026	Nieuw				644.000	2027	Reserve riolering												
GRP-V - jaarschijf 2027 *	Nieuw					342.000	2028	Reserve riolering											
Energiebesparende maatregelen gemeentelijke gebouwen	Bestaand - begroting 2013	300.000				2024	Exploitatie						20.000	20.000	20.000				
Begraafplaats Scholenweg uitbreiding	Bestaand - begroting 2020 / raadsbesluit 14-06-2023	530.000				2024	Exploitatie						17.667	17.667	17.667				
Begraafplaats Staphorst uitbreiding	Bestaand - raadsbesluit 19-01-2021	37.500				2024	Exploitatie						1.250	1.250	1.250				
Groot onderhoud begraafplaats Staphorst	Bestaand - begroting 2020 / raadsbesluit 18-04-2023	280.000				2024	Exploitatie						14.000	14.000	14.000				
Programma 8 Volkshuisvesting en ruimte ordening																			
Uitvoeringskrediet flexwoningen	Raadsbesluit 17-01-2023	165.000				2023	Reserve afschrijving maatschappelijk nut / subsidie						6.500	6.500	6.500	6.500			
Programma 9 Overhead																			
Bestelbus met open laadbak	Nieuw		65.000			2024	Exploitatie							9.286	9.286	9.286			
Pick-up bus met laadkraan	Nieuw			55.000		2025	Exploitatie								11.000	11.000			

Kleine trekker	Bestaan d - begroting 2022	60.00 0					2023	Exploitatie					7.500	7.500	7.500	7.500
Grote trekker (incl. toebehoren materieel)	Bestaan d - begroting 2023 / raadsbesluit 10-10- 2023	380.0 00					2024	Exploitatie						47.50 0	47.50 0	47.50 0
Pick-up bomenploeg	Bestaan d - begroting 2023	45.00 0					2023	Exploitatie					5.625	5.625	5.625	5.625
Rolbezem t.b.v. trekker	Bestaan d - begroting 2023	18.00 0					2023	Exploitatie					2.571	2.571	2.571	2.571
Elektrische auto	Bestaan d - begroting 2023	45.00 0					2023	Exploitatie					6.429	6.429	6.429	6.429
Bestelbus	Bestaan d - raadsbesluit 10-10- 2023	51.00 0					2023	Exploitatie					5.100	5.100	5.100	5.100
Heftruck	Nieuw		20.00 0				2024	Exploitatie						2.500	2.500	2.500
Verduurzaming gemeentehuis (naar energielabel C in 2023)	Bestaan d - raadsbesluit 11-05- 2021	2.700 .000					2023	Exploitatie					180.0 00	180.0 00	180.0 00	180.0 00
Hardware ICT	Bestaan d - begroting 2023 / Nieuw	396.9 23 (restant)	122.0 00	100. 000	133. 000	77.0 00	Jaar van beschikbaar stellen	Exploitatie					140.0 00	140.0 00	140.0 00	140.0 00

* Investeringskrediet gebaseerd op het kostendeckingsplan 2023-2026

Indicatoren

Formatie (fte per 1.000 inwoners)

Gebied	2021	2022
Staphorst	10,0	9,6

Bezetting (fte per 1.000 inwoners)

Gebied	2021	2022
Staphorst	8,6	9,0

Kosten externe inhuur (x € 1.000)

Gebied	2021	2022
Staphorst	1.187	2.133

Organisatiekosten (kosten per inwoner)

Gebied	2021	2022
Staphorst	829	899

% Overhead

Gebied	2021	2022
Staphorst	18,2	17,1

Verwijzingen Halt (per 10.000 inwoners, 12-17 jaar)

Bron: Halt

Gebied	2021	2022
Staphorst	30	40
Gemeenten < 25.000 inwoners	80	80

Aantal misdrijven in 2022 (per 1.000 inwoners)

Bron: CBS - Diefstallen/Criminaliteit

Gebied	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners
Staphorst	1,2	2,6	3,5	0,3
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,2	2,7	4,3	0,7

Funciemenging (verhouding tussen banen en woningen in %)

Bron: CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2021	2022
Staphorst	59,8	59,9
Gemeenten <25.000 inwoners	48,9	49,3

Vestigingen van bedrijven (per 1.000 inwoners, 15 t/m 64 jaar)

Bron: LISA

Gebied	2021	2022
Staphorst	172,8	177,5
Gemeenten <25.000 inwoners	171,8	180,3

Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (5-18 jaar) (niet ingeschreven op school)

Bron: Duo/Ingrado

Gebied	2021	2022
Staphorst	3,9	13,1
Gemeenten < 25.000 inwoners	2,9	4,5

Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (5-18 jaar) (ongeeoorloofd afwezig)

Bron: Duo/Ingrado

Gebied	2021	2022
Staphorst	6	7
Gemeenten < 25.000 inwoners	14	18

Vroegtijdige schoolverlaters (VO+MBO, 12-23 jaar)

Bron: Duo/Ingrado

Gebied	2020	2021
Staphorst	1,1 %	0,8 %
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,3 %	1,5 %

% niet sporters van 19 jaar en ouder

Bron: Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM

Gebied	2020
Staphorst	56,3
Gemeenten < 25.000 inwoners	50,3

Aantal re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners, 15-75 jaar)

Bron: CBS - Participatiewet

Gebied	2021	2022
Staphorst	25,0	82,0
Gemeenten < 25.000 inwoners	86,0	86,0

Werkloze jongeren (% jeugdwerkloosheid: 16-22 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2020	2021
Staphorst	1,0 %	1,0 %
Gemeenten < 25.000 inwoners	1,0 %	1,0 %

Banen (aantal per 1.000 inwoners, 15-64 jaar)

Bron: CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research

Gebied	2021	2022
Staphorst	832,5	845,3
Gemeenten < 25.000 inwoners	677,6	694,5

Kinderen in uitkeringsgezin

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2020	2021
Staphorst	2	2
Gemeenten <25.000 inwoners	3	3

Bijstandsuitkeringen (per 10.000 inwoners, 18 jaar en ouder)

Bron: CBS - Participatiewet

Gebied	2020	2021
Staphorst	176,5	146,8
Gemeenten < 25.000 inwoners	257,8	215,6

% Jongeren met delict voor rechter (12-21 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2020	2021
Staphorst	0	0
Gemeenten < 25.000 inwoners	1	1

% Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2021	2022
Staphorst	0,8	0,9

% Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2021	2022
Staphorst	6,6	6,5
Gemeenten < 25.000 inwoners	12,2	12,1

% Jongeren met jeugdreclassering (12-22 jaar)

Bron: CBS - Beleidsinformatie Jeugd

Gebied	2019	2020
Staphorst		
Gemeenten < 25.000 inwoners	0,4	0,4

% Netto arbeidsparticipatie

Bron: CBS - Arbeidsdeelname

Gebied	2021	2022
Staphorst	76,1	78,0
Gemeenten < 25.000 inwoners	71,6	72,9

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)

Bron: CBS - Monitor Sociaal Domein WMO

Gebied	2021	2022
Staphorst	330	330
Gemeenten < 25.000 inwoners	640	0

% Hernieuwbare elektriciteit

Bron: Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor

Gebied	2020	2021
Staphorst	29,4	28,7
Gemeenten < 25.000 inwoners	0,0	0,0

Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)

Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk Afval

Gebied	2020	2021
Staphorst	59	57
Gemeenten < 25.000 inwoners	129	113

% Demografische druk (personen 0-20 jaar en 65 jaar e.o. in verhouding tot personen van 20-65 jaar)

Bron: CBS - Bevolkingsstatistiek

Gebied	2022	2023
Staphorst	84,7	84,1
Gemeenten < 25.000 inwoners	80,1	80,5

Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)

Bron: BAG

Gebied	2021	2022
Staphorst	12,2	8,9
Gemeenten < 25.000 inwoners	8,6	8,9

Gemiddelde woonlasten éénpersoonshuishouden (in €)

Bron: COELO, Groningen

Gebied	2022	2023
Staphorst	803	844
Gemeenten < 25.000 inwoners	0	0

Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden (in €)

Bron: COELO, Groningen

Gebied	2022	2023
Staphorst	829	870
Gemeenten < 25.000 inwoners	0	0

Gemiddelde WOZ-waarde woningen

Bron: CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken

Gebied	2022	2023
Staphorst	317.000	350.000
Overijssel	280.000	326.000

Liquiditeitsplanning

Kasstroomoverzicht 2024 - 2027

De liquiditeitsplanning is een prognose van de inkomende en uitgaande geldstromen op basis van de meerjarenbegroting en geeft het verloop van het liquiditeitssaldo in de jaren 2024 t/m 2027 weer.

Deze liquiditeitsplanning wijkt af van de liquiditeitsplanning die in de paragraaf financiering is gepresenteerd. In onderstaand overzicht zijn andere uitgangspunten gehanteerd dan het (verplichte) overzicht in de paragraaf financiering. In onderstaande liquiditeitsplanning wordt er bijvoorbeeld rekening gehouden met onderuitputting van geplande investeringen en incidentele budgetten. Daarnaast worden de investeringen verspreid over de jaren. De liquiditeitsplanning in de paragraaf financiering gaat ervan uit dat alle investeringen in het geplande jaar worden uitgegeven. Het verschil in uitgangspunten zorgt ervoor dat het liquiditeitssaldo van elkaar afwijkt.

De liquiditeitsplanning is gebaseerd op de huidige plannen die zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2024 - 2027. Mochten deze plannen in de toekomst wijzigen of komen er nieuwe plannen bij, dan heeft dit impact op het saldo van de liquiditeitsplanning.

Bedragen x € 1.000

	2024	2025	2026	2027
Begin saldo kassaldi	1	1	1	1
Begin saldo banksaldi	19	19	19	19
Saldo schatkist begin van het jaar	17.682	9.533	7.887	8.181
Totaal	17.702	9.553	7.907	8.201
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Inkomsten (+)	57.335	57.342	54.387	49.527
Rijksinkomsten	31.301	33.186	31.786	32.513
Belastingen leges	9.311	9.373	9.641	9.818
Overige ontvangsten	16.724	14.783	12.959	7.196
Uitgaven (-)	60.373	59.710	56.697	51.975
Loonkosten en inhuurkosten	17.565	18.703	17.693	18.397
Verstreckte subsidies	2.714	2.640	2.678	2.712
Incidentele budgetten	1.137	949	367	212
Overige uitgaven (inclusief onderuitputting incidentele budgetten)	38.956	37.418	35.959	30.654
Inkomsten - uitgaven	-3.037	-2.368	-2.310	-2.448
Correctie afschrijvingen	2.044	2.716	3.030	3.063
Correctie voorzieningen	196	77	-303	174
Netto werkkapitaal	-1.593	-928	-	-
Activering projecturen	-100	-102	-103	-103
Saldo operationele activiteiten	-2.491	-605	313	686
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Inkomsten (+)	2.451	2.150	2.003	2.633
Grondexploitatie	2.451	2.150	2.003	2.003
Desinvesteringen MVA	-	-	-	630
Uitgaven (-)	8.154	3.237	2.068	916
Grondexploitatie	2.471	811	653	-
Investerings MVA	-	-	-	-
- Investerings economisch nut	881	113	97	56
- Investerings economisch nut waarvoor heffingen worden geheven	974	705	406	382
- Investerings maatschappelijk nut	3.828	1.608	912	478
Saldo investeringsactiviteiten	-5.703	-1.087	-65	1.717
Kasstroom uit financieringsmiddelen				
Inkomsten (+)	25	25	25	6
Aflossing derden leningen	25	25	25	6
Uitgaven (-)	-	-	-	-
Aflossing lening	-	-	-	-
Rente	-	-	-	-
Saldo financieringsactiviteiten	25	25	25	6
Saldo Schatkist eind van het jaar	9.533	7.887	8.181	10.610
Saldo Schatkist exclusief grondbedrijf	9.553	6.547	6.830	7.976
Quickratio	3,5	4,0	3,7	4,0

